

Møte torsdag den 19. oktober kl. 11.45

President: Gunnar Skaug

Dagsorden (nr. 2):

1. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om lov om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler (Innst. O. nr. 1 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 58 (1999-2000))
2. Innstilling fra finanskomiteen om lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) (Innst. O. nr. 2 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 71 (1999-2000))
3. Innstilling fra finanskomiteen om lov om børsvirksomhet m.m. (børsloven) (Innst. O. nr. 3 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 73 (1999-2000))
4. Referat

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Sak nr. 1

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om lov om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler (Innst. O. nr. 1 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 58 (1999-2000))

Rolf Reikvam (SV): Den saken vi behandler nå, er en viktig sak. Det er en aksept av at en kan tilegne seg kunnskap på ulike måter, ikke bare ved den tradisjonelle måten gjennom skole; en kan også gjennom arbeids- og livserfaring, realkompetanse, tilegne seg kunnskap og erfaringer som skal gi grunnlag for opptak til universitet og høyskoler. Dette er det bred politisk enighet om. Det er en oppfølging av kompetansereformen, der et flertall i Stortinget var klar på at realkompetanse også skulle gi grunnlag for opptak til universitet og høyskoler.

Vi har i tillegg tatt opp et tema i tilknytning til denne saken, nemlig det som går på generell studiekompetanse for dem som er under 25 år. For dem som er over 25 år, vil jo denne lovendringen løse problemet. Vi har et system i dag som er slik at for å bli tatt opp til universitet og høyskoler, må en ha fem utvalgte fag og en viss fordypning i disse fagene, det vi kaller generell studiekompetanse. Vi mener at å knytte studiekompetanse til disse fem fagene etter hvert har lite for seg. Vi ønsker derfor en generell åpning for at de som har fullført videregående skole, uavhengig av studieretning, skal ha studiekompetanse. Dagens ordning legger opp til, og fører til i mange tilfeller, at de som starter på en yrkesutdanning på et grunnkurs, VK I, stopper etter to år og tar det vi kaller påbyggingsår for å få studiekompetanse. Vi mener at det er uheldig at en istedenfor å fullføre et løp en har startet på, fram til et fagbrev, hopper av etter to år og tar en påbygging og får studiekompetanse på den måten. Vi tror

det er mer hensiktsmessig at en fullfører løpet, får fagutdanningen, og så skal det, hvis en ønsker å starte på et studium etter at en har fullført fagutdanningen, være åpning for det i og med at en dermed har fullført den videregående skole. Vi tror det er en bedre måte, og det er også en naturlig konsekvens av den endringen som vi nå har lagt opp til for dem som får studiekompetanse gjennom realkompetanse.

Jeg tar opp vårt forslag, som står i innstillingen.

Presidenten: Rolf Reikvam har da tatt opp det forslag han refererte til.

Inge Lønning (H): Jeg finner det for ordens skyld riktig å presisere hvorfor vi ikke kan stemme for det forslaget som nettopp ble tatt opp. Det skyldes dels, som representanten Reikvam selv pekte på, at det ikke har noe med saken å gjøre, men er et helt selvstendig tema som ikke ligger i den sak Stortinget behandler, og for det annet at den begrunnelse som er gitt for forslaget, etter mitt skjønn er svært lite logisk. Begrunnelsen er at det er en naturlig oppfølging av realkompetansereformen å senke listen når det gjelder definisjonen av generell studiekompetanse. Det er ingen slik logisk sammenheng. Hvis det er en sammenheng, burde den trekke i retning av den motsatte slutning, nemlig at reformen kunne være en begrunnelse for å skjerpe kravene til generell studiekompetanse.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 45)

Sak nr. 2

Innstilling fra finanskomiteen om lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) (Innst. O. nr. 2 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 71 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Høyre 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter og representanten Bastesen 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne for hver partigruppe og etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Børge Brende (H) (ordfører for saken): Finanskomiteens innstilling til ny lov om innskuddspensjon er et viktig bidrag til å bygge ned klaseskillet mellom dem som

har pensjonsordninger i arbeidsforhold, og de nærmere en million arbeidstakere som i dag bare har ytelsene fra folketrygden å falle tilbake på når de blir pensjonister. Mange små og mellomstore bedrifter som tidligere har funnet tradisjonelle ytelsesordninger for dyre, vil nå vurdere innskuddsordningene som mer økonomisk overkommelige og forutsigbare. Det er på høy tid at innskuddsordningene også blir innført i Norge. Dette er jo pensjonsordninger som internasjonalt har vist seg å fungere like bra for arbeidstakere som ytelsesordninger, samtidig som innskuddsordningene har vist seg å være mindre økonomisk risikofylt for den enkelte bedrift. Innskuddspensjon kjennetegnes ved at arbeidsgiver innbetaler et bestemt årlig beløp til en innskuddskonto. Utbetalt alderspensjon består av innbetalte innskudd og avkastning på disse.

I dagens arbeidsmarked er det et sterkt behov for større fleksibilitet og valgfrihet i utformingen av pensjonsordningene i arbeidslivet. Mens alle arbeidstakere i offentlig sektor har gode og garanterte tjenestepensjonsordninger, er det kun hver tredje arbeidstaker i privat sektor som har tjenestepensjonsordninger i tillegg til folketrygden. Svekkelsen av folketrygden de siste par tiårene, tilleggspensjonsbiten, har skapt et behov og ønske om nye tjenestepensjonsordninger.

Det kan illustreres ved følgende regneeksempel: Hvis man har tjent 300 000 kr i gjennomsnitt gjennom yrkeskarrieren, som er noen tusen kroner under gjennomsnittlig arbeidsinntekt i Norge i henhold til nasjonalbudsjettet, så får man en folketrygdpensjon på 145 000 kr. Tjener man 300 000 kr, får man altså en folketrygdpensjon på 145 000 kr. Hvis man har en tjenestepensjon gjennom det offentlige som gir en kompensasjonsgrad på 66 pst. og har tjent 300 000 kr gjennom hele karrieren, så vil man sitte igjen med en årlig pensjon på ca. 197 000 kr. Så de millioner av arbeidstakere som er uten tjenestepensjon, vil få en pensjon på 145 000 kr, og de som har en tjenestepensjon, vil få en årlig pensjon på nærmere 200 000 kr. Dette skaper et klaseskille mellom pensjonister som ikke har stått nok i fokus, og som vi mener at det er større mulighet til å rette opp når man nå også får etablert innskuddsordningene, for det er mange bedrifter som synes at de tradisjonelle ytelsesordningene er for kostbare, og ikke minst for uforutsigbare. Man vil forplikte seg til en årlig innbetaling, men ikke noe utover det.

Denne erkjennelsen har faktisk også trengt inn i LO, som nå har snudd i denne saken. LO har vært en av dem som har støttet etableringen av innskuddsordninger fordi det kan gi et tilbud til mange av dem som ikke har tilbud om tjenestepensjon.

En spørreundersøkelse nylig viste at 4000 bedrifter som ikke har pensjonsordning, har planer om å etablere innskuddsordninger, og det er jo en lovende start, selv om det er langt frem til den millionen uten pensjonsordning i arbeidsforhold. Jeg synes også at når man sammenligner f.eks. lønnsnivået i privat sektor med offentlig sektor, hører det med at man i offentlig sektor ikke bare har nettoppensjonsordninger, man har bruttoppensjonsord-

ninger, og alle har det. Som sagt er det bare en tredjedel i privat sektor som har det.

Regjeringen anslår faktisk i nasjonalbudsjettet at opp til 40 000 arbeidstakere til neste år får tjenestepensjonsordninger som en følge av etableringen av innskuddsbaserte ordninger.

Gjennom behandlingen av lov om foretakspensjon i vår og nå ved etableringen av innskuddsordningen har det skjedd store fremskritt i forbedringene av regelverket for tjenestepensjonsordninger i Norge. Stortinget har ved behandlingen av begge lovene foretatt endringer i lovutkastet som etter min mening vil øke utbredelsen av tjenestepensjon i privat sektor, gi større fleksibilitet og avtalefrihet, og øke folks bevissthet om pensjonssparing.

Finanskomiteen har, som jeg har nevnt, gått inn for en rekke endringer i Regjeringens lovforslag. Blant annet åpner man for parallelle ordninger, hvilket gir mulighet for innskuddspensjon og foretakspensjon i samme bedrift. Regjeringen forutsettes å gjennomgå virksomhetsreglene med sikte på å forenkle og modernisere rammebetingelsene snarest mulig. En slik gjennomgang vil forhåpentligvis gi forsikringsselskapene anledning til å tilby enklere og lettere forståelige pensjonsprodukter også i konkurranse med utenlandske aktører, og det blir også mer like rammebetingelser for livselskapene i konkurranse med andre som kan levere den type spareprodukter.

Finanskomiteen gir også uttrykk for en positiv holdning til kombinerte ordninger, hvilket gir mulighet for å ha innskuddsbasert pensjonsordning på toppen av foretakspensjon. Det vil si at mange bedrifter i privat sektor ikke har den samme kompensasjonsgraden som man har i offentlig sektor. Flere av de store bedriftene har en kompensasjonsgrad på 60 pst. Man kan tenke seg å gi noe i tillegg, men da tar man ikke sjansen på den risikoen som ligger i en kompensasjonsgrad på 66 eller 70 pst.; man legger en innskuddsordning på toppen av det. Det synes jeg man bør ha mulighet til, og håper at den gjennomgangen som Regjeringen er bedt om å foreta på det punktet, også vil konkludere i så måte.

Komiteen har gått inn for høyere maksimale innskuddssatser enn det Regjeringen la opp til, og en oppmykning av reglene for kollektivt investeringsvalg. Forslaget om obligatorisk årlig nullprosentgaranti bortfaller. Hadde forslaget fra Regjeringen om en obligatorisk årlig nullprosentgaranti blitt stående – i strid med Kredittilsynets klare anbefaling – ville det ha vært meget uheldig. Det ville ha lagt en kraftig demper på mulighetene til å ta risiko og i neste omgang mulighetene for høyere avkastning, som igjen ville ha ført til et rimeligere pensjonsprodukt, slik at flere bedrifter hadde sett seg i stand til å levere et produkt til den millionen som er uten tjenestepensjoner i dag.

Komiteens flertall sier nei til forslaget om skatteinnstramning på premiefond og innskuddsfond, og jeg håper også at det blir flertall for det samme når statsbudsjettet skal behandles. Det var nemlig i sistnevnte dokument Regjeringen foreslo innstramninger. På den ene siden ønsker Regjeringen at flere skal få tjenestepensjon, mens de

samtidig skjerper beskatningen som en følge av dette. Hvor er logikken?

Muligheten for å lukke eksisterende ytelsesordninger har også komiteen åpnet for, slik at de som i dag er inne i en ytelsesordning, får rett til å stå i ordningen frem til pensjonsalder. Samboerdefinisjon skal samordnes med øvrig regelverk innenfor forsikring, som er et vesentlig krav fra komiteen.

Regjeringens forslag i forbindelse med statsbudsjettet om skatteinnstramminger har komiteen avvist, og håper, som jeg har nevnt tidligere, at dette også blir fulgt opp nå i de forhandlingene som vil skje i Stortinget i tiden fremover om budsjettet.

Man har også foretatt regelverksendringer for bruk av underleverandører, slik at man kan få en mer fleksibel produktutforming. Det er faktisk fra komiteen foretatt en del endringer underveis. En del foretas direkte i loven nå, og vil få virkning når loven trer i kraft. Men samtidig er det også en del konstitusjonelt bindende vedtak som nå foreligger i innstillingen, som Regjeringen bes om å gjennomgå og komme tilbake til Stortinget med, for det kreves en skikkelig gjennomgang. Jeg håper at Regjeringen vil gjøre det raskest mulig, og forhåpentligvis i forbindelse med den proposisjonen som er varslet i høst om en gjennomgang av foretakspensjon og investeringsvalg i de pensjonsordningene. Hvis man ikke har tid til det, håper jeg at det ikke lar vente på seg for lenge, og at man kommer med tilbakemeldinger på det som komiteen nå har bedt om.

Signe Øye (A): Nesten én million arbeidstakere i Norge har i dag ingen pensjon utover det folketrygden gir av ytelser når man blir pensjonist. For mange blir det en ubehagelig overraskelse. For det er slik at bare de aller lavest lønnte får i dag en pensjon fra folketrygden som står noenlunde i forhold til den lønnen man hadde som yrkesaktiv. Men det kan Stortinget bidra til å gjøre noe med i dag, når lov om innskuddspensjon nå blir vedtatt og snart iverksatt.

Dette er en ny mulighet for nesten én million arbeidstakere. Det er Arbeiderpartiet svært glad for. Med innskuddspensjon vil det bli enklere å få til pensjonsordninger i flere bedrifter, slik at flest mulig arbeidstakere kan sikre seg en bedre pensjon enn det folketrygden kan gi. Når innskuddspensjon med skattefritak er på plass, håper vi at flere arbeidsgivere vil opprette en pensjonsordning for sine ansatte. Denne loven er derfor en seier for de arbeidstakerne som ennå ikke har noen tjenestepensjon. Bare framtiden vil vise om arbeidsgiverne er villige til å gi arbeidstakere som i dag er uten pensjonsordninger, muligheter til å komme med i innskuddspensjonsordningen.

«Arbeiderpartiet fikk pensjons-juling» kunne vi lese i Finansavisen 13. oktober. Nei, det er ikke riktig. Arbeiderpartiet er glad for at loven nå går igjennom i Stortinget. De som fikk juling av Fremskrittspartiet, Høyre og sentrumspartiene, er de arbeidstakere som i framtiden forhåpentligvis skal være med i ordningen med innskuddspensjon, for i forhold til det forslaget som Regje-

ringen la fram, er reglene blitt endret på en rekke vesentlige punkter. Det vil svekke arbeidstakernes muligheter til å oppnå en best mulig pensjon når pensjonsalderen kommer. Men her er det tydelig at hensynet til arbeidsgiverne er mye mer vektlagt enn hensynet til arbeidstakerne og dem som skal motta pensjon i framtiden.

Når det gjelder mange av de bestemmelsene der flertallet har et annet syn enn Arbeiderpartiet, har de bedt Regjeringen om å komme tilbake med nye forslag. I og med at dette er en lov som er svært komplisert, og at forslagene må være gjennomførbare ikke bare på papiret, men også i praksis, er mulighetene for at vi kanskje får en ny ekstraomgang til stede. Arbeiderpartiet tar gjerne omkamp på disse viktige områdene.

Ordningen med innskuddspensjon svekkes på vesentlige områder. Det gjelder at det gis muligheter for å ha parallelle ordninger, det gjelder lukkeadgangen for ordningen, det gjelder nullgarantien i ordninger der foretaket står for investeringsvalget, og det gjelder fleksibilitet i innskuddsplanen.

I Regjeringens forslag er det ikke mulig å ha parallelle ordninger i samme bedrift. Likevel går flertallet inn for at det skal tillates. Arbeiderpartiet mener at det vil være svært vanskelig å sikre likebehandling hvis de ansatte ikke er medlemmer i samme ordning. Parallelle ordninger vil være bygd på ulike prinsipper. Vi ønsker ikke å åpne for at de som har arbeidet i bedriften en stund, og nyansatte skal tilbys forskjellige pensjonsordninger. Vi har ikke tro på at det skaper et godt arbeidsmiljø i bedriften. Vi ønsker heller ikke at noen av de ansatte, f.eks. de høytlønte, skal kunne tilbys en bedre ordning enn andre ansatte i samme bedrift.

Erfaringene fra de ytelsesbaserte ordningene er at bedriftene i stor grad utnytter de mulighetene som er for å gi høy pensjon til høytlønte. Det er derfor god grunn til å tro at muligheter for kombinerte og parallelle ordninger vil bli systematisk og bevisst utnyttet til å gi høytlønte bedre betingelser enn de lavtlønte.

Arbeiderpartiet mener det blir vanskelig å utarbeide treffsikre retningslinjer for å sikre likhet mellom en innskuddsbasert og en ytelsesbasert ordning, fordi det er ulike faktorer som bestemmer pensjonen i en ytelsesordning og en innskuddsordning, og det er usikkerhet knyttet til begge. Det er derfor slett ikke sikkert at det er mulig å sikre likebehandling av ansatte gjennom retningslinjer, slik flertallet legger opp til gjennom sitt forslag.

Arbeiderpartiet ønsker at det samtidig skal være vanskelig å avvikle en ytelsesbasert ordning. Vi mener også at den ytelsesbaserte pensjonsordningen skal kunne videreføres for arbeidstakere med mindre enn ti år igjen til pensjonsalder.

Flertallet ønsker en mer fleksibel lukkeadgang og ber Regjeringen komme tilbake med forslag til regler. Flertallet mener at bedriftene best selv kan vurdere hvem som taper og vinner på en overgang fra en ytelsesbasert til en innskuddsbasert ordning, og ta hensyn til det når de fatter beslutning.

Arbeiderpartiet mener at dersom en pensjonsordning kan lukkes for nye ansatte, kan det bli et A-lag og et B-

lag blant de ansatte. Vi tror derfor at det vil være lettere å avvikle en ytelsesbasert ordning hvis de som allerede er medlemmer, kan fortsette i ordningen samtidig som framtidig ansatte ikke vil ha noen mulighet til å reservere seg mot dette.

Regjeringen har foreslått at for ordninger der bedriften tar beslutning om hvordan pensjonsformuen skal forvaltes, skal bedriften ha en del av avkastningen og ta ansvar for tap. Avkastningen kan deles mellom arbeidsgivere og arbeidstakere etter avtale. Regjeringen vil utarbeide en forskrift som setter en grense for hvor lav eller høy avkastning som kan deles. Ansvar for tap, den såkalte nullgarantien, betyr at hvis markedsverdien av investeringene synker i løpet av et år, må bedriftene dekke denne reduksjonen. Flertallet går imot nullgarantien, men sier ingenting om fordelingen av avkastningen.

Vi mener at nullgarantien er helt sentral i lovforlaget og prinsipielt svært viktig. Bestemmelsen nedfeller et prinsipp om at beslutningsmyndighet og ansvar bør høre sammen. Foretaket bør derfor ikke forvalte medlemmenes pensjonskapital uten også å ha et økonomisk ansvar for forvaltningen.

I forslaget fra Regjeringen vil foretakene som motyelse mot å ha et ansvar for at pensjonskapitalen ikke reduseres, få en del av avkastningen. Foretakets andel av avkastningen øker med økende avkastning. Det betyr at foretak som velger å ta høy risiko som kan føre til tap, også har muligheter for en stor gevinst. Kombinasjonen av ansvar for tap og mulighet for gevinst skal til sammen motivere foretakene til velbegrunnede investeringsvalg.

En ordning der foretakene får en del av avkastningen, men ikke har samme ansvar for tap, vil derimot bare motivere foretakene til å ta høy risiko, fordi en høy avkastning i stor grad vil tilfalle foretaket, mens det er medlemmene i pensjonsordningen, altså arbeidstakerne, som vil bære tapet. En slik fordeling av tap og gevinst er helt urimelig og vil føre til at tjenestepensjonen kan bli svært usikker for arbeidstakerne. Her er det bare én part, nemlig arbeidsgiveren, som skal ha alle fordelene.

Grensene for maksimalt innskudd skal regulere at ingen får skattefradrag for en urimelig høy pensjon. Flertallet mener at maksimalsatsene i forslaget er for lave.

Arbeiderpartiet synes ikke det er grunn til å sette maksimalsatsene slik at de legger til rette for kompensasjonsgrader som kommer opp mot eller over 100 pst. av tidligere lønn. Det ville være urimelig å legge opp til en skattefavorisering som i stor utstrekning kan gi vesentlig bedre pensjoner enn det som er vanlig i lov om foretaks-pensjon. Vi mener beregninger som legger til grunn forventede kompensasjonsgrader på om lag 66 pst., er et rimelig utgangspunkt.

I proposisjonen er det foreslått at førtidspensjonerte arbeidstakere ikke kan fortsette i pensjonsordningen, med unntak av arbeidstakere som mottar avtalefestet pensjon. Disse skal kunne fortsette i pensjonsordningen. Flertallet, alle unntatt Fremskrittspartiet og Høyre, støtter dette.

For Arbeiderpartiet er det viktig å sikre AFP-pensjonistene en god alderspensjon. Avtalefestet pensjon er en

rettighet som partene har forhandlet seg fram til gjennom tariffoppgjørene. Dersom de som har forhandlet seg fram til denne retten til å gå av med pensjon før fylte 67 år ikke skulle kunne fortsette i pensjonsordningen, vil det være å bryte en tidligere fremforhandlet avtale mellom partene i arbeidslivet. Det bør ikke Stortinget gjøre.

Så litt til slutt om kjønnsnøytrale premier. Et flertall går inn for at dette spørsmålet nå skal utredes videre. Det er behov for å komme fram til en bedre ordning på det området.

Arbeiderpartiet er opptatt av at loven skal iverksettes fra 1. januar neste år. Dersom man skulle vente til vi hadde utredet kjønnsnøytrale premier, ville vi komme i den situasjon at loven ikke ville bli iverksatt 1. januar 2001. Derfor velger vi å vedta loven nå, og så får vi prøve å gjøre noe med kjønnsnøytrale premier etterpå.

Jeg vil til slutt ta opp det forslaget som Arbeiderpartiet står sammen med SV om.

Presidenten: Signe Øye har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (Frp): Jeg registrerte at Signe Øye fra Arbeiderpartiet var svært opptatt av å hevde at det bare var Arbeiderpartiet som var opptatt av å sikre arbeidstakernes rettigheter gjennom pensjonsordninger. Men det er jo med respekt å melde galt.

Det noen av oss har vært opptatt av i utformingen av denne loven og lov om foretakspensjon, er nettopp et fleksibelt regelverk som legger forholdene til rette for at flere arbeidstakere kan få pensjonsordninger. Men alle gode intensjoner til tross ser man altså, som også påpekt av Signe Øye, at en million arbeidstakere står uten ordninger. Det skyldes selvsagt i første rekke at eksisterende ordninger har vært svært kostbare særlig for små og mellomstore bedrifter å implementere i sin bedrift. Ett av forholdene, som har vært påpekt av svært mange – jeg tenker da særlig på bedriftsorganisasjoner som representerer nettopp de små og mellomstore bedriftene, tjenesteytende næringer, handelsnæringen osv. – er at det er nødvendig å sikre parallelle ordninger nettopp for å øke fleksibiliteten i systemet. I tillegg har vi et mer mobilt arbeidsmarked nå enn vi noensinne har hatt, folk bytter jobber oftere og oftere, og jeg lurer på hvordan Arbeiderpartiet mener dette systemet i virkeligheten skal være som altså løser problemet med at arbeidstakere bytter jobb. Man vil komme opp i situasjoner hvor en arbeidstaker går fra en jobb med ytelsesbasert ordning og over i en jobb hvor bedriften har etablert innskuddsbasert ordning. Da må man lukke én pensjonsordning og etablere en ny, fordi Arbeiderpartiet ikke vil at man skal kunne ha parallelle ordninger. Nå blir det riktignok slik at man får det, men jeg vil veldig gjerne høre Arbeiderpartiets forklaring på hvorfor dette er så fryktelig farlig.

Signe Øye (A): Nei, det er ikke slik at ikke Arbeiderpartiet ønsker at innskuddspensjonen skal tre i kraft og

komme deler av den millionen arbeidstakere som ikke har pensjon i dag, til gode. Vi er svært opptatt av at dette skal være så bra at også arbeidsgiverne ser at dette er en mulighet til å få flere over i en pensjonsordning, og vi skal ikke se bort fra at dette vil være veldig attraktivt for noen bedrifter for å sikre flere kompetente arbeidstakere. Så her er det nok fordeler på begge sider. Men jeg tror også at en sann ordning, selv om arbeidsgiveren kan bestemme og har det fulle og hele ansvar, etter hvert vil komme inn i tariffoppgjørene.

Derfor kan vi regne med at det vil bli en del av det, og dermed er også arbeidstakerne med og bidrar til denne ordningen. Derfor er det så viktig at de pengene som blir satt inn til pensjon, også blir sikret for framtiden, at det ikke spilles med dem på høyt plan, slik at man mister rettighetene.

Når det gjelder å lukke ordninger, er det jo slik at en ytelsesbasert ordning kan man bare lukke, og man får med seg poengene sine så lenge man lever, til man tar ut pensjon. Det er ikke slik at det er umulig, men vi mener at jo flere parallelle ordninger vi har, jo vanskeligere vil pensjonssystemet bli å holde styr på, og det blir enda vanskeligere for dem det gjelder, å vite hva man har i pensjon.

Børge Brende (H): I mitt innlegg sa jeg følgende:

«... ny lov om innskuddspensjon er et viktig bidrag til å bygge ned klasses skillet mellom dem som har pensjonsordninger i arbeidsforhold, og de nærmere en million arbeidstakere som i dag bare har ytelser fra folketrygden.»

Det er nå et bærende element i lanseringen av de innskuddsbaserte pensjonsordningene.

Problemet med Regjeringens forslag var at de fremla en lov om innskuddspensjon som ikke ville være attraktiv nok til at de som i dag ikke har et tilbud, hadde fått et. Da hadde man vært like langt. Det er klart at man kunne ha utformet lov om innskuddspensjon helt i henhold til de ønskene som Signe Øye fremkom med, men da ville nesten ingen ha kommet til å få et tilbud. Kredittilsynet skrev bl.a. i sin kommentar til lov om innskuddspensjon at den nullavkastningsgarantien som Regjeringen foreslo innført for kollektive innskuddsordninger, ville ha ført til at vi hadde fått en ordning som ikke var attraktiv overhodet. For med en nullavkastningsgaranti hadde man også i sammensetningen av investeringsporteføljen måttet ta hensyn til en slik garanti, og ordningen ville ikke ha vært vesentlig forskjellig fra de krav som stilles til en foretaksbasert pensjonsordning når det gjelder sammensetningen av investeringsporteføljen.

At man har foretatt systematiske forverring, er en påstand som etter min mening er uten dekning. Den mest systematiske forverringen står jo representanten Øye for selv gjennom å holde fast ved forslaget fra Regjeringen, som ville ha gjort at innskuddspensjon ble et totalt ubrukelig produkt, slik at den millionen som er uten innskuddsbaserte pensjonsordninger, uten tjenestepensjonsordninger, i dag, fortsatt ville ha stått uten et tilbud. Så jeg ber representanten Øye dokumentere punkt for punkt

hvilke systematiske forverring hun mener ligger i komiteflertallets forslag til lov.

Signe Øye (A): Det er ikke riktig at Arbeiderpartiet ikke er opptatt av å sikre arbeidstakerne en pensjonsordning som er mye bedre enn den som er i dag, da man ikke har noen ting. Men likevel mener vi at det også må kunne stilles krav til de arbeidsgiverne som går inn for en slik ordning, om at arbeidstakerne er garantert at det vil gi noe avkastning og dermed noe bedre pensjon når den tiden kommer at man skal ta ut pensjon.

Så sies det at Regjeringen hadde lagt opp til så kostbare ordninger at små og mellomstore bedrifter ikke hadde noen mulighet til å kunne delta, at man dermed ikke ville få noen god ordning. Men vi har erfaringer fra noen andre land som ikke viser det. De viser at innskuddspensjon er en ordning som bedriftene er opptatt av, som de starter på, og derfor er det rart at det i Norge ikke skal kunne være samme muligheter som i andre land som vi kan sammenlikne oss med. De viser at dette er attraktivt, ikke bare for arbeidstakerne, men også for arbeidsgiverne.

Både tilgang til parallelle pensjonsordninger, lukking av pensjonsordninger og nullgarantien som nå ikke skal være der, mener vi er med på å svekke ordningen for arbeidstakerne. I og med det vil det ikke være like attraktivt for dem. Men jeg er enig i at dette uansett er en bedre ordning enn ingen ordning.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. – Det har Siv Jensen, som også står på talerlisten etter denne replikkrunderen.

Presidenten ville sette pris på at man registrerer seg for replikker så tidlig som mulig.

Siv Jensen (Frp): Jeg har for så vidt forsøkt å registrere meg – men det er greit.

Jeg fikk ikke svar fra Signe Øye på mitt første spørsmål. Det jeg spurte om, var hvorfor Arbeiderpartiet mener det ikke er riktig å tillate bruk av parallelle ordninger. Det nærmeste svaret jeg fikk på det, var at det var så fryktelig vanskelig å holde styr på. Da er det jo merkelig at alle de som har vært på høringer knyttet til denne saken, og som faktisk er de som skal administrere ordningene, selv har påpekt behovet for å ha parallelle ordninger. Det er neppe slik at dette vil bli en byrde for regjering og departement. I den grad det blir en byrde, er det for dem som skal administrere ordningen. De mener tvert imot at det er hensiktsmessig.

Så er det spørsmålet om arbeidstakere og deres rettigheter. I en tid hvor stadig flere forhandler med sine arbeidsgivere om tilleggsgoder og rettigheter knyttet til lønn og andre arbeidsbetingelser, er nettopp pensjonsordninger et sentralt virkemiddel. Hvis man da som arbeidstaker flytter fra en arbeidsplass og til en annen og ønsker å ta med seg en ytelsesbasert ordning inn i en ny bedrift fordi arbeidstakeren selv mener at det er en bedre ordning, mener Arbeiderpartiet altså at det skal være umulig, fordi denne andre bedriften ikke har denne ordning.

gen, men en annen. Det mener jeg er et rigid og stivbent system, og jeg skjønner ikke hvorfor ikke Arbeiderpartiet mener det er nødvendig å tillate den type fleksibilitet, nettopp for at arbeidstakerne selv også skal ha et sterkere våpen i forhandlinger med sine arbeidsgivere.

Så skuet Signe Øye i sitt svar til Børge Brende over landegrensene og viste til andre land det var naturlig å sammenligne seg med. Men poenget er at i de landene har man ikke nullavkastningsgaranti. Det er nettopp derfor ordningene har virket bra.

Jeg vil gjerne be Signe Øye om å utdype dette nærmere.

Signe Øye (A): For Arbeiderpartiet er det veldig viktig at alle som er ansatt i samme bedrift, behandles likt. Legger vi opp til at det kan være parallelle ordninger, tror vi det er vanskelig å sikre slik likebehandling, hvis da ikke de ansatte er medlemmer i samme ordning. Det er bl.a. ikke ønskelig å åpne for at de som har arbeidet i bedriften en stund, og nyansatte skal tilbys forskjellige pensjonsordninger. Det er heller ikke ønskelig at noen av de ansatte, f.eks. de høytlønte, skal tilbys bedre ordninger enn andre ansatte. Jeg sa også i mitt innlegg at vi har erfaringer på det området, bl.a. ved at bedrifter som har ytelsesbaserte ordninger, i stor grad utnytter de mulighetene de har for å gi høytlønte en høyere pensjon enn de lavtlønte.

Det er god grunn til å tro, dersom det nå gis muligheter til kombinerte eller parallelle ordninger, at det systematisk vil bli utnyttet til å gi høytlønte bedre betingelser enn andre arbeidstakere, og det er Arbeiderpartiet sterkt imot.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Siv Jensen (Frp): Jeg vil bare innledningsvis si til Signe Øye at hun egentlig diskuterer pavens skjegg. For både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte ordninger er kollektive ordninger som bedriftene må tilby alle sine ansatte. Da har man i så fall misforstått noe helt grunnleggende, nemlig hvorvidt bedriften skal kunne tilby to kollektive ordninger til sine ansatte. I den grad man skal bevege seg inn i det diskusjonslandet som Signe Øye var i, dreier det seg om ordninger som ligger utenfor skatteloven, og det kan man altså fritt gjøre i en hvilken som helst bedrift hvis man mener at det er egnet.

Det er grunn til å påpeke at en av hensiktene med å lovregulere en skattemessig gunstig behandling av pensjonsordninger i arbeidsforhold, er å legge til rette for at flest mulig arbeidsgivere ser seg tjent med å kunne tilby slike ordninger, og at dermed flest mulig arbeidstakere kan nyte godt av ordningene. For å få dette til tror Fremskrittspartiet det er nødvendig å legge til rette for smidighet og frivillighet fremfor firkantethet og sjablongordninger som vil støtte store arbeidsgiver- og arbeidstakergrupper ut av skattemessig gunstig behandling. Vi må altså forsøke å gi et lovverk som gjør at innskuddsbaserte og ytelsesbaserte ordninger kan komme til å florere om hverandre, til nytte for så mange arbeidstakere som mulig.

Jeg er redd for at den innskuddsbaserte ordningen som nå skal vedtas, ikke blir smidig nok, på samme måte som loven om foretakspensjon ikke ble det, og som ikke akkurat har ført til noe ras av nye pensjonsordninger rundt om i landet heller.

Når det gjelder de enkelte momenter i proposisjonen som har vakt en del strid, har jeg behov for å komme inn på noen.

Lovforslagets § 2-1 gir ikke åpning for parallelle eller kombinerte ordninger, til tross for at en rekke høringsinstanser har gått inn for det. Det vil kunne være svært aktuelt for det enkelte foretak og dets ansatte med en kombinasjon av ytelses- og innskuddsbaserte ordninger.

Arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner og finansnæringen har ikke gitt uttrykk for tilsvarende bekymring som departementet når det gjelder administrative kostnader knyttet til å praktisere to parallelle regelsett på samme område som følge av at to ulike ordninger lever side om side. Tvert imot, som jeg også sa i min replikk, er flere av høringsinstansene positive til parallelle og kombinerte ordninger. Rent praktiske tilsynshensyn kan ikke tillegges avgjørende vekt i en slik sak.

Fremskrittspartiet går inn for at det åpnes for adgang til parallelle innskudds- og ytelsesbaserte ordninger i samme bedrift.

Det er heller ikke rimelig at loven skal skille mellom arbeidstakere og arbeidstakere som faktisk også er eiere i foretaket. Det er liten grunn til at en enmannsbedrift skal unntas fra loven. Mange små foretak kan veksle mellom å være enmanns- og flermannsforetak avhengig av konjunktorene. Det er lite smidig at en og samme bedrift dermed skal måtte hoppe ut og inn av lov om innskuddsbasert pensjon.

Flere høringsinstanser har gitt uttrykk for at modellen med kollektivt investeringvalg ikke vil være attraktiv. Kredittilsynet mener at en bestemmelse om økonomisk ansvar for foretak ved tap er lite hensiktsmessig, og at det må være en relativt lav risikoprofil knyttet til kapitalforvaltningen i slike ordninger. Fremskrittspartiet har merket seg at Kredittilsynet i sin høringsuttalelse påpeker at risikoen for å måtte yte uforutsette og uforutsigbare tilskudd vil være stor, og at dette vil virke sterkt begrensende på etablering av ordninger med kollektivt investeringsvalg. Kredittilsynet påpeker at forslaget om at institusjonene skal ha et subsidiært ansvar etter foretaket for at verdireduksjoner i et enkelt år dekkes, også vil kunne innebære en betydelig risiko for institusjonene.

Fremskrittspartiet vil derfor fremholde at sparing til pensjonsalderen i arbeidsforhold er langsiktig sparing. Det er følgelig avkastning over hele spareperioden og ikke avkastning i det enkelte år som er mest relevant for nivået på arbeidstakerens alderspensjon. Lav risikoprofil på langsiktig pensjonssparing vil normalt gi forventet lav avkastning på sikt, slik at arbeidstakernes alderspensjon reduseres. Et krav om årlig nullprosentgaranti utgjør en uheldig fokusering på eventuell kortsiktig verdireduksjon i arbeidstakerens pensjonskapital. Fremskrittspartiet går derfor inn for at dette årlige kravet bortfaller.

Det kan være flere gode grunner til å la det være frivillig – og således et avtalespørsmål mellom arbeidsgiver og den enkelte arbeidstaker – hvorvidt ansatte skal ha medlemskap i pensjonsordningen fra første dag. Det kan være hensiktsmessig å innlemme arbeidstaker i pensjonsordningen f.eks. på det tidspunkt fast ansettelse trer i kraft. Dette spørsmålet har også en kostnadmessig side rent administrativt for arbeidsgiver og pensjonsordningen.

Det bør også være tillatt å innlemme arbeidstaker i pensjonsordningen før arbeidstaker fyller 20 år, på samme måte som det bør overlates til forhandlinger mellom arbeidsgiver og arbeidstaker om arbeidstaker skal tas opp i pensjonsordningen på et senere tidspunkt enn fylte 20 år. I tillegg til de førnevnte kostnadmessige sider er det sunt at det er konkurranse mellom arbeidsgivere når det gjelder å tilby de beste pensjonsordninger. Fremskrittspartiet går derfor mot Regjeringens forslag til § 4-2 første og annet ledd, men vil subsidiært stemme for forslaget til § 4-2 første ledd fra Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre.

Fremskrittspartiet er enig i prinsippet om at førtidspensjonert arbeidstaker ikke skal kunne være medlem av pensjonsordningen, men det er ikke relevante argumenter for å forskjellsbehandle AFP-pensjonister og øvrige førtidspensjonerte med hensyn til medlemskap i innskuddspensjonsordninger i arbeidsforhold. Denne forskjellsbehandlingen kan bare fjernes ved at også AFP-pensjonister omfattes av hovedregelen i regelverket.

Fremskrittspartiet mener endelig at livsforsikringselskapene ville kommet i en konkurransemessig vanskelig situasjon i markedet for innskuddspensjon i forhold til utenlandske aktører dersom Regjeringen hadde fått flertall for sitt forslag om virksomhetsregler i livsforsikring. Vi er glad for å være en del av det flertallet som har snudd dette.

Jeg viser for øvrig til saksordførers innlegg, som jeg i veldig stor grad kan slutte meg til, og tar hermed opp det mindretallsforslag som Fremskrittspartiet har fremmet i innstillingen.

Presidenten: Siv Jensen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A): Fremskrittspartiet mener at det skal være frivillig for arbeidstakere å være med i en tjenstepensjonsordning, og de skriver i innstillingen:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det gir eldre arbeidstakere et konkurransefortrinn å stå utenfor pensjonsordningen også når det gjelder en innskuddsbasert pensjonsordning. Disse medlemmer ser ingen god grunn for å pålegge arbeidstakere å være medlem av pensjonsordninger hvis de selv ikke vil.»

Det gjør heldigvis flertallet, og den gode grunnen er at det ikke kommer til å være særlig frivillig å fraskrive seg retten til tjenstepensjon. Ser ikke Fremskrittspartiet at det kan bli et press på arbeidstakere som har problemer

med å skaffe seg jobb, f.eks. noen av de eldre arbeidstakerne som vi vet allerede i dag har problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet? La oss si at de tar jobben da, men sier at de selvsagt ikke er interessert i å være medlem i noen tjenstepensjonsordning. Dette er arbeidstakere som kanskje ikke har hatt noen tjenstepensjon fra før, og som nå ville ha en mulighet til å skaffe seg et lite supplement til folketrygden. Vi i Arbeiderpartiet konstaterer at lenger strakk ikke Fremskrittspartiets omsorg for de eldre seg. Ser ikke Fremskrittspartiet at dette kan føre til et press på eldre arbeidstakere til å fraskrive seg den muligheten som de nå har til å komme inn på en innskuddsbasert pensjonsordning?

Siv Jensen (Frp): Jeg skjønner overhodet ikke problemstillingen, fordi hele hovedpoenget er at vi ønsker ordninger som er fleksible, og basert på frivillighet. Jeg må samtidig minne om at disse ordningene er kollektive ordninger, som i praksis betyr at alle ansatte i en bedrift skal ha de samme mulighetene i den samme bedriften. Det betyr at det blir lite grann under pari å bringe eldreomsorg inn i en debatt om pensjonsytelser i bedriftene. Som Signe Øye sikkert er veldig klar over, er Fremskrittspartiet svært opptatt av eldreomsorg. Jeg synes kanskje det er noe søkt å bringe det begrepet inn her, fordi det dette dreier seg om, er hvilke rettigheter og hvilke muligheter den enkelte arbeidstaker skal ha i sin fleksible utforming av pensjonsordninger. Det var også et av de forholdene jeg forsøkte å spørre Arbeiderpartiet om. Hvis man er så opptatt av fleksibilitet og så opptatt av at arbeidstakerne skal ha rettigheter og muligheter til å bevege seg rundt i pensjonssystemene, hvorfor vil ikke Arbeiderpartiet da legge forholdene til rette for den fleksibiliteten på alle andre områder som åpenbart er av betydning for arbeidstakeren, hvor stadig flere arbeidstakere gir uttrykk for at dette er det beste forhandlingskortet de har når de bytter jobb? De forhandler fram gode pensjonsordninger ved siden av lønn fordi det etter hvert har blitt et konkurranseaspekt også som en del av lønnsutformingen. Det vil ikke Arbeiderpartiet være med på. Men det ønsker altså vi, fordi vi har erkjent at vi er på vei bort fra det samfunnet som Arbeiderpartiet fortsatt befinner seg i, hvor man så på arbeidsgiverne som skrekkens eksempler, og man måtte beskytte arbeidstakerne mot alle mulige overgrep. Nå er vi inne i en tid hvor arbeidstakerne har makten, og da er det også viktig å utforme regelverket slik at de får den.

Dag Terje Andersen (A): Representanten Jensen har nå to ganger i løpet av dette ordskiftet gitt uttrykk for at hun ikke forstår Arbeiderpartiets holdning f.eks. til det som var tema her nå, nemlig hvorfor vi er opptatt av at alle ansatte i en bedrift skal ha den samme ordningen. For det er det det gjelder.

Fra Arbeiderpartiets side mener vi at det er et poeng at folk som jobber i den samme bedriften, skal ha den samme pensjonsordningen, enten en ytelsesbasert – som vi syns er det beste for arbeidstakerne – eller en innskuddsbasert, som vi behandler her nå, og som er bedre for ar-

beidstakerne enn ingenting, det som er alternativet i dag. Men vi syns altså at det er et poeng at ansatte i den samme bedriften har den samme pensjonsordningen. Og kan det være så vanskelig å forstå det? Er ikke det at folk blir behandlet likt, med de samme reglene og de samme ytelsene i pensjonsordningen, et bidrag til at næringslivet kan fungere godt? Det er det ene.

Det andre er representanten Jensens harselering over at vi sier en skal kunne være tilmeldt en ordning mens en er ute som AFP-pensjonist. Grunnlaget for at vi mener at AFP-pensjon har en litt annen stilling enn en hvilken som helst annen pensjon, er at AFP er et resultat av lønnsforhandlinger. Det er altså et forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, der det innenfor forsvarlige lønnsrammer har blitt prioritert at noen kan få lov til å gå av tidligere når de trenger det. Ser ikke representanten Jensen at *det* i større grad er å gripe inn i avtaleforhold mellom partene enn at en skulle ha rett til å være tilmeldt hvis en er ute på en hvilken som helst annen pensjonsordning?

Siv Jensen (Frp): Til det siste først: Jeg har ikke harselert over AFP-pensjonister. Jeg påpekte i mitt innlegg det grunnleggende behovet jeg mente fantes for at alle førtidspensjonister skulle likebehandles i regelverket. Det var altså ikke noe forsøk på å harselere over noen grupper førtidspensjonister. Det var et forsøk på å påpeke skjevheter i regelverket som faktisk favoriserer enkelte grupper førtidspensjonerte foran andre. Og det mener jeg og Fremskrittspartiet er galt. Vi ønsker at alle skal ha de samme mulighetene innenfor lovverket, men det ønsker åpenbart ikke Arbeiderpartiet.

Så til det første spørsmålet om at Arbeiderpartiet ønsker at alle ansatte skal ha samme ordning. Ja, jeg har skjont at man ønsker det i Arbeiderpartiet. Jeg har bare undret meg over hvorfor. Fordi dette er en kollektiv ordning, betyr jo det i utgangspunktet at alle ansatte i den samme bedriften har den samme ordningen. Det spørsmålet dreier seg om, er å utforme systemet så fleksibelt at man tar innover seg de endringer som faktisk skjer i arbeidsmarkedet. Og de er ganske store. Vi ser at flytting fra arbeidsplass til arbeidsplass, altså et mobilt arbeidsmarked, er mer fremtredende nå enn noen gang.

La meg ta representanten Andersen på ordet. Han gav uttrykk for at han syns at den ytelsesbaserte ordningen var bedre enn den innskuddsbaserte. La oss si at representanten Andersen ikke hadde vært stortingsrepresentant, men ansatt i næringslivet, og hadde hatt en ytelsesbasert ordning på arbeidsplassen sin. Så ønsket han å bytte jobb. Men i sin nye jobb fikk han ikke tilbud om å fortsette med ytelsesbasert ordning, fordi lovverket der hadde pålagt bedriften å ta et valg. Og de hadde valgt innskuddsbasert ordning. Det betyr at man som arbeidstaker automatisk er forhindret fra å kunne ta med seg den ordningen som man syns er best. Den fleksibiliteten vil altså ikke Arbeiderpartiet innlemme i regelverket.

Dag Terje Andersen (A): Jeg vil for det første bemerke at jeg, når jeg er ute i det private næringslivet og

ikke her på Stortinget, er underordnet noe som heter skogpensjon. Jeg tror ikke jeg skal stille representanten spørsmål om det. Den er for øvrig avviklet. Men jeg vil bore lite grunn i det som skjer hvis jeg som arbeidstaker har en ytelsesbasert pensjon, skifter jobb og begynner i et firma som har innskuddsbasert pensjon. For det første er det jo det å si at det firmaet som da ville hatt en innskuddspensjon, med veldig stor sannsynlighet ville vært et av de selskapene som i dag ikke har noen pensjonsordning. Så vi er enige om at det er et framskritt at det blir mulighet til å ha innskuddsbaserte ordninger. Men problemet er jo – som representanten Jensen sier – at mange i dag bytter arbeid. Og hvis vi skal følge opp det systemet som representanten Jensen nå argumenterer for, kan vi få et system der veldig mange som jobber i de samme bedriftene, har forskjellige systemer ut fra hvilken arbeidsgiver de kom fra.

Jeg tror at det her ikke er mulig å komme fram til en enighet. Her er det rett og slett forskjell i syn. Vi mener at i kollektive avtaler skal arbeidstakerne behandles likt ut fra den arbeidsgiver de er hos i dag. Man kan vel bare konstatere at den likheten er ikke Fremskrittspartiet spesielt opptatt av.

Siv Jensen (Frp): Jeg tror vi nærmer oss en klar enighet om at vi er veldig uenige. Det er for så vidt helt greit. Jeg er for så vidt enig i at innføringen av innskuddspensjon er et framskritt. Det er vi enige om. Vi er alle enige om at dette er et viktig supplement nettopp for å bidra til at flere av de arbeidstakerne som i dag står utenfor og ikke har noen ordning, kan få muligheten til å få det. Men nettopp for å etablere stimuli for bedriftene til å iverksette ordninger, er det vesentlig at lovverket er utformet på en slik måte at man faktisk får det til, for i dag er det ikke et påbud for bedriftene om å etablere kollektive ordninger for sine ansatte. Det er en mulighet. Og nettopp det at det ikke er et påbud, betyr selvsagt at jo mer komplisert regelverk vi vedtar i denne salen knyttet til ordningene, jo mindre sannsynlig er det at ordningene vil bre seg i omfang, fordi de er tungvinte og vanskelige å administrere.

Jeg synes for så vidt at hovedhensikten, når man skal lage denne type ordninger, må være at reglene er smidige, praktikable og anvendelige for både arbeidstakerne og arbeidsgiverne. Jeg tror man av og til låser seg litt fast i argumentet om arbeidstakerrettigheter uten at det får noen reell verdi, fordi hele samfunnsstrukturen endrer seg, og arbeidstakerne i stadig større grad enn tidligere setter makt bak kravene sine i forhandlingsposisjon overfor arbeidsgiveren. Da synes jeg at det må være en grunnleggende forutsetning at den handlefriheten ligger til rette like mye for arbeidstakerne som for arbeidsgiverne, men der er vi altså uenige.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): I Kristeleg Folkeparti er me svært glade for at lovforslaget om innskottspensjon i dag kan behandlast av Odelstinget.

Det skulle vera kjent at bakgrunnen for å innføra innskotspensjon i arbeidsforhold er å gjennomføra ei modernisering av regelverket for tenestepensjon, samstundes som det er eit mål at fleire skal få tilbod om ei pensjonsordning som er knytt til arbeidsforholdet deira. Framleis er det nærare ein million arbeidstakarar i privat sektor i Noreg som ikkje har noka tenestepensjonsordning i tillegg til folketrygda, medan dei aller fleste i offentleg sektor har tenestepensjon.

Innskotspensjon i arbeidsforhold vert sett på som eit alternativ for føretak som ikkje ser seg i stand til å oppretta ytingsbaserte ordningar etter gjeldande regelverk. Lov om innskotspensjon kjem altså i tillegg til lov om føretakspensjon. Føremålet med å gje slike ordningar, med skattefordelar, er at fleire lønstakarar skal kunna ha pensjon frå arbeidsforhold i tillegg til folketrygda, med andre ord å gje høve til eit rimeleg inntektsnivå også i perioden etter at ordinære lønsinntekter har teke slutt.

I Kristeleg Folkeparti var me ikkje nøgde med alt som kom frå Regjeringa i denne saka. Difor har me gjennom komitearbeidet vore med på å gjera ein del endringar som me meiner vil gjera lovforslaget betre eigna til å tena føremålet. Eg vil i det følgjande kommentera nokre av desse endringane. På eit par punkt har me ikkje vunne fram med synsmåtane våre. Eg vil til slutt i innlegget mitt også koma inn på desse.

Når det gjeld forbetringane i høve til Regjeringa sitt forslag, vil eg først nemna at det no vert lagt opp til såkalla parallelle ordningar. Det vil seia at det er opp til bedriftene sjølve å bestemma kva tilbod som skal gjevast. Dette opnar for ein større fleksibilitet ut frå evne, moglegheiter og behov hos dei ulike bedriftene. Her har fleirtalet lagt større vekt på fleksibilitet og mindre vekt på departementet sine argument om at dette er vanskeleg å innarbeida i lovverket.

Vidare er me med på å sikra fleirtal for at det vert høve til såkalla lukking, noko som har vore lufta tidlegare i debatten. Dette vil i praksis seia at overgangsreglane vert meir fleksible enn det departementet gjekk inn for. Fleirtalet går her inn for at det skal verta høve til å lukka eksisterande ordningar for nye medlemmer, slik at dei som i dag er inne i ei ytingsordning, kan ha rett til å verta ståande i ordninga fram til pensjonsalder.

Dei såkalla virksomheitsreglane i livsforsikring er relativt strenge. Utgangspunktet for det er i hovudsak å sikra pensjonsmottakaren sine midlar, men eksisterande virksomheitsreglar er utforma på ein slik måte at dersom dei vert ståande uendra, vil fleire norske selskap verta avskorne frå å laga gode og fleksible produkt ut frå den lova som me no er i ferd med å vedta. Fleirtalet ber difor om at Regjeringa så raskt som mogleg følgjer opp Konkurranseflateutvalet si tilråding som er knytt til virksomheitsreglane i livsforsikring. Fleirtalet understrekar at det er heilt nødvendig at endringane kan implementerast innan innskotspensjonslova trer i kraft, slik at norske selskap fullt ut er konkurransedyktige frå dag ein og ikkje risikerer å måtta venta på startstreken, medan utanlandske selskap får ein flying start.

Så litt om det me ikkje er nøgde med. Når me les odelstingsproposisjonen, verkar det som om departementet prøver å dyssa ned effekten av kjønnsdiskriminerande premiefastsetjing. Det vert kort og godt gjort forsøk på å forsvara at premien for kvinner skal vera høgare enn premien for menn. Dette held ikkje. Me kan kort og godt ikkje akseptera at kjønn og alder er dei einaste kriterier som skal danna grunnlag for ein differensiert premie. Me stiller oss svært undrande til at Arbeidarpartiet i komiteen samrøystes sluttar opp om dette kvinneskildringar punkt, særleg etter å ha registrert den til tider sterkt tempererte interne debatten i Arbeidarpartiet i sommar nettopp om dette temaet.

For vår del går me, saman med dei andre sentrumspartia og SV, mot det punktet i lovforslaget som opnar for differensiering av premien ut frå kjønn. Me vil altså stemma mot § 5-3 (2). Eg skjønar ikkje heilt representanten Øye sin argumentasjon om at ein her treng meir tid til å få grep som er mindre kvinneskildringar. Det kan gjerast så enkelt som at ein i dag stemmer imot dette punktet.

Kristeleg Folkeparti er også med i det same mindretallet som går mot at ytingane skal kunna avgrensast til utbetaling over ein tiårsperiode. Me meiner det same no som me meinte i vår då lova om føretakspensjon vart handsama: Føremålet med ei pensjonsordning er å kompensera for inntektsbortfall, og sidan bortfall av inntekt er livsvarig, bør også pensjonen vera livsvarig. Levealderen aukar. Det betyr at stadig fleire får eit langt pensjonistilvære. Ei livslang utbetaling vil sjølv sagt gje pensjonisten heilt andre moglegheiter enn ei tidsavgrensa utbetaling. Tidsavgrensa utbetaling kan lett føra til to grupper av pensjonistar, ei A-gruppe og ei B-gruppe. Eg vil igjen få understreka at også her er det kvinnene som kjem dårlegast ut, sett ut frå det enkle faktum at gjennomsnittsalderen er høgare for kvinner enn for menn.

Eg må vedgå at eg er noko forundra over Arbeidarpartiet på desse to punkta. Men eg minner om at vedtaket enno ikkje er gjort. Det er enno høve til å stemma slik at likestillingsprofilen i lovforslaget vert betre enn det som det no ligg an til.

Så vil eg til slutt ta opp det forslaget som Kristeleg Folkeparti er medforlagsstillar til.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfohn har tatt opp det forslaget han refererte til.

Odd Roger Enoksen (Sp): Representanten Sørfohn har redegjort for de områder der sentrum både er med på å utgjøre et flertall og er med i endringer i forhold til det lovforslag som er framlagt fra Regjeringens side. I og med at alle sentrumpartiene står samlet, skal jeg ikke redegjøre for det på nytt, men ganske kort få lov til å si at også jeg er glad for at vi i dag får en pensjonsordning som medfører forbedringer i forhold til dagens situasjon. Enhver ny pensjonsordning som gjør at mange av de over 900 000 arbeidstakerne som i dag ikke har pensjonsordning, kan komme til å få det, vil være en forbedring i forhold til dagens situasjon.

For Senterpartiet har det vært viktig å gi disse arbeidstakerne et tilbud og en mulighet til å kunne skaffe seg pensjonsytelser utover folketrygdens ytelser. Slik som utviklingen i folketrygden har vært, vil alle med gjennomsnittlig industriarbeiderlønn få en nedgang i levestandard som pensjonister dersom de ikke har vært medlemmer i pensjonsordning eller har spart på annen måte. Denne loven gjør det enklere å sikre seg en bedre pensjon.

Det som imidlertid overrasker meg noe, er det grep som Arbeiderpartiet har valgt å gjøre, hvor man nå gjør det dyrere for næringslivet å ansette kvinner. Konsekvensene av loven som Odelstinget behandler i dag, er at Arbeiderpartiet med støtte fra Fremskrittspartiet og Høyre gjør kvinnelig arbeidskraft dyrere enn mannlig. Når det åpnes for at man kan ta høyere premier fra kvinner enn menn, er dette et brudd med det Arbeiderpartiet har stått for tidligere. Enda svakere blir begrunnelsen for det man gjør når Arbeiderpartiet samtidig vil begrense utbetalingen til ti år.

Senterpartiet ønsker en likebehandling av kvinner og menn. Det at Arbeiderpartiet bare vil strekke seg til å utrede kjønnsnøytrale premier på en bred basis, er en mager trøst når Stortinget i dag faktisk har sjansen til å fastslå prinsippet om likebehandling av mann og kvinne ved innbetalinger i disse pensjonsordningene.

Jeg savner også en begrunnelse for at man vil begrense pensjonsutbetalingen til ti år. Når 900 000 arbeidstakere i privat sektor endelig kan få et tilbud om tilleggs pensjoner utover folketrygdens ytelser, skal man altså begrense det med en utbetalingstid på ti år, som også avviker fra andre pensjonsordninger man har, og som gjør at pensjonister etter fylte 77 år får dårligere ytelser enn det de ellers ville ha. Det er merkelig at man velger det grepet til tross for at man har bedt om å få gjort utredninger i neste omgang.

Øystein Djupedal (SV): SV er ikke fornøyd med innstillingen som foreligger. På flere viktige punkt går innstillingen i motsatt retning av det SV har ønsket. Forslagene har dårlig fordelingsprofil og også dårlig kvinneprofil.

For SV har det vært fire spørsmål som har vært spesielt viktige. Det ene har vært å motvirke dyrere pensjoner for kvinner, det andre at pensjonen skal gjelde hele livet, ikke bare i ti år. Det tredje er at den finansielle risikoen skal ligge hos arbeidsgiver, ikke slik som nå, at arbeidstakeren har høy risiko. Det siste er at arbeidstakerens innflytelse over pensjonsordningene og forvaltningen må styrkes.

Vi er skuffet over at sentrum og Arbeiderpartiet vekselvis har skaffet flertall med Høyre og Fremskrittspartiet for mange av disse forslagene, særlig på bakgrunn av at Arbeiderpartiet og SV stod sammen i behandlingen av velferdsmeldingen om å legge klare fordelingsmessige, samfunnsmessige og forsikringsmessige solidaritetskrav til grunn for ordningen med skattefavorisering av pensjonsordninger.

Tidligere lovutkast har vært preget av forsøk på å forbedre kravene til kvalitet og til solidarisk fordeling. Dette

aspektet har blitt kraftig svekket i den fremlagte proposisjonen, også i de vedtak som senere i dag skal gjøres.

Norsk kommuneforbund har studert en rapport fra EU-kommisjonen, den såkalte Colcon-rapporten, som er en gjennomgang av pensjonsordningene i alle EU-land pluss Norge. Kommuneforbundet konkluderer med at ingen andre land har ordninger som kan sammenliknes med den som nå vil bli vedtatt. Vi har fått den mest liberale pensjonsordningen i hele Europa.

Et hovedspørsmål i pensjonsordninger er hvem som skal bære den finansielle risikoen ved ordningen. SV er av den klare oppfatning at flertallets forslag til risikofordeling knyttet til pensjonskapitalen, er en stor prinsipiell endring fra dagens system. I den nye ordningen har ikke arbeidsgiver lenger ansvaret for å garantere en trygg pensjon på en viss prosent av lønnsinntekten, slik det f.eks. er i dagens tjenstepensjon. Ansvaret legges i sin helhet på arbeidstakeren, da denne selv må betale eventuelle tap i pensjonsfondet. Det betyr at den grunnleggende ideen om solidarisk pensjonstrygghet faller bort. SV kan selvfølgelig ikke støtte dette forslaget. Dessverre står vi alene om forslaget om å ta ut dette punktet, selv om en rekke arbeiderpartirepresentanter har vært ute både i sommer og i høst og fortalt at de var imot dette.

Det andre punktet som for SV er viktig, er kvinners rettigheter. Innstillingen har to forslag som særlig vil gå ut over kvinners pensjonsrettigheter. Flertallet åpner for at det fastsettes et høyere innskudd for kvinner, fordi de har en høyere gjennomsnittlig levealder enn menn. Det vil si at det generelt sett vil bli dyrere å ansette kvinner enn menn. Likestillingspolitisk er dette svært oppsiktsvekkende, og SV fremmer sammen med sentrumspartiene krav om at denne forskjellsbehandlingen må bort. I en høringsuttalelse har LO sluttet seg til dette, da de uttaler at det ikke bør åpnes for ordninger som i praksis diskriminerer kvinner. Det er mulig i USA å lovfeste kjønnsnøytrale premier. Det burde også være mulig i Norge.

Det andre forslaget som særlig vil ramme kvinner, er åpningen i lovforslaget for at ytelsen kan opphøre etter ti år. Formålet med en pensjonsavtale er at den skal kompensere for bortfall av inntekt. Siden bortfall av inntekt er livsvarig, bør også pensjonen være det. Å gå bort fra livsvarig pensjonsytelse er et velferdspolitisk tilbakeskritt, og det er å gå bort fra opplagte krav som bør stilles til pensjonsordninger med skattefradrag. SV finner ikke noe saklig grunnlag for at Arbeiderpartiet ikke har funnet grunn til å støtte disse forslagene. Særlig med tanke på Arbeiderpartiets holdning i behandlingen av velferdsmeldingen, da de stod sammen med SV om å presisere kravet om livslang ytelse og kravet om kjønnsnøytral pensjonspremie, er det uforståelig.

SV er også svært misfornøyd med at flertallet går inn for parallelle innskudds- og ytelsesordninger i samme bedrift. SV vil peke på at det var et sentralt punkt i lovforslaget at alle ansatte skal være medlem av samme pensjonsordning, ut fra hensynet om at alle skal behandles likt. Kombinasjonen av foretaks- og innskuddspensjon vil gi større ulikheter i utbetalt pensjon, og vil være i

strid med intensjonen om pensjonsmessig utjamning fra folketrygden.

SV er opptatt av at arbeidstakerne skal ha innflytelse over pensjonsordningen og forvaltning av midlene. I lov om foretakspensjon fremmet SV sammen med Arbeiderpartiet et forslag om at det skal opprettes en styringsgruppe også i foretak med mindre enn 15 ansatte. De tilsatte har sterke økonomiske interesser i foretakenes pensjonsordninger og bør derfor tas med på råd når det gjelder utforming og forvaltning av ordningen. Uansett størrelse på foretaket er pensjonsordningen en viktig del av vilkårene for lønn og tilsetning. Igjen er vi forundret over at Arbeiderpartiet ikke er med på det de var med på senest i vår i forbindelse med lov om foretakspensjon, og at dette nå ikke tas inn i lov om innskuddspensjon.

Summen av forslagene som her foreligger, er at innskuddspensjonsordningen vil bli usolidarisk og en dårligere ordning enn den ellers hadde trengt å bli for de snaut én million arbeidstakere som vi ønsker skal ha nye pensjonsordninger. Det vil nå kanskje komme nye pensjonsavtaler, men det er altså ut fra et avtaleverk som tar mer hensyn til finansnæringen og bedriftene enn til arbeidstakerne, som jo burde vært utgangspunktet.

President, jeg tror ikke at vi har noen forslag alene i denne innstillingen.

Presidenten: SV har et forslag sammen med representanten Bastesen, forslag nr. 4 i innstillingen.

Øystein Djupedal (SV): Det var synd at det bare er Bastesen som støtter det! Men da må jeg ta det opp.

Presidenten: Dermed har Øystein Djupedal tatt opp det forslag det ble referert til.

Det blir replikkordskifte.

Dag Terje Andersen (A): For det første var representanten Djupedals innlegg i noen grad en kombinasjon av uenighet med hensyn til forslaget og det som det da har blitt flertall for i komiteen. Eksempel på det siste var flertallet for såkalt parallellitet. Det er vi enige om ikke er noen god løsning, at Regjeringens forslag var bedre. Og det er derfor, som vår hovedtalsperson sa, at forslaget på en del områder har blitt svekket i forhold til Regjeringens forslag.

Men så var også representanten Djupedal inne på enkelte deler av forslaget som han mente gikk i feil retning. Det må bero på en alvorlig misforståelse når representanten Djupedal formulerer det slik at det nå blir åpnet for forskjellig innbetaling for kvinnelige og mannlige ansatte i pensjonsordninger. Det gjelder jo forsikringsprinsippene, som er slik i dag at de faktisk tar hensyn til hvor lang gjennomsnittlig levealder som er beregnet.

Det som er nytt i forslaget fra Regjeringen, og som er understreket i merknadene, er faktisk som punkt 1 at det er satt i gang et arbeid fra Regjeringens side for å finne løsninger på det som jeg er helt enig med representanten Djupedal i er et problem, og som punkt 2 at det blir åpnet for muligheter allerede nå til å avtale at en skal ha såkalt

gjennomsnittlige satser, altså solidariske løsninger, slik vi for så vidt kjenner det fra KLP-systemet i dag. Så når representanten Djupedal presenterer det som at det på en måte blir åpnet for diskriminering, er det vel slik at nei, tvert imot, det blir tatt noen skritt bort fra det.

Når det gjelder spørsmålet om ti års avtaleperiode, har vi gått inn for at perioden ikke skal være kortere enn ti år, ut fra ønsket om å åpne mulighet for flere til å få pensjon. Det er det som er hensikten – og som jeg lurer på om representanten Djupedal ikke er enig i: Med de svakheter forslaget eventuelt måtte hatt, er det en lang rekke arbeidstakere som nå får mulighet til å få pensjonsordninger, som ikke tidligere har hatt det.

Øystein Djupedal (SV): Vi har vært positive til at man utvider ordningen med pensjoner med skattefavorisering. Vi tror at folketrygden i seg selv over tid ikke vil være nok. Derfor har vi også gått inn for både foretakspensjon og nå også innskuddspensjon. Men dette er altså ordninger med skattefavorisering, som gjør at Stortinget bør stille absolutte krav til hvordan slike ordninger skal utformes.

På mange viktige felt går denne innstillingen i feil retning. En del av det ligger i proposisjonen, som hr. Andersen riktig påpeker, en del er gått i enda mer feil retning gjennom behandlingen i komiteen. Og det overrasker jo meg at Arbeiderpartiet på det punktet Andersen nå tar opp knyttet til kvinners rettigheter i den innskuddsbaserte pensjonsordningen, ikke er med på å forbedre det.

Det er altså særlig på to viktige felt åpenbart at det går i feil retning. I USA har man en egen lov som regulerer premieinnbetalingen, som gjør at man ikke kan diskriminere ut fra det hensynet som Arbeiderpartiet her har gått inn for, nemlig at man kan ha ulik premieinnbetaling for kvinner og menn. Bakgrunnen for det er at kvinner gjennomsnittlig har høyere levealder – og det er for så vidt riktig. Men det er klart at det er fullt mulig hvis man ønsker likestilling, å fjerne den type diskriminerende bestemmelse.

Det andre er tiårsregelen. Siden kvinner statistisk lever lenger enn menn, vil det igjen bety at det rammer kvinner hardere enn menn. Dette er to helt opplagte likestillingspolitiske perspektiv som Arbeiderpartiet altså har glemt eller mistet på veien. Og jeg er meget forbauset over at Andersen til og med tillater seg å ta en replikk, som om vi på en måte ikke skulle være enige. I forbindelse med velferdsmeldingen var vi enige om de solidariske grunnprinsipper for hvordan pensjonssystemet med skattefavorisering skulle utformes. Men jeg registrerer dessverre at Arbeiderpartiet her har gått i motsatt retning. På disse to felt hadde det vært mulig for Arbeiderpartiet å skape flertall sammen med sentrum og SV hvis man hadde ønsket, men de har altså dessverre alliert seg med Høyre og Fremskrittspartiet. Og det gjør at vi får en dårligere innskuddspensjon enn vi ellers kunne ha fått for mange av landets kvinner som kanskje kommer inn under ordningen hvis bedriftene tegner den type ordning.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Lars Sponheim (V): Ut fra interessen for denne debatten skulle en tro dette ikke var en stor sak, men det er det.

Når Odelstinget senere i dag fatter de vedtak som det ligger an til blir gjort, passerer vi en viktig milepæl i det norske pensjonssystemet, fordi det gir bedre muligheter for alle i privat sektor til pensjonsavtale gjennom arbeidsgiver. I dag står, som nevnt i debatten, 850 000 lønnstakere uten tjenestepensjonsordninger, ca. 2/3 av alle de ansatte i privat sektor. Gjennom innføring av innskuddspensjon vil disse kunne få et godt pensjonstilbud.

Innskuddsbasert pensjon vil kunne gi mer forutsigbare og fleksible pensjonsavtaler, som vil være bedre tilpasset den enkelte arbeidstakers pensjonsbehov.

Venstre og komiteen har i arbeidet lyttet til arbeidslivets ønsker, og dermed får vi en fleksibel ordning. Den er blitt mindre byråkratisk og detaljregulert enn det opprinnelige forslaget.

Flertallet i komiteen har gått inn for enkelte endringer i Regjeringens forslag og ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer. Flertallet går bl.a. inn for å åpne for muligheten til kombinerte og parallelle ordninger. Dette har vært ønsket fra mange av høringsinstansene og gir bl.a. mulighet til å kombinere ytelsesbaserte og innskuddsbaserte ordninger.

Flertallet ønsker også en vurdering av om innskuddspensjon kan legges på toppen av ytelsesbasert pensjon.

Videre ønsker flertallet å legge opp til mer fleksible ordninger når det gjelder investeringsvalg. Avkastning over tid bør være det sentrale, ikke årlig garanti. Det bør være mulig å velge investeringsporteføljer med lavere risikoprofil ved slutten av arbeidslivet, slik at ikke risikoen når man nærmer seg pensjonsalder blir for stor.

Det bør også legges opp til fleksibilitet slik at innskuddene kan variere ut fra foretakets økonomi. Videre at det må være skattemessig likebehandling mellom innskuddspensjon og ytelsesbasert foretakspensjon.

Det bør være større mulighet for overgangsordninger enn det departementet går inn for. Spesielt vil en del eldre arbeidstakere kunne komme dårligere ut av en ordning med manglende fleksibilitet. Flertallet går derfor inn for adgang til å lukke ordninger for nye arbeidstakere slik at de som i dag er inne i en ytelsesbasert ordning, kan stå i ordningen fram til pensjonsalder.

Sentrumspartiene og SV står sammen om at ordningen ikke skal forskjellsbehandle kvinner og menn. Dette er et viktig likestillingsspørsmål, slik representanten Djupedal nettopp var inne på. Det er også uheldig hvis kvinnelig arbeidskraft blir dyrere enn mannlig arbeidskraft. Sentrum og SV går derfor inn for like premier for kvinner og menn.

Sentrum og SV står også sammen om livslang utbetaling. Bortfall av inntekt er livsvarig, og derfor bør også pensjonen være livsvarig. I tillegg kommer det også her inn et viktig likestillingsperspektiv i og med at kvinner normalt lever lenger enn menn.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Formålet med Regjeringens forslag til lov om innskuddspensjon i

arbeidsforhold er at flere av de nesten 1 million arbeidstakerne i privat sektor som i dag ikke er medlem av en tjenestepensjonsordning, skal få et slikt tilbud. Særlig har det vært et siktemål at flere små og mellomstore foretak lettere skal kunne påta seg de forpliktelsene som følger av å ha en tjenestepensjonsordning.

Lovforslaget er derfor utformet som et fleksibelt rammeverk som skal gi foretakene mulighet til å tilpasse pensjonsplanen til de ressurser de har, og til de behov som er knyttet til pensjonsordningen på den enkelte arbeidsplass.

Jeg vil minne om at det er lagt opp til at lov om innskuddspensjon skal gis tilsvarende skattemessig behandling som lov om foretakspensjon, noe som innebærer at slike ordninger i betydelig grad delfinansieres gjennom skattesubsidier. Bruk av offentlige midler tilsier at det stilles visse krav til utforming av og fordeling i slike ordninger.

I lovforslaget er det bl.a. lagt vekt på at på områder hvor lov om innskuddspensjon og lov om foretakspensjon ikke bygger på ulike prinsipper, skal regelverket så langt som mulig være det samme. Dette gjelder f.eks. medlemskapskriterier, krav til utbetalingsperiode, regler for sammenslåing eller avvikling av ordninger osv. Jeg registrerer at finanskomiteen i innstillingen i hovedsak har sluttet seg til dette prinsippet. Særlig er det viktig at enkeltpersoner eller grupper av arbeidstakere ikke skal kunne bli stående uten tilbud, mens andre deler av arbeidsstokken omfattes av en innskudds- eller ytelsesbasert ordning.

Det er betydelig kapital bundet opp i private pensjonsordninger. En tilfredsstillende konkurranse i dette markedet er viktig for å sikre en rimelig avkastning på midlene. Innskuddspensjonsordninger, som skal kunne opprettes som sparekontrakter, gir mulighet til å trekke inn også banker og forvaltningsselskaper for verdipapirfond i pensjonsmarkedet. Dette i motsetning til ordninger etter lov om foretakspensjon, som er forbeholdt forsikringsselskaper og pensjonskasser. Det er i proposisjonen også lagt opp til å kunne utforme ordningene slik at det sikres at en i praksis oppnår en mest mulig likeverdig konkurranse mellom institusjonene. På enkelte områder er det nok slik at flertallet i finanskomiteen i innstillingen vil gi adgang til å legge visse restriksjoner på utformingen av ordningene som kan virke til å redusere konkurransen noe.

I ordninger med livsvarige utbetalinger er det etter dagens regelverk forsikringsmessig nødvendig å betale inn mer for kvinner enn for menn. Årsaken er at kvinner har høyere forventet levealder enn menn. Jeg konstaterer at et flertall i finanskomiteen støtter at det legges til grunn at det kan betales noe høyere innskudd for kvinner enn for menn for å kompensere for dette. Jeg konstaterer også at det er et flertall bak forslaget om å nedsette et utvalg for å utrede spørsmålet om kjønnsnøytrale premier på bred basis. Departementet er i ferd med å forberede oppnevningen av et slikt utvalg.

Jeg har merket meg at talsmenn for Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre har kritisert at det ikke allerede er kjønnsnøytrale premier. Hva i all verden er det-

te? Man sier at lovforslaget åpner for ulike premier, som om det ikke er tilfellet i dag. Men det har jo alltid ligget til grunn i forsikringsvirksomhetsloven. Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre har i regjering administrert denne lovgivningen. Jeg har da aldri hørt at regjeringen Bondevik varslet endringer i den. Videre: Regjeringen Bondevik fremmet lov om foretakspensjon. Den bygger på nøyaktig samme prinsipp om at premien tar hensyn til forventet levealder. De representanter som nå er overrasket over dette prinsippet, har jo selv aktivt arbeidet for en lov som bygger på kjønnsulike premier. Ulike premier for menn og kvinner er derfor ikke noe nytt. Det som er nytt, er at arbeiderpartiregjeringen har grepet fatt i dette og startet en prosess for en mulig endring. Jeg må derfor si at jeg er noe overrasket over argumentasjonen på dette punktet, som åpenbart ikke henger sammen med den praksis en selv har levd etter inntil siste uke.

Prinsippet om likebehandling av de ansatte i skattefaviserte tjenestepensjonsordninger har lenge vært et viktig prinsipp. Jeg har merket meg at det i finanskomiteens innstilling er bred oppslutning om forholdsmessighetsprinsippet, som betyr at de ansatte skal likebehandles i forhold til foretakets pensjonsordning. I den forbindelse må det stilles spørsmål ved at flertallet mener at foretaket skal kunne ha en innskuddsordning hvor enkelte arbeidstakere er medlem, og en ytelsesordning hvor de øvrige er medlemmer. Flertallet ber i denne sammenheng Regjeringen vurdere å utarbeide retningslinjer som muliggjør en sammenlikning av innskudds- og ytelsesbaserte ordninger. Dette vil vi selvfølgelig følge opp. Jeg vil imidlertid allerede nå si at vi ikke bør ha for store forhåpninger til hva slags løsninger vi kan komme fram til. Årsaken er at innskudds- og ytelsesbaserte ordninger bygger på svært ulike prinsipper, som gjør det svært vanskelig å lage systemer for sammenlikning med tilfredsstillende informasjonsverdi for medlemmene.

I lovforslaget har Regjeringen åpnet for ordninger med investeringsvalg. Dette kan resultere både i høyere og lavere avkastning enn det som oppnås i ordninger hvor kapitalen forvaltes som en del av institusjonens alminnelige forvaltning. Jeg mener at ansvaret for investeringsvalget og risikoen knyttet til avkastningen bør knyttes sammen. I ordninger hvor foretaket har investeringsvalget, er det etter min oppfatning viktig at foretaket og medlemmene har sammenfallende interesser knyttet til forvaltningen av ordningen. Jeg anser det derfor som svært sentralt at kombinasjonen av ansvar for tap og mulighetene for gevinst til sammen skal motivere foretakene til velbegrunnede investeringsvalg. I proposisjonen foreslo departementet at medlemmene skulle sikres mot at verdien av pensjonskapitalen kunne reduseres i slike ordninger, som følge av tap i kapitalforvaltningen forårsaket av foretakets investeringsvalg. Flertallet i komiteen har dessverre gått mot dette.

Departementet vil nå starte gjennomgang av de spørsmål hvor flertallet ønsker noe andre løsninger enn i lovforslaget. Vi vil derfor senere få anledning til å drøfte konkrete løsninger på disse punktene.

Avslutningsvis vil jeg minne om at vedtakelse av ny lov om innskuddspensjon vil utgjøre et betydelig element i det arbeidet med modernisering av supplerende pensjoner i arbeidsforhold som startet med vedtak av ny lov om foretakspensjon. Jeg er tilfreds med at det i hovedsak har vært bred enighet om at det er behov for en slik opprydding og fornyelse for å sikre et effektivt og tidsmessig regelverk på dette området, og jeg har selvfølgelig merket meg de områdene hvor flertallet i Stortinget har et annet syn enn Regjeringen, og vil selvsagt legge det til grunn.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): I Ot.prp. nr. 71 prøver departementet, og dermed Regjeringa, å dyssa ned effekten av kjønnsdiskriminerande premiefastsetjing. Regjeringa prøver å forsvare at det er naturleg og rett at premien for kvinner skal vera høgare enn premien for menn. Kjønn og alder blir løfta fram som einaste element som kan gje grunnlag for ein differensiert premie. Det skal vera kjent at det er ulike risikoprofilar i ulike yrke som igjen gjev ulik levealder, ulike livsstilar gjev statistisk ulik levealder. Personleg meiner eg ikkje at dette er element som skal leggjast til grunn ved premiefastsetjing, men eg er noko forundra over at departementet, og dermed Regjeringa, løftar fram berre alder og kjønn som dei einaste relevante variable storleikane som skal påverka premiefastsetjinga. Tidsavgrensa yting i staden for livslang yting strekar ytterlegare under det same faktum. Me hugsar veldig godt den sterke offentlege debatten i Arbeidarpartiet i sommar om dette punktet. Då vart det sagt veldig sterkt at det skulle ryddast opp i dei kvinnefiendtelege haldningane. Me ser ikkje noko resultat, og eg lurar litt på kva det er som har skjedd. Har Regjeringa valsa ned den tendensen til opposisjon som var i regjeringspartiet, og fått gjennomslag for sitt syn i eit samarbeid med Framstegspartiet og Høgre?

Og så gjorde statsråden eit lite besøk i sentrum og viste til det som skjedde med vår regjering då me la fram lov om føretakspensjon. Ja, det er korrekt at den var ikkje god. Men det regjeringspartia gjorde, i motsetnad til det som skjer i dag, var at me sa at dette er ikkje godt nok. Og så hadde me eit anna standpunkt. Me retta opp dette då det kom til Stortinget. Me våga å stå på det. Og det er vårt standpunkt i dag – i motsetnad til det me registrerer her i salen.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Jeg mener at det er klart ønskelig å vurdere å få et system hvor en kan bygge på kjønnsnøytrale premier, og det har jeg som statsråd startet et arbeid for å iverksette. Det startet ikke under den forrige regjering. Den forrige regjering la til grunn gjeldende bestemmelser i forsikringsvirksomhetsloven som legger til grunn at premiene skal avspeile bl.a. forventet levealder. Det innebærer at man legger til grunn at det er en ulik forventet levealder for menn og kvinner. Det ligger også til grunn i lov om foretakspensjon, og så vidt jeg kan registrere, var representanten Sørfonn medlem av finanskomiteen da lov om foretaks-

pensjon ble behandlet. Og ved behandlingen av lov om foretakspensjon er det prinsippet lagt til grunn, så langt jeg har oversikt over, både fra Regjeringen og fra Stortinget. Det er også det som ligger til grunn for dagens lov om foretakspensjon, og den ble som kjent fremmet av regjeringen Bondevik. Det som er forskjellen mellom de to ordningene, er at lov om foretakspensjon legger til grunn en forventet utbetaling, og legger til grunn at innbetalingene justeres i forhold til det. Men der er det altså slik at det enkelte foretak som omfattes av lov om foretakspensjon, i dag betaler en høyere premie for kvinner enn for menn basert på lovforslaget fra regjeringen Bondevik. Derfor synes jeg det er noe forunderlig når representanter som den gangen var de sterkeste advokater for forslaget fra den daværende regjering, i dag mener at det er så sterkt avvikende hensyn i forhold til at den nåværende lov bygger på det samme prinsipp. Jeg snakker da ikke om lengden for utbetaling, men om prinsippet for innbetaling, som ligger til grunn i den samlede forsikringsvirksomhetslovgivningen.

Så har det skjedd at denne regjering faktisk har grepet fatt i dette. Vi vil oppnevne et utvalg som skal gå gjennom spørsmålet om kjønnsnøytralitet i forhold til pensjoner. Men dette er ikke noe nytt. Dette er noe som ligger til grunn i det lovverk som den tidligere regjering har administrert, og som det altså nå er grepet fatt i fra den nye regjering. Derfor er jeg svært forundret over den argumentasjonen som føres fra sentrumspartiens side.

Presidenten: Neste replikant er Børge Brende.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) (fra salen): Eg trur det er ei misforståing!

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfohn har meldt seg til ny replikk, så av hensyn til debattens lengde vil presidenten innskjerpe at man følger det regelverk som ble vedtatt ved innledningen til dette møtet.

Børge Brende (H): Først vil jeg si at jeg synes det var svært positivt at finansministeren fikk fremmet loven om innskuddspensjon i arbeidsforhold før sommeren. Komiteen har nå også levert, ved at vi har avgitt innstillingen før vi virkelig begynner å jobbe med budsjettet. Slik blir det en fremdrift i dette. Det er positivt. Og det var positivt at finansministeren fikk fra seg saken såpass raskt, selv om det har skjedd et regjeringsskifte.

Det er bare et par ting i debatten som forundrer meg litt: Man kan få inntrykk av at hvis man har foreslått endringer i forhold til det Regjeringen har kommet med, så går det ut over noen, det er noen som da får svekket ordningen sin. Men slik er det jo ikke. For de innskuddsbaserte ordningene har så langt ikke eksistert. Så det er mer en diskusjon om på hvilket nivå man skal legge innskuddsordningene for at det skal være realistisk at de bedriftene som i dag ikke har tatt seg råd til det, skal etablere disse. Det kan det selvsagt være en diskusjon om, men alle er enig i at legger man seg på Rolls Royce-nivået, så

får ingen tilbud om dem, man har en fin lov, men ingen blir omfattet av den. Så det er det denne diskusjonen dreier seg om.

Så en liten kommentar til det som har vært sagt om opphørende virkning. Det er noen som antyder at det nærmest skal være et nytt prinsipp, men også i det som var TPES-ordningene, var det en mulighet til å gi en ti-årspensjon. Det beste er at man har en livsvarig ytelse. Men spørsmålet er: Vil mange da få en ytelse overhodet? Eller er det bedre med en ytelse i ti år? Til det vil vel de fleste si at det er bedre å få en tjenestepensjonsordning i ti år.

Mitt spørsmål til finansministeren er knyttet til dette med nullavkastningsgaranti innenfor de kollektive ordningene. Den viktigste ordningen innenfor de innskuddsbaserte, er den kollektive, og den ordningen synes jeg ikke er god slik Regjeringen foreslår den. Det synes heller ikke Kredittilsynet. Kredittilsynet skriver i sin høringsuttalelse at risikoen for å måtte yte uforutsette og uforutsigbare tilskudd vil være stor med en nullavkastningsgaranti, og at dette vil virke sterkt begrensende på etablering av ordningen med kollektivt investeringsvalg. Og de som har vært i komiteen, har sagt at dette blir ingen ordning som vil bli benyttet hvis man årlig må se på avkastningen. Det må ses over en lengre periode. Det er klart at det beste hadde vært at dette hadde skjedd årlig. Men synes ikke finansministeren det er bedre at folk får en ordning, enn at man ikke får noen ordning?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Jeg er glad for at representanten Brende gir uttrykk for tilfredshet over at lovforslaget ble fremlagt slik at komiteen kunne behandle det på et så tidlig tidspunkt av sesjonen. Men la meg også si at jeg legger til grunn at vi tar sikte på å iverksette loven fra 1. januar. Vi vil på det tidspunkt neppe ha ferdig alle de utredninger som knytter seg til de avvikende syn som flertallet har gitt uttrykk for, men jeg antar at det ikke vil være til hinder for å iverksette loven som helhet. Så får vi heller komme tilbake til en del av enkelthetene, antakeligvis til våren. Noe kan vi kanskje klare å få avklart også før nyttår. Men de fleste elementene vil kunne ivaretas på ulike måter selv om man iverksetter loven fra 1. januar.

Representanten gir uttrykk for at nullgarantien vil kunne virke begrensende. Jeg har ikke problemer med å forstå at uten en nullgaranti vil ordningen virke mer attraktiv for arbeidsgiverne. Det er helt åpenbart. Men her blir problemstillingen attraktiviteten for arbeidsgiver i forhold til den tryggheten som arbeidstakerne skal ha når det gjelder pensjonskapital. Da har Regjeringens vurdering vært at man måtte legge sterkest vekt på at arbeidstakerne skal ha trygghet for pensjonskapital, og også slik at det må være en sammenheng mellom det ansvar man tar for et mulig tap i forhold til mulighetene for avkastning. Denne balansen mener vi ville være best ivaretatt ved å ha en nullgaranti.

Ellers har man når det gjelder nullgarantien, mange av de samme problemstillinger som i spørsmålet i forhold til kombinerte løsninger. Spørsmålet blir da hva man får av

uttrykk for synspunkter i høringen. Er det arbeidsgiversiden og forsikringsselskapene som gir uttrykk for synspunkter, eller er det arbeidstakerne, som ønsker sikkerhet for sine penger? Jeg har vanskelig for å tro at hovedtyngden av arbeidstakere har gitt uttrykk for at de ikke ønsker nullgaranti, og at de ønsker kombinerte løsninger. Tvert imot vil jeg tro at det snarere er fra arbeidsgiversiden det synspunktet er uttrykt, og da vil jeg vise til det som bl.a. representanten Øye sa, at vi fra Arbeiderpartiet og Regjeringens side mener at det er viktig å sikre likebehandling og en størst mulig trygghet for arbeidstakernes pensjonskapital.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Eg skjønar veldig godt at finansministeren vel å snakka om noko anna enn det som eg spurde om i min førre replikk. La meg først slå fast at sentrumspartia i vår argumenterte for det same som dei argumenterer for i dag. Det har ikkje skjedd noka endring i våre standpunkt.

Men det som eg ikkje fekk svar på, var spørsmålet om kva det er som har skjedd, og eg viste då til den interne debatten som offentlegheita vart gjort delaktig i i sommar, som gjekk på at det i innskottspensjonslova er tydelege kvinnefiendtelege element som ein vil rydda bort. Me høyrde ikkje noko meir til dette, det har forsvunne heilt, og me ser at det er i ferd med å danna seg eit fleirtal for det som var Regjeringa sitt opphavlege syn, i eit samarbeid med Høgre og Framstegspartiet. Det er for så vidt greitt, ein står fritt til å gjera kva ein vil, men me stiller oss litt undrande, for eg skjønar ikkje heilt at det skal vera behov for nye utgreiingar for å bringa klårleik i dette, det kan gjerast så enkelt som at ein stemmer imot forslaget om § 5-3 andre ledd, som opnar for denne kjønnsmessige differensieringa i premien. Eg skjønar ikkje at det skal vera behov for ytterlegare utgreiingar om dette.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Når det gjelder Arbeiderpartiets stortingsgruppes syn, er det naturleg å reise det spørsmålet til Arbeiderpartiets stortingsgruppe. Jeg registrerer at stortingsgruppen har stilt seg bak Regjeringens forslag.

Mitt spørsmål er like fullt: Har sentrumspartiene gjennom regjeringen Bondevik fremmet lov om foretakspensjon? Ja, det har de. Bygger lov om foretakspensjon på kjønnsulike premier? Ja, det gjør den. Har regjeringen Bondevik administrert forsikringsvirksomhetsloven? Ja, det har den. Bygger forsikringsvirksomhetsloven på kjønnsulike premier? Ja, det gjør den. Har regjeringen Bondevik nedsatt noe utvalg eller lagt fram noe forslag om å endre systemet med kjønnsulike premier? Nei, det har den aldri gjort.

Da er mitt poeng at det som denne proposisjonen bygger på, er nøyaktig det samme prinsipp som norsk forsikringslovgivning bygger på. Det som er forskjellen, er at denne regjeringen har varslet at vi ønsker en gjennomgang av kjønnsulike premier, og mitt siktemål er å få vurdert om det er mulig å gjøre endringer i forhold til det.

Så gir representanten Sørfonn uttrykk for at man her åpner for et prinsipp, og man kan bare stemme mot den

og den paragrafen. Nei, det er ikke slik. Den samlede norske forsikringslovgivning hviler på det grunnprinsipp at premiene skal gjenspeile bl.a. forventet levealder. Så det representanten Sørfonn egentlig er ute etter, er en endring av det grunnleggende prinsippet. Og igjen blir altså problemstillingen: Ved å stemme mot denne paragrafen i denne loven ville man ikke endre den loven som representanten Sørfonn har stemt for, nemlig lov om foretakspensjon, som bygger på kjønnsulike premier i dag, hvor man betaler mer for kvinner enn for menn. Og da blir det litt skinnmanøver det som sentrumspartiene her driver med, i forhold til at Regjeringen faktisk har startet et arbeid for å få gjort denne endringen. Men det er noe mer som skal til enn å stemme mot denne ene paragrafen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Børge Brende (H): Det var finansministerens svar på min replikk som fikk meg til å be om ordet, det dreier seg om forståelsen av lov om foretakspensjon og innskuddspensjon. Finansministeren mener at det må være arbeidsgiver som eventuelt skal dekke tap knyttet til de investeringsvalg som er foretatt i lov om innskuddsbaserte ordninger, hvis investeringene gir lavere avkastning enn null. Men hele poenget er jo at i lov om foretakspensjon, som dessverre bare én av tre i privat sektor er omfattet av, må arbeidsgiver gi en veldig omfattende garanti. Man skal da garantere at arbeidstaker f.eks. skal ha 70 pst. av tidligere lønn når man blir pensjonist. To av tre private bedrifter i Norge synes at det er en altfor stor risiko knyttet til dette, og har derfor ikke slike ordninger. Nå skal vi lage en ordning hvor arbeidsgiveren vet at risikoen kun er knyttet til innskuddet, man vet at man har et årlig innskudd, og det skal gi arbeidstakeren en rettighet. Problemet med nullavkastningsgarantien er, som Kredittilsynet også skriver, at «en bestemmelse om økonomisk ansvar for foretaket ved tap er lite hensiktsmessig, og at det må være en relativt lav risikoprofil knyttet til kapitalforvaltningen i slike ordninger» – det for å få dem etablert. Poenget er at nullavkastningsgarantien bryter med hele prinsippet om innskuddspensjon; da er ikke risikoen lenger bare knyttet til innskuddet; da har man også hengende over seg at går det f.eks. dårlig med de investeringene som man har foretatt, må arbeidsgiveren stille opp. Og da er det lov om foretakspensjon som er løsningen. Jeg forstår at det er en bedre ordning for arbeidstaker å ha en slik løsning – absolutt – men det må jo være bedre for de to tredjedeler i privat sektor å ha en tjenestepensjonsordning enn ikke å ha en tjenestepensjonsordning. Derfor blir jeg litt forundret når statsråden gjør det til et spørsmål om arbeidsgiver og arbeidstaker. Da kan man jo returnere det også til Arbeiderpartiet, som f.eks. i lov om foretakspensjon og i lov om innskuddspensjon har akseptert at man kan ha opphørende virkning, dvs. at man kan ha tjenestepensjon i f.eks. ti år. Det beste hadde jo vært det som sentrum går for, en livslang ytelse, for det er en

bedre rettighet for arbeidstakeren, men Arbeiderpartiet sier da at riktignok er det slik, men det er ikke realistisk for privat næringsliv å komme opp med en sånn ordning – iallfall ikke for alle, da er man redd for at det blir færre som får tilbud, og da blir det beste det godes fiende. Det er faktisk den samme innfallsvinkelen her. Man har en ulik innfallsvinkel, det er greit nok, men poenget er at man foretar forskjellige vurderinger knyttet til de forskjellige ordningene. Jeg står fast ved at dette ikke er noe spørsmål om arbeidsgivers eller arbeidstakers synspunkt, det er spørsmål om å få til en ordning som er så attraktiv at flere får et tilbud. Kredittilsynet har også gått tungt inn her og sagt at dette er løsninger som man har valgt i de andre land som har innskuddspensjonsordninger.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Nå var dette riktignok et innlegg og ikke en replikk, men jeg syns likevel det kan være hensiktsmessig å kommentere det.

Jeg har respekt for det som representanten Brende sier om at det er viktig å ha en ordning som gjør at den blir benyttet – det er jo en årsak i seg selv til at man fremmer forslag om lov om innskuddspensjon. Men jeg må samtidig få lov til å minne om at det ikke er noe pålegg om at man skal velge en ordning med investeringsvalg hvor foretaket foretar investeringsbeslutning. Det er altså et av de alternativene som foreligger. Det er knyttet en risiko til det, men det er også knyttet en mulig gevinst til det. Og det kan selvfølgelig resultere både i høyere og lavere avkastning enn det som oppnås i ordninger hvor kapitalen forvaltes som en del av institusjonssalminnelige forvaltninger.

Mitt poeng er imidlertid at ansvaret for investeringsvalget og risikoen knyttet til avkastningen bør henge sammen. Jeg vil nok uttrykke en bekymring for at man har løst opp det båndet i det standpunkt som representanten Brende her argumenterer for. I ordninger hvor foretakene har investeringsvalget, er det etter min oppfatning viktig at foretaket og medlemmene har sammenfallende interesser knyttet til forvaltningen av ordningen – slik representanten Øye beskrev på en veldig god måte i sitt innlegg – og ikke slik at man har en situasjon hvor arbeidsgiver har en fordel knyttet til mulig avkastning, knyttet til å ta en høyere risiko, mens det er arbeidstaker som bærer den reelle risikoen hvis det skulle vise seg at man lider tap.

Derfor mener jeg at det er en bedre ordning den Regjeringen har lagt til grunn, med en nullavkastningsgaranti. Den ville ha gitt større sikkerhet for arbeidstakerne. Jeg registrerer at komiteen har et annet syn på det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2 (Votering, se side 45)

S a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om lov om børsvirksomhet m.m. (børsloven) (Innst. O. nr. 3 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 73 (1999-2000))

Siv Jensen (Frp) (ordfører for saken): Finanskomiteen slutter seg til store deler av Regjeringens forslag til ny børslov – og jeg vil derfor la de tingene ligge.

Det er imidlertid viktig å understreke at komiteen, som Regjeringen, mener det er viktig at det blir innført et nytt regelverk for børsen som i større grad er tilpasset dagens behov – et regelverk som ikke minst bidrar til å fremme et effektivt og godt fungerende aksje- og obligasjonsmarked.

Etter dagens børslov er det ikke konsesjonsplikt knyttet til børsvirksomhet. Denne plikten inntre imidlertid dersom et foretak som driver børsvirksomhet, bruker begrepet «børs» ved omtale av sin virksomhet. Komiteen er enig i at børsvirksomhet gjøres konsesjonspliktig. For autoriserte markedsplasser derimot har Lovutvalget foreslått en regulering av konsesjonsplikten, slik at det er frivillig for et foretak som driver virksomhet, å søke om konsesjon. Departementet har på sin side foreslått at slik virksomhet skal være konsesjonspliktig.

I Norge er det i dag tre markeder for aksjer. Det er børsnoterte aksjer, aksjer som er registrert på Norges Fondsmeglerforbunds liste over unoterte aksjer, og det er andre unoterte aksjer. De to sistnevnte omtales gjerne under fellesbetegnelsen «gråmarkedet». I dag har børsnoterte aksjer den mest omfattende regulering gjennom verdipapirhandellov og børslov. Omsetningen skjer stort sett gjennom autoriserte meglerforetak. Handel av unoterte aksjer skjer stort sett ved bruk av autoriserte meglerforetak som mellommenn. Meglerforetak er underlagt regulering i verdipapirhandelloven. For meglerforetak gjelder derfor samme regelverk enten de omsetter unoterte eller børsnoterte aksjer. All omsetning av unoterte aksjer som er registrert hos Norges Fondsmeglerforbund, skal registreres i deres informasjonssystem, hvor det skjer løpende oppdatering hvert femtende minutt. Det betyr at de som kjøper og selger aksjer i dette markedet, kan kontrollere at de handler til markedsvilkår. Daglig omsettes det for ca. 50 mill. kr i unoterte aksjer på denne listen. Det betyr at dette markedet er viktig for små og mellomstore bedrifter, særlig fordi det stimulerer tilgangen på risikovillig kapital til bedriftene.

Et flertall i komiteen mener at departementets forslag vil kunne skape betydelige problemer for selskapene som står på denne listen. Mange av disse bedriftene er nye, de er små, og de er gjerne lokalisert i distriktene. Mange av dem er heller ikke tilknyttet noen næringsorganisasjon. For disse bedriftene er dette markedet viktig, særlig som en forberedelse til en eventuell fremtidig børsnotering. Denne listen skaper større oppmerksomhet om selskapene, og gir større likviditet i omsetningen. Derfor mener flertallet at Regjeringens forslag blir for komplisert og uklart. Flertallet er bekymret for at forslaget vil kunne medføre økte administrative belastninger, med dokument- og rapporteringsplikt som kan gjøre det vanskeligere å søke om opptak, som igjen kan svekke bedriftenes tilgang på risikokapital.

Men der ender for så vidt også flertallet. Fremskrittspartiet, Høyre og Steinar Bastesen tar konsekvensen av dette og går mot Regjeringens forslag. Vi foreslår at Lov-

utvalgets forslag blir fulgt slik at man kan videreutvikle den positive trenden man har sett i dette markedet og ikke skyver flere bedrifter inn i et – for å si det slik – enda svartere gråmarked hvor informasjonsflyten er betraktelig mindre. Sentrumpartiene derimot foreslår en eller annen merkelig alternativ modell til Regjeringens opprinnelige forslag, mens Arbeiderpartiet står på Regjeringens forslag.

Komiteens flertall, alle med unntak av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til forslaget om å omdanne Oslo Børs til et allmennaksjeselskap og mener dette er viktig for ytterligere å effektivisere børsen som markedsplass.

Regjeringen har foreslått å sette en eierbegrensning på 10 pst. for den enkelte aksjonær i den nye børsen. Komiteen er enig i at ingen enkelteier bør få en for dominerende eierposisjon, og at dette bør balanseres mot hensynet til å få inn aktive og langsiktige eiere. Fremskrittspartiet og Høyre har likevel foreslått at grensen settes ved 20 pst. Dette fordi det i land det er naturlig å sammenligne seg med, ikke er vanlig med en grense lavere enn 20 pst.

Formålet med eierbegrensning er selvsagt å sikre eierspredning og forhindre maktkonsentrasjon, men det er også viktig at børsen fremstår med høy integritet. Eierbegrensningsregler kan også medføre at et foretak blir administrasjonsstyrt. Mindretallet er derfor enig med lovutvalgets flertall, som mener det er rimelig å anta at de større aksjonærene i en børs vil være strategiske investorer som kjennetegnes av at de faktisk møter på generalforsamlingen for å utøve stemmerett, slik at muligheten for å kunne ha dominerende innflytelse med en mindre aksjepost ikke vil være like aktuell som i andre virksomheter.

I den senere tid har vi hatt avsløringer om uheldige opptrøder i gråmarkedet og kameraderikultur i deler av norsk næringsliv. Dette har finanskomiteen tatt alvorlig og har i forbindelse med børsloven kommentert innsidehandel og kursmanipulasjon. Regjeringen har foreslått en rekke endringer i verdipapirhandelloven som strammer opp regelverket for finansielle instrumenter tatt opp til notering og handel på autorisert markedsplass. Men komiteen er opptatt av at regelverket for innsidehandel skal være strengt, og det skal være tydelig og objektivt utformet uansett om aksjen er notert eller unotert. Slik er ikke regelverket i dag. Gjeldende regelverk er åpenbart heller ikke tilstrekkelig når det viser seg at ulovlig primærinnsidehandel vanskelig kan bevises. Det synliggjøres i og for seg gjennom Økokrims stadig vanskeligere etterforskning i denne typen saker. Derfor mener komiteen det er nødvendig med et regelverk som virker preventivt, men som samtidig gjør det enklere å reagere i forhold til lovbrudd. Komiteen mener dette vil bidra til å øke tilliten til aksjehandel og til å redusere mulighetene for kursmanipulasjon i næringslivet. Komiteen har derfor bedt Regjeringen om i sitt videre arbeid med innsidereglene å fremme forslag som bidrar til at alle aksjer som er gjenstand for såkalt alminnelig omsetning, skal underlegges en likere og ikke minst streng lovgivning for innsidehandel.

Komiteen peker også på at ikke bare ansatte som daglig er involvert i forvaltningen, men også ansatte som periodisk får innsikt i forvaltningen, må være omfattet av reglene. Vi peker også på at Regjeringen nok bør vurdere hvorvidt andre som ikke er ansatt, men som likevel får periodisk innsikt, også bør omfattes av slike regler.

I tillegg ber komiteens flertall departementet vurdere hensiktsmessigheten av å opprette et aksjetilsyn. Her har ikke komiteen sterke meninger om hvorvidt det vil være hensiktsmessig eller ei, men vi vil i hvert fall be om en vurdering av et slikt aksjetilsyn for å se om det kan bidra til også å bedre troverdigheten og tilliten til et så viktig marked, som tross alt kanaliserer betydelig kapital hver eneste dag til vårt næringsliv.

I forlengelsen av omdanningen til allmennaksjeselskap har Regjeringen foreslått at provenyet fra en slik omdanning skal tilfalle statskassen. Her er også komiteen delt i sitt syn. Fremskrittspartiet og Høyre er av den oppfatning at provenyet skal settes av til en egen stiftelse, hvor formålet skal være å yte bidrag til økonomisk og næringsmessig forskning, til utdanning, til markedsføring og til opplysningsvirksomhet knyttet til formålet.

Verdipapirhandel er et område hvor Norge ligger langt tilbake; ikke har vi egne professorater, ikke foregår det mye på forskningssiden og i tillegg er informasjonsflyten til befolkningen svært lav på tross av at stadig flere enkeltmennesker plasserer sparepengene i aksjer. Derfor er det viktig å legge forholdene til rette for slikt informasjonsarbeid. Da vil det etter vårt skjønn være hensiktsmessig å bruke provenyet ved omdanning til aksjeselskap nettopp til et slikt formål, på lik linje med det som har blitt foreslått både av lovutvalget og av andre instanser som har vært til høring i saken. Likevel har Regjeringen og Arbeiderpartiet i Stortinget foreslått at hele provenyet skal tilfalle statskassen. Det er med undring jeg har registrert det.

Vi bad Regjeringen om en vurdering av hvordan dette hadde seg i forhold til Grunnloven. Og når man får et brev tilbake fra departementet der det vises til at lovavdelingen, som har sett på dette forholdet, antar – jeg gjentar antar – at det ikke er grunnlovsstridig å konfiskere disse midlene til statskassen, så er det et relativt tynt grunnlag å inndrive penger på, særlig fordi disse midlene ikke på noe tidspunkt har vært statens. Det er aktørene på Oslo Børs som har stått bak dette, ikke staten. Likevel mener altså staten seg berettiget til denne relativt formidable pengemengden uten egentlig å ha rett til midlene.

Men den tredje mindretallsløsningen fra komiteen fremstår nesten som mer underlig fordi den er helt prinsipplos, og det er sentrumpartiernes landing. For sentrum har for så vidt ikke klart å ta et klart oppgjør i forhold til Grunnloven på dette punktet, men valgt å si at vi legger litt inn i statskassen, og så legger vi litt inn i et fond, men vi er ikke helt sikre på hva dette fondet skal gjøre ennå, så det må vi be Regjeringen om å finne ut av.

Dessverre er det nødvendig for Fremskrittspartiet å gi subsidiær tilslutning til dette forslaget på tross av at det er helt prinsippløst, fordi det faktisk bringer oss nærmere hovedmålet, nemlig at vi får etablert et organ som aktivt

skal arbeide med å formidle informasjon og kunnskap om verdipapirhandel. Men jeg vil understreke at det er viktig at Regjeringen i arbeidet med dette ser grundig på hvordan dette skal utformes, slik at man faktisk får et system som virker i tråd med intensjonene fra komiteens side, selv om jeg forstår at det kan bli vanskelig i og med at det er relativt lite tydelig hva sentrumspartiernes forslag egentlig bærer bud om.

Komiteens flertall har i motsetning til Regjeringen funnet det nødvendig allerede nå å innføre motregningsregler eller såkalt netting for kraftderivater, særlig fordi den behandlingstiden som departementet i utgangspunktet har lagt opp til, blir for lang. Hele komiteen, hvis jeg ikke husker feil, mener det kan komme til å svekke den norske markedsplassen for finansiell elhandel.

Liberaliseringen av kraftmarkedet i Europa medfører at antallet konkurrenter til de norske aktørene øker. Det vokser frem elbørser i stadig flere land, og det er viktig at vi ikke blir sittende med et særnorsk regelverk som i seg selv er til hinder for vekst og utvikling av en allerede vel etablert markedsplass i Norge.

Jeg viser helt avslutningsvis til finanskomiteens innstilling og tar opp de mindretallsforslag som Fremskrittspartiet er forslagsstiller til.

Presidenten: Siv Jensen har tatt opp de forslag hun refererte til.

Presidenten vil før en går videre på talerlisten foreslå at det ikke gis anledning til replikkordskifte i forbindelse med denne saken. – Det anses bifalt.

Ottar Kaldhol (A): Innleiingsvis vil eg peike på at denne innstillinga viser at Regjeringa får fleirtal på alle vesentlege punkt i den nye lova om børsverksemd.

Hovudmålsetjinga med denne lova er å legge til rette for effektive, velordna og tillitvekkande marknader for aksjar og andre finansielle instrument.

Vi har i det siste sett døme på korleis finansakrobatar har skodd seg på små investorar. Det nye konsesjonskravet til alle marknadsplassar for finansielle instrument og Regjeringa si varsla skjerpning av innsiderreglane vil vonleg skape ein del problem for finansakrobatane og gi dei trongare kår.

Børsar og andre marknadsplassar for finansielle instrument står framfor store internasjonale utfordringar, bl.a. på grunn av økonomisk integrasjon og den teknologiske utviklinga som vi ser. Den lova som vi no skal vedta, er utforma slik at ein tek omsyn til at norske marknadsplassar skal kunne delta på ein gagnleg måte i dei strukturendringane som no går føre seg.

Kravet om konsesjonsplikt for alle marknadsplassar for finansielle instrument er eit av hovudpunkta i Regjeringa sitt lovforslag. Eg er glad for at Arbeidarpartiet sikrar fleirtal i lag med sentrumspartia og SV på dette viktige punktet. Konsesjonskravet må vi sjå i samanheng med dei teknologiske og internasjonale utfordringane vi står overfor på dette området, og ikkje minst omsynet til ordna marknadforhold.

Dei autoriserte marknadsplassane vil verte underlagde offentleg tilsyn av Kredittilsynet. Kredittilsynet har i dag tilsyn med meklarane, uavhengig av om dei meklar noterte eller unoterte papir. At også marknadsplassane vert underlagde tilsyn, kan medverke til eit betre samla tilsyn med denne marknaden.

Konsesjonskravet vil også gi brukarane større tryggleik for at handelen og noteringa er undergitt visse minimumskrav. Dette vil kunne betre kapitaltilgangen for selskapa som er noterte på dei autoriserte marknadsplassane. I Danmark har dei det same systemet.

Dersom det ikkje skulle kunne krevjast konsesjonsplikt for autorisert marknadsplass, slik som Framstegspartiet og Høgre går inn for, vil det vere nok å ha konsesjon som verdipapirforetak for å drive ein marknadsplass for finansielle instrument.

Intensjonen vår er å førebygge. Det er lett å tenkje seg dei interessekonfliktane som kan oppstå dersom same selskap skal mekle aksjar mellom kjøpar og seljar – og gjerne også motta store provisjonar – og samtidig drive sjølve marknadsplassen med dei krav til likebehandling, lik informasjon osv. som det er naturleg å stille til ein marknadsplass som ønskjer å oppnå tillit.

Kravet om konsesjonsplikt for alle marknadsplassar for finansielle instrument har også gjort enkelte urolege for at dette vil kunne verke fordyrande og kompliserande både for sjølve marknadsplassen og for dei selskapa som vert tekne opp til notering. Her er det etter mi oppfatning viktig å vise til at Regjeringa sitt lovforslag stiller meir lempelege krav til dei autoriserte marknadsplassane og selskapa som vert omsette der, samanlikna med dei krava som vert stilte til børsar og dei selskapa som vert omsette der.

Til dømes er det slik at for ein autorisert marknadsplass vert det ikkje stilt krav til kontrollkomite eller eigaravgrensingsreglar. Dei autoriserte marknadsplassane vil stå fritt til å fastsetje opptaksvilkår så lenge desse er innafor hovudprinsippet om nøytralitet, likebehandling osv.

I tillegg opnar lova for at selskapa si opplysnings- og rapporteringsplikt overfor autoriserte marknadsplassar vert mindre omfattande enn overfor børs.

Samla sett skulle det derfor ikkje vere nokon grunn til å vere uroleg for at kravet om konsesjonsplikt for alle marknadsplassar for finansielle instrument vil verke fordyrande og kompliserande, verken for marknadsplassane sjølve eller for dei selskapa som vert tekne opp til notering.

Eg meiner det er grunn til å peike på utgangspunktet for konsesjonskravet, at vi ønskjer effektive og tillitvekkande marknader for slike finansielle instrument.

Det er også semje i komiteen om behovet for eigaravgrensingar. Også på dette viktige punktet stiller fleirtalet seg bak Regjeringa sitt forslag. Det betyr at ingen skal kunne eige meir enn 10 pst. av aksjane i ein børs.

Regjeringa og fleirtalet si grunngeving for å sette ei avgrensing på 10 pst. er enkel. Vi ønskjer ikkje dominerande innverknad frå enkelteigarar som samtidig er aktørar på børsen. Dette vil kunne svekke brukarane sin til-

lit. 10 pst. er også den generelle regelen for eigaravgrensinga i finansinstitusjonar.

Framstegspartiet og Høgre foreslår ei eigaravgrensing på 20 pst., og eg meiner at dette vil kunne vere uheldig.

Ei 20 pst.-grense vil kunne svekke marknaden sin tillit til børsen. Sterk og einzijdig eigarkonsentrasjon aukar faren for at enkelte grupper eller aktørar kan verte spesielt tilgodesette. Eg går ut frå at det ikkje er nokon som ønskjer dette. Dessutan vil ei grense på 10 pst. etter mitt syn gi tilstrekkeleg høve til å etablere eit så monaleg eigarskap at vi må kunne forvente at desse aksjonærane vil følgje opp overfor dei styrande organa.

Det skulle ikkje vere nokon grunn til å svekke eigaravgrensinga for å vareta desse omsyna.

10 pst.-regelen kunne derimot vere eit monaleg hinder om f.eks. Oslo Børs skulle inngå eit strategisk samarbeid med ein annan børs. Regjeringa sitt forslag opnar derfor for at ein norsk eller ein utanlandsk børs kan ha opp til 25 pst. eigardel som ledd i ein langsiktig strategisk samarbeidsavtale. Dette vil gi børsane større fleksibilitet og handlingsrom i forhold til den stadig større internasjonaliseringa som vi ser skjer på dette området.

Lovforslaget inneber at stiftelsen Oslo Børs vert omgjord til eit allmennaksjeselskap. Eit breitt fleirtal, Arbeidarpartiet og mesteparten av sentrum, ikkje Senterpartiet, støttar Regjeringa sitt forslag. Salet av aksjar i det nye selskapet trur ein vil gi eit monaleg beløp.

Mens vi i Arbeidarpartiet kan tenke oss å bruke desse inntektene på viktige velferdssatsingar i neste års statsbudsjett, ønskjer Framstegspartiet og Høgre å bruke pengane på ei finansnæring som ikkje akkurat manglar til salt i maten, om vi skal døme etter det som vi ser i mediearket i dag.

Dersom Framstegspartiet og Høgre stemmer subsidiært for sentrumspartia sitt forslag på dette punktet, betyr det at dette er noko som ein må kome tilbake til i revidert til våren.

Sjølv om sentrumspartia sitt forslag om oppretting av eit fond til diverse formål for finansnæringa, m.a. forskning, ikkje får følgjer for inndekninga på neste års statsbudsjett, meiner eg at slike løyvingar som det her vert lagt opp til, må gå gjennom dei vanlege kanalane, dei vanlege vurderingane, som t.d. i Forskningsrådet. I tillegg er eg sterkt i tvil om det er denne delen av norsk næringsliv som skal prioriterast i forskningssamanheng. Eg registrerer likevel med glede at inntektene frå salet av aksjane i Oslo Børs vil verte overførte til statskassa og brukte til auka satsing på velferd i 2001-budsjettet. Så får vi heller kome tilbake til andre akt i dette spørsmålet til våren.

I samband med behandlinga av denne proposisjonen har det dukka opp ein diskusjon om innskjerping av innsideregane. Dette er ein diskusjon som vi i Arbeidarpartiet ønskjer velkomen. Eg vil her berre kort vise til at finansministeren har skrive til komiteen og sagt at nye forslag om innskjerping av innsideregane vil verte lagde fram, slik at dei eventuelt kan behandlast av Stortinget i vårsesjonen. Men det som det er viktig å få markert i denne samanhengen, er at det her er snakk om ei målsetting, og, som det også avteiknar seg i den nye børslova,

er det snakk om skjerpingar som vi støttar fullt ut. Og vi trur at dette vil auke tilliten til finansmarknaden og gi meir effektive og velordna marknadsplassar for finansielle instrument. Og etikk og moral, kva som er rett og kva som er gale, kan dessverre ikkje regulerast, for det viser seg å vere eit personleg spørsmål. Eg vil i denne samanhengen vise til saksordføraren sitt innlegg og også den vekta som komiteen har lagt på dette spørsmålet i komiteinnstillinga.

Regjeringa foreslår at den nye børslova sine reglar skal kunne gjelde på marknadsplassar for varederivat, men at sjølve reguleringa med handel av varederivat i sin heilskap skal verte behandla i ein eigen proposisjon seinare. Dei andre partia – utanom Arbeidarpartiet og SV – ønskjer å behandle spørsmålet om netting av varederivat allereie no. Varederivatutvalet, som la fram si innstilling i september 1999, foreslår reglar som opnar for slik netting. Denne ordninga vil kunne ha særleg mykje å seie for norske kraftbørsar sin konkurransesituasjon i forhold til utanlandske kraftbørsar som har ei slik ordning i dag. Vi er truleg ikkje ueinige med dei andre partia i sak, men i Arbeidarpartiet støttar vi Regjeringa sitt syn om at alle spørsmåla som er knytte til sjølve reguleringa av handelen med varederivat, vert behandla i ein eigen proposisjon som vi no er kjende med kan leggest fram så tidleg som til våren. Det betyr at Arbeidarpartiet stemmer mot forslaget til § 10-1 i lov om verdipapirhandel, slik som det går fram av innstillinga.

Lars Gunnar Lie (KrF): Det er ei sentral og viktig lov for næringslivet Odelstinget i dag skal gjera vedtak om. Lova skal vera grunnlaget for og medverka til at vi får ein effektiv, ordna og tillitvekkjande marknad for omsetnad av finansielle instrument. Dette har svært mykje å seia i ein samfunnsøkonomisk samanheng, med tanke på kapitaloppbygging og at kapitalen vert kanalisert der den gjev mest igjen.

Børsen si viktige oppgåve er m.a. å leggja til rette for sjølve marknadsplassen, for handelen og for rolla som kontrollør av at visse krav vert oppfylte for det som skal omsetjast og noterast på børsen, og for dei som skal handla på børsen. Det er òg viktig å understreka at lovframlegget har ei utforming som gjer at børsen og eventuelle andre marknadsplassar skal kunna vera med i dei strukturendringane ein reknar med vil koma, og lova er forma slik at ein kan møte den teknologiske utviklinga på dette området.

Under handsaminga i komiteen er det brei tilslutnad til dei fleste av paragrafane og til dei områda som er tekne opp i lovframlegget. Tilrådinga frå komiteen er derfor så klårgjerande at eg ikkje finn grunn til å gå inn på andre område enn dei vi frå Kristeleg Folkeparti si side har vore spesielt opptekne av.

Det første eg vil koma inn på, gjeld omgrepa «børs» og «autorisert marknadsplass». Kristeleg Folkeparti meiner at desse omgrepa berre skal kunna nyttast for føretak som får konsesjon. Vi kan heller ikkje sjå at det vil vera så tyngjande for ein autorisert marknadsplass å søkja om konsesjon at det vil hindra utviklinga av alternative mark-

nadsplassar. Samstundes er det viktig for meg å leggja til at det bør og skal vera skilnad på dei krava som vert stilte til børsverksemd der det er relativt store verksemdar, samanlikna med dei krava som skal stillast til autoriserte marknader der ein stort sett har små og nystarta verksemdar. Derfor er det rimeleg at krava til rapportering og opptak er noko annleis og mindre omfattande enn dei som vert stilte til børsverksemd.

Det er ein samla komitee som har vore oppteke av at børs- og marknadsplassar og omsetnad av verdipapir skal gå føre seg på ein måte som vekker tillit. I den samanhengen har ein i komiteen òg vore innom spørsmålet om det vil vera fornuftig å oppretta eit aksjetilsyn. Etter svaret frå finansministeren om dette i brev av 3. oktober har komiteen samla seg om at ein ønskjer å få dette vurdert frå departementet si side, og at det så vert lagt fram for Stortinget på ein eigna måte.

Når det gjeld organisasjonsform, meiner Kristeleg Folkeparti at allmennaksjeselskap er den beste forma for Oslo Børs. Deregulering, internasjonalisering og framvekst av ny teknologi inneber at dei nasjonale børsane står framfor ein heilt ny konkurransesituasjon som også vil medføre endringar i form av ulike måtar å samarbeida på. Og då vil allmennaksjeselskapsforma vera den mest tenlege måten å organisera børsen på.

I tråd med ønsket om spreining av eigarskap, at ein ein-skildeigar ikkje skal få for dominerande posisjon i børsen, sluttar vi oss til Regjeringa sitt framlegg om å setja ei avgrensing på 10 pst. for den ein-skilde aksjonæren, men at vi samstundes oppnar for høve til å gje dispensasjon for opp til 25 pst. i samband med strategiske samarbeidsavtalar.

Det siste punktet eg vil koma inn på, gjeld verdiane i Oslo Børs slik den er i dag, og korleis dei skal disponerast når børsen vert aksjeselskap. Frå Kristeleg Folkeparti si side meiner vi at det vil vera rett å bruka ein del av dei inntektene ein får ved sal av børsen, til eit fond som fremjar auka kunnskap om kapitaldanning, sparing, auka medvit om og innsikt i næringslivsetikken og forskning på desse områda. Det er naturleg at ein del av dei verdiane som er skapte gjennom Oslo Børs si verksemd gjennom dei åra børsen har eksistert, bør kunna forsvarast brukte i ein slik samanheng. Derfor ønskjer vi at Regjeringa i samband med revidert budsjett for 2001, når ein ser storleiken på den kapitalen som kjem fram ved salet, kjem attende til Stortinget med framlegg om at det skal opprettast eit fond som har dette føremålet. Storleiken på dette fondet må vera av eit slikt omfang at avkastinga på det gjev inntekter som gjer at ein kan få midlar til både forskning på høgt nivå, informasjon og kunnskap om kapitaldanning, auka medvit om og innsikt i næringslivsetikk, nasjonalt eigarskap, nyskaping osv. Dette meiner eg er viktige signal om kva vi meiner skal leggjast som premis for eit slikt fond, og det er også svar på det representanten Siv Jensen etterlyste i sitt innlegg. Eg vil elles gje uttrykk for takksemd til Framstegspartiet for signal om subsidiaer støtte til vårt framlegg.

Eg tek med dette opp framlegget frå Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet og Venstre i innstillinga.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Lars Gunnar Lie har tatt opp det forslag han viste til.

Børge Brende (H): Når man leser gjennom den proposisjonen som Regjeringen har fremmet, er det utrolig å tenke på at tidligere parlamentarisk leder i Arbeiderpartiet, Einar Førde, for en del års tid siden sa at det ikke var noen vits i å bære havre til en død hest – og da var det børsen han tenkte på – for i den proposisjonen som finansministeren og andre har satt navnet sitt under, står det at børsen i dag spiller en viktig rolle i det å bidra

«til kapitaloppbyggingen i samfunnet, og til at kapitalen kanaliseres dit den kaster mest av seg. Et effektivt verdipapirmarked bidrar til økt effektivitet i fordelingen av samfunnets ressurser».

Hesten var ikke så død som man trodde! Det er åpenbart at børsen er det viktige instrument vi har i Norge for at bedrifter som trenger mer kapital til å utvikle seg og til å gjennomføre prosjekter, blir tilført egenkapital. Det er en grei erkjennelse å ha i bunnen.

I tillegg til børsen har vi også et såkalt marked for ikke-børsnoterte selskaper, gråmarkedet. Daglig omsettes det for 50 mill. kr i unoterte aksjer som er notert på Fondsmeglerforbundets liste. Det er faktisk slik at komiteen skriver i innstillingen at man er enig om følgende:

«Dette markedet er viktig for små og mellomstore bedrifter, blant annet fordi dette stimulerer tilgangen på risikovillig kapital til bedriftene.»

Regjeringen foreslår noen endringer på dette området, og det er at de autoriserte markedsplassene som vi har i dag, skal bli konsesjonsbelagt, slik som det også skal gjøres til børsen. Her er komiteens flertall kritisk til at det skal være de samme konsesjonskrav for børs og autoriserte markeder, og skriver også i innstillingen at det

«vil kunne skape betydelige problemer for selskapene som står på listen for unoterte aksjer. Mange av disse bedriftene er nye og mindre bedrifter gjerne lokalisert til distriktene og mange er heller ikke tilknyttet noen næringsorganisasjon.»

Det er da slik at Høyre og Fremskrittspartiet foreslår at de autoriserte markedsplassene ikke skal konsesjonsbelegges, mens sentrum er med på konsesjonskravet, men gjør det helt klart at det ikke skal stilles de samme krav til informasjonsplikt for de små selskapene som det gjøres for de store børsnoterte. Jeg synes det kunne være greit om finansministeren utdyper i sitt innlegg om han tar med seg den flertallsmerknaden i det videre arbeidet. Dette er en avveining. Men vi må ikke stille oss slik at konsesjonskravet bidrar til at det skal være årsberetninger og krav for disse bedriftene på lik linje med de store børsnoterte, som Hydro o.l. Det er for oss vesentlig.

Det ble nevnt fra Arbeiderpartiets side at man i Danmark også har konsesjonsbelagt de autoriserte markedsplassene. Det er riktig, men så har man heller ikke noe gråmarked som fungerer i Danmark. I Sverige har man et gråmarked som fungerer, og der har man ikke conse-

sjonsbelagt dette. Vi er vant til å høre at hvis man ikke får det som i Sverige, så flytter man over kjølen. Men da må man være oppmerksom på i den videre behandlingen at det ikke må utformes slik at så skjer. Der synes jeg man har et betydelig ansvar. Men samtidig vet vi at gråmarkedet ikke er helt slik som det bør være. I avveiningen mellom å konsesjonsbelegge de autoriserte markedsplassene og det å stramme inn innsidereguleringene, ville jeg valgt det siste – prøvd med det – fordi innsidereguleringene som gjelder for børsvirksomhet for øvrig, gjelder ikke for gråmarkedet, og det bør de. Brevet fra finansministeren var derfor beroligende i så måte. Vi ønsker først å forsøke det og imøteser en proposisjon fra Regjeringens side om at innsidereguleringene også får anvendelse for gråmarkedet. Det er det behov for, for det må også være tillit til at det ikke bare er de som sitter med innsideinformasjon som kan tjene penger i gråmarkedet, for det vil svekke også de små og mellomstore bedriftenes muligheter.

Endringer i konkurransesituasjonen internasjonalt gjør at de tradisjonelle børsene kommer under sterkt konkurransepress og må effektivisere sin virksomhet, dels gjennom å inngå allianser for å overleve i den nye konkurransesituasjonen. Slik sett er det fornuftig å gi børsen en mulighet til å omdanne seg til AS. Det er helt riktig, og jeg synes også at det kan være riktig å la langsiktige eiere få eie mer enn 10 pst. Jeg tror faktisk det kan skape større stabilitet i eierforholdene, jf. en del av våre finansinstitusjoner, enn med en 10 pst.-regel. Derfor velger vi å gå inn for en 20 pst.-opsjon.

Så til spørsmålet om salgspervenyet. Først har det en juridisk side. Departementet og Regjeringen foreslår at hele salgspervenyet skal gå rett inn i statskassen. Dette har man innhentet lovavdelingens syn på, og lovavdelingen har i en betenkning til departementet skrevet at «man antar» at dette ikke vil være i strid med Grunnloven § 105. Jeg synes ikke det er et veldig sterkt juridisk grunnlag for å ta disse midlene, og komiteen har da også fått oversendt en betenkning fra prof. dr.jur. Geir Woxholth, som har konkludert med at å ta disse midlene fra børsen – det er jo innskutte midler fra dem som faktisk har brukt børsen – er i strid med Grunnloven § 105 og ren konfiskasjon. Jeg lurer på om statsråden i sitt innlegg kunne kommentere den betenkningen som har kommet fra Woxholth, og si noe om hvor sikker han føler seg på at han har et trygt juridisk grunnlag for å ta disse midlene.

Men det å avvise fullt ut å ta disse midlene inn i statskassen, har ikke fått flertall i komiteen, det er bare representanten Bastesen, Fremskrittspartiet og Høyre som står bak det. Men sentrum har heldigvis gått halvveis inn for det som var Børslovutvalgets forslag, knyttet til å fremme et velfungerende norsk marked for finansielle instrumenter. Det kan være et nyttig bidrag til økonomisk og næringsmessig forskning, utdanning samt markedsføring og opplysningsvirksomhet knyttet til formålet å bruke deler av disse midlene til et fond, en stiftelse. Så i likhet med representanten Jensen, som vel åpenbart håper at også Høyre slutter seg subsidiært til sentrums forslag, vil jeg glede representanten Lie og varsle at forslag nr. 3, fra

Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, vil vi slutte oss subsidiært til, hvis vårt forslag faller.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg viser til innlegget fra Lars Gunnar Lie, som har redegjort for de områder hvor sentrum står samlet. Jeg viser også til innstillingen, hvor Senterpartiets standpunkt i de ulike spørsmål framgår. Jeg skal derfor nøye meg med å kommentere et par forhold.

Med jevne mellomrom dukker diskusjonen om innsidehandel, manglende tillit og for svak kontroll med børsens virksomhet opp. Investorer – også store investorer – klager på manglende kontroll, bl.a. med innsidehandel. Og børsen på sin side klager på Kredittilsynet, over at for få av de saker som oversendes, ender i reaksjoner.

Tillit til børsen er helt avgjørende for den virksomhet som børsen skal drive. Verken børsen, næringslivet, investorer eller samfunnet er tjent med et kapitalmarked som er preget av holdninger som at vi er så få i dette landet, som har vært en gjenganger i enkelte kretser i det aller siste. Hvis ikke håndhevelsen av regelverket oppfattes som effektiv av markedet, og dersom risikoen for å bli oppdaget hvis uregelmessigheter foregår, ikke er tilstrekkelig stor, kan det lett gå mot en utvikling hvor tilliten til børsen svekkes stadig mer. Dette er ingen av oss tjent med, og det er derfor nødvendig å ha en streng kontroll og et strengt tilsyn med virksomheten i verdipapirmarkedet og ved Oslo Børs.

Jeg er derfor glad for at innsidereguleringene blir gjennomgått, og at det også er tilslutning til vårt ønske om å få til en vurdering av opprettelse av et aksjetilsyn. Jeg tror dessverre det er en helt nødvendig vei å gå. Og når jeg sier dessverre, er det fordi vi på en rekke områder har ulike tilsyn, men på dette området har vi altså sett en utvikling i den senere tid som etter min oppfatning i aller høyeste grad rettfærdiggjør opprettelsen av et slikt aksjetilsyn.

Senterpartiet og SV står sammen om et forslag om å opprettholde børsen som en selveiende stiftelse. Etter min oppfatning er det viktig å ha en nasjonal børs. En omdannelse til et allmennaksjeselskap vil etter min oppfatning lett føre til at børsen i løpet av noen år ikke lenger er en nasjonal børs, men en del av f.eks. en nordisk børs. Det er en utvikling vi ønsker å motvirke. Det er ikke sannsynliggjort noen gevinst ved omdannelse til et aksjeselskap som vi har funnet er tungtveiende nok argument for å gjøre et slikt grep.

Senterpartiet ønsker derfor å videreføre børsen som en selveiende stiftelse, og jeg vil på det grunnlag ta opp det forslag der vi er medforlagsstiller.

Presidenten: Representanten Odd Roger Enoksen har tatt opp det forslag han selv refererte til.

Øystein Djupedal (SV): La meg helt kort kommentere et par forhold i innstillingen der SV har et avvikende syn – også på et par viktige punkter.

Bakgrunnen for dagens lovutkast er altså Børslovutvalgets innstilling, og når det gjelder organisering av

Oslo Børs, kom ikke Børslovutvalget med noen entydig anbefaling. Tvert imot sa utvalget at både en selveiende stiftelse som børsen er i dag, og et allmennaksjeselskap kunne ha sine fordeler. Jeg er derfor overrasket over at Regjeringen legger fram et forslag om allmennaksjeselskap uten videre refleksjoner. Det vil i realiteten bety et AS med omsettelige aksjer, og for en børs fører det til mange betydelige problemer, som jeg skal komme litt tilbake til.

SVs utgangspunkt er at vi ønsker at børsen skal videreføres som en selveiende stiftelse, først og fremst fordi børsen er en viktig markedsplass for omsetning av verdipapir og ikke skal komme i konflikt med sine eiere – en situasjon man fort kan komme i.

Det er viktig å ha en nasjonal børs. Det er viktig at Oslo Børs ikke blir en filial, slik Norge dessverre er i ferd med å bli et rent filialland, der utenlandske selskaper eier viktig norsk næringsvirksomhet. Det kan godt skje i dette tilfellet også. Det betyr at et lite land som Norge ikke vil ha mulighet til å sørge for at man har omsetning av verdipapir av betydning på sin egen nasjonale børs. Jeg tror at en selveiende stiftelse i så måte hadde vært langt mer gunstig for omsetning av verdipapir i Norge.

Jeg synes også det er vanskelig å tenke seg – eller i hvert fall burde det ha vært problematisert langt mer – at det da er de samme aktørene som er på Oslo Børs, som skal eie Oslo Børs. Dette systemet kjenner vi jo fra mange andre land, så sånn sett er det godt mulig å tenke seg at det vil fungere, men samtidig er Norge en svært liten nasjon med svært lav omsetning på børsen og svært få betydelige selskaper. Dette blir spesielt problematisk når man ser at Høyre og Fremskrittspartiet ønsker en eierbegrensning på 20 pst. Tross alt er det bedre med 10 pst. som flertallet, inkludert SV, nå går inn for, men samtidig er det problematisk at Storebrand, Hydro, Statoil – kanskje ikke Statoil, det er ikke blitt aksjeselskap ennå – eller hvem vet jeg, skal eie den samme verdipapiriromsetningsbørsen som de selv er aktør på.

Med tanke på alle de konflikter – etiske habilitetskonflikter – vi ser i norsk næringsliv, tror jeg vi skal unngå at norsk næringsliv har mulighet til å havne i den type trøbbel. Det er SVs utgangspunkt for at vi mener at børsen burde vært organisert som en selveiende stiftelse.

Som konklusjon vil jeg si at det kan tenkes at utviklingen kan gå sånn at Norge vil få en liten og marginalisert børs hvis den slås sammen med eller kjøpes opp av utenlandske selskaper. Det ligger ingen garanti her for at ikke Oslo Børs rett og slett blir en ren filial.

La meg også kommentere de pengene som Oslo Børs vil skaffe ved et salg. Vi er ikke imot forskning, ei heller imot at man bruker en del av disse pengene på forskning når det gjelder alt som går på omsetning av verdipapir, men vi mener at det må ses i sammenheng med all annen forskning her i landet, og at disse pengene ikke nødvendigvis skal øremerkes til denne type forskning. Det betyr at det er viktig at man tar disse pengene inn i statskassen, og så får statskassen gå videre på hvordan man prioriterer norsk forskning, gjennom Norges forskningsråd.

Dessverre er SV, sammen med Senterpartiet, i mindretall her når det gjelder det viktigste spørsmålet. Jeg registrerer at sentrum har sprukket, jeg ser at det i medlemsavisen Sentrum er betydelig uro på grunn av Senterpartiets veivalg, knyttet til sentrumsalternativet, så det kan jo være et forsiktig forsøk fra Senterpartiet på å løsrive seg fra en allianse man ikke har fått så mye politisk gevinst av.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Formålet med børsloven er å legge til rette for effektive, velordnede og tillitvekkende markeder for verdipapirer og andre finansielle instrumenter.

Børser og andre markedsplasser for finansielle instrumenter står foran viktige internasjonale utfordringer som følge av bl.a. økt økonomisk integrasjon og teknologisk utvikling. Lovforslaget er utformet under hensyn til at norske markedsplasser skal kunne delta på en hensiktsmessig måte i de strukturendringene som må forventes å gjøre seg gjeldende. Lovforslaget tar bl.a. sikte på å redusere børsers tilknytning til og oppgaver innenfor offentlig forvaltning.

Etter utredning av alternative modeller for organisering av børsvirksomhet er det i proposisjonen foreslått at børs skal organiseres som allmennaksjeselskap. I praksis betyr det at Oslo Børs må omdannes, noe Oslo Børs selv har ønsket.

Det legges opp til å regulere såkalte autoriserte markedsplasser. Børser og autoriserte markedsplasser underlegges tilsyn fra Kredittilsynet. Proposisjonen inneholder også en generell oppdatering av børsloven. Det er videre foreslått enkelte endringer i verdipapirhandelloven, kredittilsynsloven og finansieringsvirksomhetsloven.

Jeg konstaterer at komiteen i innstillingen har fulgt opp de aller fleste delene av Regjeringens forslag.

Jeg vil likevel knytte noen kommentarer til komiteermerkene på fire områder.

Når det gjelder autoriserte markedsplasser, har jeg merket meg at et flertall støtter forslaget om konsesjonsplikt for autoriserte markedsplasser. Jeg har også merket meg at et annet flertall understreker at det bør være forskjell både på kravene for markedsplasser sammenliknet med børs, og på kravene til utsteder notert på markedsplasser sammenliknet med utsteder notert på børs.

Lovforslaget åpner nettopp for dette. Det er noe enklere krav til autoriserte markedsplasser enn til børs. Markedsplassene kan etter lovforslaget på viktige områder selv bestemme hvilke krav de skal sette til utstederne. Formålet med å foreslå lovregler for autoriserte markedsplasser er nettopp å legge til rette for markedsplasser som kan stille noe mindre krav til utstederne enn det børsen gjør. Samtidig vil jeg gjøre oppmerksom på at vi i lovforslaget har gått noe lenger enn det utvalget foreslo med å fastsette at flere av innsidereguleringene enn det utvalget foreslo, skal gjelde for handel med instrumenter notert på autoriserte markedsplasser.

Når det gjelder salgsinntektene ved omdanningen av Oslo Børs, er det både i proposisjonen og i senere brev til komiteen vist til at det ikke er noe rettslig til hinder for at

Stortinget fastsetter at salgssinntektene skal overføres til staten.

Vi har også et internt språk i Stortinget, og begrepet «antar» er nok et noe sterkere juridisk uttrykk enn det er i det folkelige uttrykk.

Jeg har merket meg at det er et flertall i komiteen for at det fastsettes i loven at den formue som oppstår ved salg av aksjene skal overføres til staten.

Jeg har merket meg at en samlet komite

«mener det er behov for å sikre et høyt nivå innenfor akademisk forskning og utdanning».

Jeg legger til grunn at dette synspunktet er generelt og ikke alene har sammenheng med tilfældige inntekter staten måtte få på forskjellige tidspunkter.

Salgssinntektene ved omdanningen av Oslo Børs må forventes å bli store, og de formål som eventuelt skulle tilgodesees, er så brede at det ikke ville være fornuftig å øremerke bruken av disse salgssinntektene. Tvert imot er det viktig at midlene som skal gå til støtte av akademisk forskning, høyere utdanning og informasjon, sees i sammenheng med andre bevilgninger til formålet og den generelle prioritering mellom satsing innenfor statsbudsjettets samlede utgifter. Jeg har imidlertid merket meg forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, som er varslet subsidiær støtte fra Fremskrittspartiet og Høyre, og vil selvfølgelig forholde meg til det.

Når det gjelder nettingregler for kraftderivater, har jeg merket meg at komiteen har sluttet seg til forslaget om en forskriftshjemmel som vil gjøre det mulig å gi børskonsesjon til markedsplasser for varederivater. Jeg har også merket meg at et flertall ønsker at det nå gis hjemmel for å utforme forskrifter som innebærer at reglene i verdipapirhandelloven § 10-2 og 10-3 om at skriftlig motregningsavtale og sikkerhet overfor oppgjørssentral skal kunne opprettholdes i konkurs, skal kunne omfatte også avtaler om omsettelige termin- og opsjonskontrakter knyttet til varer og tjenester.

Et utvalg har vurdert behovet for regulering av handel med varederivater og kommet med forslag til lovregler om dette. Utvalget drøfter regulering av markedsplass, mellommenn og selve handelen samt tilsynsspørsmål. Det er en lang rekke spørsmål som må avklares i tillegg til de spørsmål komiteen nevner i denne innstillingen. Et vanskelig spørsmål er f.eks. om innsidehandelsforbudet i verdipapirhandelloven også skal gjelde for handel med varederivater. Jeg har lagt opp til å behandle disse spørsmålene mest mulig samlet på bakgrunn av varederivatutvalgets innstilling.

Når det gjelder innsideregler, har jeg merket meg at:

«Komiteen er opptatt av at regelverket for innsidehandel skal være strengt og ikke minst tydelig og objektivt utformet uansett om aksjen er notert eller unotert.»

Komiteen anfører også:

«Gjeldende regelverk er åpenbart ikke tilstrekkelig når det viser seg at ulovlig primærinnsidehandel vanskelig kan bevises.»

Jeg vil i den forbindelse nevne at det i Ot.prp. nr. 72 for 1990-91 ble foreslått en regel om omvendt bevisbyr-

de for primærinnsidere som handlet mens det faktisk forelå fortlølig, kurssensitiv informasjon om utstederen. Komiteen sluttet seg imidlertid ikke til det på dette tidspunktet.

Som nevnt er det i det lovforslaget vi nå behandler, foreslått at forbudet mot innsidehandel også skal gjelde for finansielle instrumenter som er eller søkes notert på autoriserte markedsplasser.

Som jeg også har sagt bl.a. i finanstalen og i brev til komiteen, vil jeg legge fram et forslag til klargjøring, effektivisering og skjerping av reglene om ulovlig innsidehandel til våren. Behovet for slik skjerping er ytterligere fastslått gjennom den siste tids øvelser i finansmiljøene.

Siv Jensen (Frp): Jeg skal være kort, men jeg vil veldig gjerne be finansministeren utdype litt Regjeringens synspunkter i forhold til provenyet fra omdanningen.

Det er registrert at finansministeren gav uttrykk for at fordi det ikke rettslig sett, i henhold til Regjeringens vurdering, er noe i veien for å konfiskere pengene, ja, så gjør man det. Mener Regjeringen at fordi det ikke er noe rettslig i veien for det, så er det ok? Eller mener Regjeringen at den har krav på midler som for så vidt ikke er statskassen vedkommende? Det spørsmålet registrerte jeg at finansministeren ikke svarte på. En betydelig del av innvendingen som mindretallet har, er jo at det ikke er åpenbart at statskassen har rett til disse pengene. Man har altså funnet en eller annen rettslig argumentasjon som på en måte skal forsvare konfiskasjonen. Det vil jeg veldig gjerne har en utdyping av, særlig fordi det er kommet svært gode forslag og grunner til hvordan man kan benytte provenyet på en annen og hensiktsmessig måte. Jeg registrerer at finansministeren har en viss bekymring over at dette er så store midler. Mener man da at fordi dette er så store midler, så er statskassen bedre skikket eller bedre egnet til å forvalte disse pengene, enn en børsstiftelse som skal bruke dette på forskning, utdanning og informasjonsarbeid?

Jeg vil veldig gjerne at statsråden utdyper dette litt nærmere.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: La meg først reservere meg mot bruk av ordet konfiskasjon, som jeg ikke kjenner meg igjen i i forhold til det tema vi her diskuterer.

Det er to forhold som her er vesentlig. Det ene er det rettslige grunnlaget. Det mener vi er avklart, og at det ikke er noe til hinder for den framgangsmåte som Regjeringen har foreslått. Det andre er spørsmålet om det er hensiktsmessig eller riktig å gjøre det. Regjeringens samlede vurdering er altså at de midlene riktigst bør tilfalle statskassen, og der inngå i den samlede prioritering som legges til grunn. Jeg konstaterer at et flertall i Stortinget også legger til grunn det som et utgangspunkt, men at det er en vurdering at noe av midlene skal kunne disponeres til nærmere angitte formål. I den utstrekning det blir vedtatt i dag, tar jeg selvfølgelig det til etterretning.

Når det gjelder størrelsen på beløpet, er jo dette et beløp som er lagt inn på Tilfældige inntekter i budsjettfor-

slaget for 2001, slik at også disponering av deler av midlene har som konsekvens at bevilgningen på posten Tilfeldige inntekter blir tilsvarende mindre.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 59)

G u n n a r S k a u g gjeninntok her presidentplansen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal da votere i sakene nr. 1-3.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Rolf Reikvam på vegne av Sosialistisk Venstreparti satt fram følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag der kravet om generell studiekompetanse skal være fullført videregående skole.»

Dette forslag blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

L o v
om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 22 om
universiteter og høyskoler

I

I lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 37 skal lyde:

Utdanningskrav for opptak til høgre utdanning

1. Det generelle grunnlag for opptak som student (generell studiekompetanse) er fullført og bestått norsk videregående opplæring med de krav til fagsammenheng og timefordeling som departementet fastsetter. Departementet kan fastsette at også annen høvelig utdanning eller kombinasjon av utdanning og yrkespraksis skal være generelt opptaksgrunnlag. *Institusjonen skal vurdere om søkere har kvalifikasjoner likeverdige med de fastsatte krav for opptak.*
2. *Institusjonene kan gi søkere som er 25 år eller eldre i opptaksåret, opptak til enkeltstudier dersom de på grunnlag av realkompetanse har de nødvendige kvalifikasjoner for vedkommende studium. Departementet kan gi nærmere regler om dokumentasjon, saksbehandling og eventuell samordning.*
3. Departementet kan, etter innstilling fra styret, unnta enkelte studier eller fag fra kravene til generell studiekompetanse.
4. Departementet kan, etter innstilling fra styret, fastsette spesielle opptakskrav når hensynet til gjennomføringen av studiet gjør dette nødvendig.

5. Styret selv kan fastsette særlige faglige minstekrav ved opptak til høgre grads studier.
6. Den som er tatt opp som student ved én institusjon under loven, har adgang til åpne studier ved de øvrige, så fremt opptakskravet er generell studiekompetanse og søkeren ikke er tatt opp med hjemmel i nr. 2 eller 3.

§ 40 nr. 1 skal lyde:

Den som *oppfyller kravene til opptak (jf. § 37)* og andre krav for å gå opp til eksamen i vedkommende fag eller studium, har rett til å gå opp til eksamen. Dette gjelder også studenter som ikke er opptatt ved faget eller *studiet*.

§ 44 nr. 2 skal lyde:

Styret selv *fastsetter undervisningsterminene* ved hver avdeling.

§ 49 skal lyde:

Fritak for eksamen eller prøve

Fritak for eksamen eller prøve skal gis når det godtgjøres at tilsvarende eksamen eller prøve er avlagt ved samme eller annen institusjon. Det kan også gis slikt fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. *Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak.* Styret bestemmer om vedkommende avdeling eller særskilt organ ved institusjonen skal avgjøre saker om fritak. Departementet kan pålegge institusjonene å samordne praksis.

II

Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Departementet kan gi overgangsregler.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Signe Øye på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Ingebrigt S. Sørfohn på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre
- forslag nr. 3, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen

- forslag nr. 4, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak:

A
L o v
om innskuddspensjon i arbeidsforhold
(innskuddspensjonsloven)

Kapittel 1. Virkeområde. Definisjoner

§ 1-1. Virkeområde

(1) Loven gjelder innskuddspensjonsordning hvor det gis eller har vært gitt inntektsfradrag etter skatteloven § 6-46, og foretak som har eller oppretter slik pensjonsordning.

(2) Loven gjelder også for Svalbard, jf. lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 2 annet ledd.

§ 1-2. Definisjoner

I loven betyr:

- a. Barn: medlemmets barn, herunder stebarn og fosterbarn.
- b. Folketrygdens grunnbeløp (G): det til enhver tid gjeldende grunnbeløpet i folketrygden.
- c. Foretak: aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, enkeltmannsforetak og ethvert annet rettssubjekt som har arbeidstaker i sin tjeneste.
- d. Foretakspensjon: pensjonsordning i arbeidsforhold undergitt lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon eller forskrift av 28. juni 1968 nr. 3 om private tjenestepensjonsordninger.
- e. Fripoliseregisteret: register nevnt i lov av 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon § 4-14.
- f. Innskuddsplan: den del av regelverket som fastsetter de innskudd foretaket skal foreta for å sikre medlemmene alderspensjon.
- g. Institusjon: institusjon og filial av institusjon som omfattes av § 2-2.
- h. Konsern: konsern som nevnt i aksjeloven § 1-3 og allmennaksjeloven § 1-3, likevel slik at morselskapet ikke må være aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.
- i. Lønn: skattepliktig lønnsinntekt og beregnet personinntekt.
- j. Medlemmer: arbeidsgiveren og de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen. Som medlem regnes også alderspensjonist som har sluttet i foretaket etter oppnådd pensjonsalder, og uførepensjonist som er blitt ufør mens han var i forsikringstakers tjeneste. Når det følger av regelverket, skal arbeidstaker som slutter hos forsikringstaker før oppnådd pensjonsalder og samtidig mottar Avtalefestet pensjon (AFP), regnes som medlem.
- k. Pensjonskapital: innskudd foretatt i samsvar med innskuddsplanen med tillegg av tilført avkastning. Pensjonskapital i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse omfatter i tilfelle også andel av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond.

- l. Pensjonskapitalbevis: kontrakt mellom institusjonen og medlem som har trådt ut av en innskuddspensjonsordning som angir medlemmets rett til opptjent pensjonskapital i henhold til regelverket.
- m. Pensjonsordning: pensjonsordning opprettet i samsvar med reglene i loven her.
- n. Regelverket: alle regler og vilkår for pensjonsordningen og medlemmenes rettigheter som er fastsatt i avtale mellom foretaket og en institusjon, eller i vedtektene for en pensjonskasse, samt tilhørende innskuddsplan.
- o. Samboer: person som medlemmet
  1. har felles bolig og felles barn med, eller
  2. lever sammen i ekteskaps- eller partnerskapsliknende forhold når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt de siste fem år før dødsfallet, og det ikke foreligger forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller partnerskap ble inngått.
- p. Ytelsesplan: den del av regelverket som fastsetter ytelser til medlemmer som helt eller delvis mister ervervs- evnen, eller ytelser til barn og andre etterlatte ved medlemmets død.

§ 1-3. Forskrifter

Kongen kan fastsette nærmere regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i loven her.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 2. Opprettelse av pensjonsordning

§ 2-1. Pensjonsordning for alderspensjon

(1) Et foretak kan opprette pensjonsordning i samsvar med reglene i loven her for å sikre arbeidstakerne i foretaket alderspensjon i tillegg til de ytelser som til enhver tid utbetales i henhold til lov om folketrygd.

(2) Retten til alderspensjon skal sikres ved årlige innskudd innbetalt av foretaket etter avtale med institusjonen i samsvar med fastsatt innskuddsplan. Medlemmenes pensjonskapital skal forvaltes kollektivt med mindre det er opprettet en ordning med særskilte pensjonskonti for hver av medlemmene. Institusjonen forestår forvaltningen etter reglene i kapittel 3.

(3) Pensjonskapital kan bare disponeres og anvendes som fastsatt i loven her.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 2-1 (1):

(1) Et foretak kan opprette pensjonsordning i samsvar med reglene i loven her for å sikre arbeidstakerne i foretaket alderspensjon i tillegg til de ytelser som til enhver tid utbetales i henhold til lov om folketrygd.

«Dette gjelder ikke foretak som har foretakspensjonsordning.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 44 stemmer var avgitt for innstillingen og 24 stemmer for forslaget. (Voteringsutskrift kl. 14.47.38.)

Flere representanter gav uttrykk for at de hadde stemt feil.

Presidenten: Er det noe som er uklart? Nå må Odels-tinget skjerpe seg og følge litt med! Presidenten synes han er flink til å rettlede, men vil da ta voteringen om igjen. Det votes først alternativt mellom innstillingen til § 2-1 (1) og forslaget, deretter over innstillingen til (2) og (3).

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 2-1 (1) og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 41 mot 36 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.48.27)
2. Komiteens innstilling til § 2-1 (2) og (3) bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-2. Krav til institusjonen

(1) Pensjonsordning etter loven her kan opprettes ved avtale med institusjon som har tillatelse til å drive virksomhet her i riket som bank, livsforsikringsselskap, pensjonskasse eller forvaltningsselskap for verdipapirfond.

(2) Pensjonsordning kan også opprettes ved avtale med filial etablert her i riket av kredittinstitusjon, livsforsikringsselskap eller forvaltningsselskap for verdipapirfond som har hovedsete i annen stat innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet og som der kan drive tilsvarende virksomhet som nevnt i første ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-3. Minstekrav til pensjonsordningen

(1) Et foretak kan bare opprette pensjonsordning i henhold til loven her dersom den skal omfatte:

- a. minst to personer i foretaket som begge har en arbeidstid og lønn som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, eller
- b. minst en arbeidstaker uten eierinteresse i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling.

(2) Dersom pensjonsordningen etter en periode på seks måneder ikke oppfyller kravene i første ledd, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i kapittel 13.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet og representanten Bastesen. Forslaget lyder:

«I lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold skal § 2-3 (1) lyde:

(1) Pensjonsordningen skal omfatte minst en person i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 pst. eller mer av full stilling.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 2-3 (1) og forslaget fra Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen bifaltes innstillingen med 60 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.49.07)
2. Komiteens innstilling til § 2-3 (2) bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-4. Uføreytelser. Ytelser til etterlatte

(1) Foretak som har alderspensjonsordning etter § 2-1, kan tegne særskilt forsikring etter lov om foretakspensjon som kan gi uførepensjon til medlemmer som helt eller delvis mister ervervsevnen og/eller ytelser til barn og andre etterlatte av medlemmer som dør.

(2) Foretaket kan tegne forsikring som gir innskuddsfritak under uførhet i samsvar med uføregreden, tilsvarende premiefritak etter lov om foretakspensjon § 6-7.

Presidenten: Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 54 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.49.34)

Videre var innstillet:

§ 2-5. Krav til regelverket

(1) Regelverket skal fastsette reglene om medlemskap, medlemmenes rettigheter i pensjonsordningen, innskuddsplanen og forvaltningen av pensjonskapitalen.

(2) Har foretaket tegnet særskilt forsikring for uføreytelser og ytelser til etterlatte etter § 2-4, skal regelverket inneholde ytelsesplanen.

(3) Regelverket for pensjonsordningen skal i sin helhet være i samsvar med bestemmelsene i loven her med tilhørende forskrifter.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-6. Styringsgruppe

(1) Foretak som har pensjonsordning som omfatter 15 eller flere medlemmer, skal opprette en styringsgruppe for pensjonsordningen på minst tre personer. Minst en av personene skal velges av og blant medlemmene.

(2) Styringsgruppen skal uttale seg i saker som gjelder forvaltningen og praktiseringen av pensjonsordningen. Regelverket skal behandles av styringsgruppen før det vedtas eller endres.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen. Forslaget lyder:

«I lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold skal § 2-6 (1) lyde:

(1) Foretak som har pensjonsforsikring skal opprette ei styringsgruppe på minst to personar for pensjonsordninga. Minst ein av personane skal veljast av og blant medlemene.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 2-6 (1) og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen bifaltes innstillingen mot 5 stemmer.
2. Komiteens innstilling til §2-1(2)bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-7. Informasjon til arbeidstakerne

(1) Foretaket skal gi arbeidstakerne en skriftlig oversikt over regelverket for pensjonsordningen. Det skal legges vekt på å gi arbeidstakerne et godt bilde av medlemmenes rettigheter, pensjonsinnskuddene og hvilken alderspensjon disse kan ventes å gi. Tilsvarende gjelder opplysninger om forsikring som vil gi uføreytelser eller ytelser til etterlatte.

(2) Foretaket skal gi arbeidstakerne skriftlig opplysning om endringer av betydning.

(3) Kongen kan fastsette regler om hvilken informasjon som skal gis fra institusjon eller foretak i tilknytning til ordningen.

§ 2-8. Ligningsforhold

(1) Det skal fremgå av regelverket for pensjonsordningen, innskuddskvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene at dokumentene gjelder pensjonsordning etter loven her.

(2) Innskuddskvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene skal inneholde spesifiserte opplysninger om de innbetalinger foretaket har foretatt, herunder tilskudd til innskuddsfondet.

(3) Er årets innskudd betalt ved overføring fra innskuddsfondet, skal dette angis særskilt. Tilsvarende gjelder for tilbakeføring til foretaket av midler i innskuddsfondet.

(4) Institusjonen og foretaket er ansvarlig for at opplysninger som nevnt i paragrafen her er riktige. Det samme gjelder institusjon som forvalter innskuddsfond.

§ 2-9. Tilsyn

(1) Kredittilsynet fører tilsyn med pensjonsordninger etter loven her.

(2) Finner Kredittilsynet at en pensjonsordning er eller forvaltes i strid med lov eller forskrift, kan Kredittilsynet pålegge institusjonen og foretaket å rette på forholdet innen en fastsatt frist. Lov om foretakspensjon § 2-7 fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 3. Alderspensjonskapitalen

§ 3-1. Forvaltning av pensjonskapitalen

Pensjonskapitalen knyttet til pensjonsordningen kan forvaltes

- a. som kollektivordning i samsvar med de regler for felles kapitalforvaltning som gjelder for den institusjonen der ordningen er opprettet, etter reglene i § 3-2, eller
- b. som ordning med egen alderspensjonskonto for hver arbeidstaker og med investeringsvalg for egen konto for hvert medlem etter reglene i § 3-3.

Presidenten: Til b foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Sosialistisk Venstreparti har dessuten varslet at de går mot innstillingens b. Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti lyder:

«§ 3-1 bokstav b:

- b. som kollektivordning med investeringsvalg for foretaket etter reglene i § 3-3, eller
- Innstillingens bokstav b blir bokstav c.»

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til § 3-1 a bifaltes enstemmig.
2. Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti til § 3-1 b ble med 40 mot 35 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 14.51.15)
3. Komiteens innstilling til § 3-1 b bifaltes mot 5 stemmer.

Bent Høie (H) (fra salen): Jeg stemte feil når det gjelder forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, jeg skulle ha stemt imot.

Presidenten: Det er registrert. Det har ikke noe å si for utfallet av avstemningen, men presidenten takker for at man her følger med.

Videre var innstillet:

§ 3-2. Alminnelig forvaltning av pensjonskapitalen

(1) Er det avtalt at pensjonsordningen opprettes som en kollektivordning der institusjonen har forvalteransvaret, skal pensjonskapitalen i sin helhet forvaltes i samsvar med de regler for kapitalforvaltning som gjelder for den institusjonen der ordningen er opprettet.

(2) Kongen kan fastsette en høyeste avkastningsprosent for hvor stor del av oppnådd avkastning av pensjonskapitalen i et år som etter regelverket tillegges pensjonskapitalen. Kongen kan også fastsette at en bestemt del av årets avkastning skal tillegges pensjonskapitalen. Avkastning som ikke tillegges pensjonskapitalen, skal tilføres innskuddsfondet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Presidenten vil så la votere over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, til ny § 3-3. Forslaget lyder:

«§ 3-3:

§ 3-3 Investeringsvalg i kollektivordninger

(1) Er det avtalt at pensjonskapitalen knyttet til pensjonsordningen skal utgjøre en egen investeringsportefølje undergitt kollektiv forvaltning, skal foretaket ha adgang til å endre sammensetningen av investeringsporteføljen. Før foretaket gjør dette, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.

(2) Bestemmelsene i § 3-2 annet ledd gjelder tilsvarende.

(3) Er markedsverdien av investeringsporteføljen redusert i løpet av et regnskapsår, skal reduksjonen straks dekkes ved overføring fra innskuddsfondet og for øvrig ved tilskudd fra foretaket. Institusjonen svarer for at udekket verdireduksjon blir dekket på annen måte.

§§ 3-3, 3-4 og 3-5 blir §§ 3-4, 3-5 og 3-6.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 40 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.52.18)

Presidenten: Presidenten er ikke helt sikker på om alle overholdt stemmeplikten her, men vil la det passere.

Videre var innstillet:

§ 3-3. Investeringsvalg for egen pensjonskonto

(1) Er det opprettet egen alderspensjonskonto for hver arbeidstaker i pensjonsordningen, kan det i samsvar med bestemmelse i regelverket også avtales at hver pensjonskonto skal tilordnes en egen investeringsportefølje. Kontohaveren skal ha adgang til å endre investeringsporteføljen.

(2) Avkastningen av investeringsporteføljen skal hvert år tilføres pensjonskontoen. Kontohaveren bærer risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir re-

duisert, når annet ikke er fastsatt i regelverket eller ved avtale med institusjonen.

(3) Pensjonskapital knyttet til egen pensjonskonto kan bare flyttes til annen institusjon etter reglene i § 8-5.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 5 stemmer.

Videre var innstillet:

§ 3-4. Krav til investeringsportefølje

(1) En investeringsportefølje kan bestå av

- a. andeler i verdipapirfond,
- b. andeler i en særskilt investeringsportefølje, og
- c. kontanter og tilsvarende likvider.

(2) En særskilt investeringsportefølje sammensettes etter retningslinjer fastsatt av institusjonen. Verdipapirfondloven §§ 4-4 til 4-7 gjelder tilsvarende så langt de passer.

(3) Ved endring av en investeringsporteføljes sammensetning skal markedsverdien av eiendelene legges til grunn ved avregning.

(4) Eiendeler i den enkelte investeringsportefølje skal registreres slik at det til enhver tid er klart hvilke eiendeler som inngår i porteføljen.

(5) Knytter institusjonen avkastningsgaranti til en investeringsportefølje, skal institusjonen kreve særskilt godtgjørelse for dekning av garantirisikoen.

§ 3-5. Opptjent pensjonskapital

(1) Et medlem i en kollektiv ordning har til enhver tid opptjent en pensjonskapital tilsvarende summen av de innskudd foretaket har innbetalt til institusjonen for medlemmet, og en forholdsmessig del av avkastning tilført pensjonsordningen i medlemskapsperioden. Hvis ordningen er opprettet i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse omfattes i tilfelle også andel av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond.

(2) I pensjonsordning med egen pensjonskonto for hvert medlem er opptjent pensjonskapital det beløp som til enhver tid fremgår av medlemmets konto. Hvis ordningen er opprettet i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse omfattes i tilfelle også andel av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond.

(3) Endringer i innskuddsplanen påvirker ikke størrelsen av opptjent pensjonskapital på tidspunktet for endringen.

Kapittel 4. Medlemskap

§ 4-1. Alminnelige regler om medlemskap

(1) Arbeidstakere i foretaket kan opptas i pensjonsordningen.

(2) Pensjonsordningen kan også omfatte arbeidsgiveren og annen person som må anses som innehaver av

foretaket. Bestemmelsene i § 4-2 gjelder tilsvarende. Kredittilsynet kan gi nærmere regler om hvilke personer som skal omfattes av dette ledd.

(3) Personer som ikke er pliktig medlem i folketrygden med medlemskap som omfatter opptjening av pensjonsrettigheter, kan være medlem av pensjonsordningen etter regler i forskrift fastsatt av Kongen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 4-2. Hvem skal være medlem

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 20 år, med mindre annet er fastsatt i loven her eller i forskrifter fastsatt av Kongen. Det kan fastsettes lavere alder i regelverket.

(2) En arbeidstaker som ansettes av foretaket og som fyller vilkårene for medlemskap i pensjonsordningen, opptas som medlem fra første arbeidsdag i foretaket.

(3) Arbeidstaker som har mindre enn en femdels stilling i foretaket, skal ikke være medlem av pensjonsordningen med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(4) Arbeidstaker som er sesongarbeider og som i løpet av et kalenderår har utført arbeid i foretaket som tilsvarer mindre enn en femdel av tilsvarende fulltidsstilling, skal ikke være medlem av pensjonsordningen med mindre annet er fastsatt i regelverket. I regelverket kan det fastsettes at en sesongarbeider bare skal opptas som medlem dersom det arbeid som er utført i løpet av de siste tre år, for hvert år minst utgjør en femdel av fulltidsstilling.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 4-2 første ledd:

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 20 år, med mindre annet følger av regler i loven her med tilhørende forskrifter. Det kan fastsettes lavere alder i regelverket.»

Fremskrittspartiet har for øvrig varslet at de støtter innstillingens første ledd subsidiært. – Det bekreftes.

Videre har Fremskrittspartiet varslet at de vil stemme mot annet, tredje og fjerde ledd..

Siv Jensen (Frp) (fra salen): Vi støtter annet ledd.

Presidenten: Etter denne orientering vil det bli separat votering over annet ledd og tredje og fjerde ledd.

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 4-2 (1) og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 41 mot 36 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.53.35)

2. Komiteens innstilling til § 4-2 (2) bifaltes enstemmig.

3. Komiteens innstilling til § 4-2 (3) og (4) bifaltes med 63 mot 14 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.54.38)

Videre var innstillet:

§ 4-3. Arbeidstakere med permisjon

(1) Arbeidstaker som har permisjon for et fastsatt tidsrom og som forutsettes å gjenoppta arbeid i foretaket etter endt permisjon, skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden.

(2) Bestemmelsene i første ledd kan fravikes for permisjon i henhold til avtale ved at det i regelverket fastsettes:

a. særlige regler om opptjening av pensjon mens permisjonen varer, eller

b. at medlemskapet skal opphøre fra permisjonstidspunktet.

(3) Regelverket kan fastsette at arbeidstakere som er permitterte som følge av driftsinnskrenkninger m.v. skal være medlemmer av pensjonsordningen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 4-4. Førtdispensjonerte arbeidstakere

(1) Førtdispensjonert arbeidstaker skal ikke være medlem av pensjonsordningen.

(2) Arbeidstaker som mottar Avtalefestet pensjon (AFP) kan fortsette som medlem av pensjonsordningen når dette følger av regelverket.

Presidenten: Her har Fremskrittspartiet og Høyre varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 54 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.55.06)

Videre var innstillet:

§ 4-5. Arbeidstakere som har nådd pensjonsalderen

Arbeidstaker som etter å ha nådd pensjonsalderen fortsatt har fulltids- eller deltidsstilling i foretaket, beholder sitt medlemskap i pensjonsordningen og har krav på fortsatt innbetaling av innskudd og premie.

Kapittel 5. Innskuddsplanen

§ 5-1. Alminnelige regler

(1) Innskuddsplanen fastsettes av foretaket i samsvar med regler gitt i eller i medhold av loven her. Inn-

skuddsplanen skal gjelde for alle arbeidstakere som omfattes av pensjonsordningen.

(2) Foretaket skal hvert år innbetale innskudd for medlemmene av pensjonsordningen i samsvar med det som er fastsatt i innskuddsplanen.

(3) Innskuddsplanen kan endres etter reglene om endring av regelverket.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 5-2. Forholdsmessighetsprinsippet

(1) Innskuddsplanen skal fastsettes slik at pensjonsinnskuddene ikke utgjør en større del av lønn for høytlønte enn for lavtlønte, likevel slik at innskudd, som andel av lønn, for lønn ut over 6 G kan være inntil to ganger innskuddet for lønn opp til 6 G.

(2) Ved anvendelsen av bestemmelsene i første ledd kan det tas hensyn til at kvinner som regel har lengre levealder enn menn.

(3) Innskudd for medlem i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av innskuddet dersom medlemmet hadde fulltidsstilling.

Presidenten: Til annet ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 2, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«§ 5-2 (2):

(2) Ved anvendelsen av bestemmelsene i første ledd skal det tas hensyn til at kvinner som regel har lengre levealder enn menn.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 5-2 (2) og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre bifaltes innstillingen med 53 mot 24 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.55.49)
2. Komiteens innstilling til § 5-2 (1) og (3) bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 5-3. Innskuddenes størrelse

- (1) Innskudd for medlemmene kan fastsettes som
  - a. et bestemt beløp per medlem uavhengig av lønn,
  - b. en bestemt prosent av medlemmets lønn,
  - c. en bestemt prosent av et lønnsgrunnlag beregnet etter regler fastsatt i regelverket,
  - d. et beløp for hvert medlem beregnet på grunnlag av ulike proSENTSATSER for medlemmets lønnsgrunnlag for henholdsvis lønn inntil 6 G og de deler av lønnen som ligger mellom 6 og 12 G.

(2) Ved anvendelsen av reglene i første ledd kan det i samsvar med § 5-2 annet ledd fastsettes høyere beløp eller proSENTSATSER for kvinner enn for menn.

Presidenten: Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre har varslet at de går mot annet ledd.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til § 5-3 (1) bifaltes enstemmig.
2. Komiteens innstilling til § 5-3 (2) bifaltes med 54 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.56.25)

Videre var innstillet:

§ 5-4. Innskuddsgrenser

(1) Kongen kan fastsette nærmere regler om at innskuddene i et år ikke skal overstige et fastsatt beløp for hvert medlem eller en fastsatt prosent av medlemmets lønn. Det kan fastsettes ulike proSENTSATSER for medlemmets lønn inntil 6 G og de deler av lønn som ligger mellom 6 og 12 G.

(2) Ved beregning av innskudd etter innskuddsplanen kan det ikke benyttes høyere beløp eller proSENTSATSER enn det som til enhver tid er fastsatt av Kongen i henhold til paragrafen her.

§ 5-5. Beregning av lønn

(1) Ved anvendelsen av reglene i §§ 5-2 til 5-4 skal som et medlems lønn regnes den lønn medlemmet mottar fra foretaket i løpet av innskuddsåret. Det skal ses bort fra lønn over 12 G.

(2) I innskuddsplanen kan det fastsettes at

a. det for alle medlemmers lønn skal ses bort fra godtgjørelse for overtid, skattepliktige naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser eller andre varierende eller midlertidige tillegg,

b. siste års lønn skal legges til grunn,

c. det skal brukes et normert lønnsgrunnlag for en eller flere grupper av medlemmer, med mindre dette gir et vesentlig annet resultat enn om hvert enkelt medlems lønn legges til grunn,

d. det skal ses bort fra en andel av lønnen på inntil 10 prosent, med mindre innskuddsplanen inneholder bestemmelse som nevnt i bokstav a.

Kapittel 6.

Opphør av medlemskap. Pensjonskapitalbevis

§ 6-1. Opphør av medlemskap

(1) En arbeidstaker som slutter i foretaket uten rett til straks begynnende pensjon, opphører ved fratredelsen å være medlem av pensjonsordningen.

(2) Ved opphør av medlemskap beholder medlemmet sin rett til den pensjonskapital som er opptjent ved fratredelsen, med mindre medlemskapet da har vart kortere enn 12 måneder.

(3) Opptjent pensjonskapital kan ikke utbetales til medlemmet annet enn som ytelser etter § 7-3.

§ 6-2. Rett til bevis for opptjent pensjonskapital m.v.

(1) Institusjonen skal sørge for at det utstedes bevis for opptjent pensjonskapital i henhold til regelverket (pensjonskapitalbevis). Pensjonskapitalbeviset utgjør et eget rettsforhold mellom institusjonen og den dokumentet er utstedt til. Bestemmelsene i loven her gjelder for pensjonskapitalbevis så langt de passer.

(2) Institusjon som utsteder pensjonskapitalbevis skal overføre opptjent pensjonskapital til egen alderspensjonskonto som forvaltes i samsvar med det som er fastsatt i regelverket, med mindre annet avtales mellom kontohaveren og institusjonen i samsvar med § 3-3 første og annet ledd.

(3) Utenlandske statsborgere som har hatt bopel her i riket i mindre enn tre år ved opphør av medlemskapet, og som deretter bosetter seg i utlandet, kan benytte opptjent pensjonskapital til å sikre rett til pensjon i institusjon som ikke er etablert i Norge.

(4) Pensjonskapitalbevis utstedt i henhold til reglene i loven her skal registreres i Fripolisregisteret.

§ 6-3. Flytting av pensjonskapital

(1) Kontohaveren har rett til å få pensjonskapital i henhold til pensjonskapitalbevis overført til alderspensjonskonto i annen institusjon som nevnt i § 2-2 eller til annen innskuddspensjonsordning. Er pensjonskapitalen mindre enn 50 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan pensjonskapitalen også overføres til Individuell pensjonsavtale etter skatteoven (IPA).

(2) Ved overføring av pensjonskapitalen til annen innskuddspensjonsordning skal opptjent pensjonskapital etter § 3-5 forhøyes med det overførte beløp.

§ 6-4. Sammenslåing av pensjonskapitalbevis

(1) Arbeidstakeren kan kreve at pensjonskapital knyttes til flere konti i samme institusjon blir slått sammen og at nytt pensjonskapitalbevis utstedes av institusjonen. Dette gjelder også etter flytting etter § 6-3.

(2) Ved anvendelsen av første ledd kan det ikke legges til grunn lavere pensjonsalder enn det som følger av § 7-1 første ledd, med mindre pensjonsalderen i alle pensjonsordningene er lavere enn dette.

§ 6-5. Fortsatt pensjonssparing

(1) Arbeidstaker som etter at medlemskapet er opphørt ikke er medlem av annen innskudds- eller foretaks-pensjonsordning, har rett til å fortsette å betale årlige innskudd til alderspensjonskonto opprettet i henhold til § 6-2 til 6-4.

(2) Institusjonen skal i skriftlig melding eller på annen forsvarlig måte gi arbeidstaker som opphører å være medlem, informasjon om adgang til å fortsette å betale årlige innskudd etter første ledd. Arbeidstaker må benytte seg av denne adgangen innen seks måneder etter at medlemskapet er opphørt.

(3) Årlige innskudd kan ikke overstige det beløp, justert for utviklingen i folketrygdens grunnbeløp, som ble

innbetalt til alderspensjonskontoen siste år arbeidstakeren var medlem av pensjonsordningen.

Kapittel 7. Bruk av pensjonskapital til alderspensjon

§ 7-1. Pensjonsalder

(1) Pensjonsalderen skal fastsettes i regelverket. Pensjonsalderen kan ikke settes lavere enn 67 år.

(2) Kongen kan fastsette lavere pensjonsalder enn 67 år for stillinger som:

a. medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning for de ansatte, eller

b. krever at de ansatte har særlige fysiske eller psykiske egenskaper for at arbeidet skal bli tilfredsstillende utført på forsvarlig måte.

§ 7-2. Rett til alderspensjon

(1) Når et medlem slutter i foretaket ved eller etter oppnådd pensjonsalder, skal institusjonen utstede pensjonskapitalbevis etter § 6-2 med rett til straks begynnende alderspensjon.

(2) Arbeidstaker som etter oppnådd pensjonsalder fortsatt mottar lønn, kan kreve at pensjon ikke skal utbetales i den utstrekning arbeidstakeren mottar lønn. Ikke utbetalt alderspensjon blir værende i pensjonskapitalen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 7-3. Utbetaling av alderspensjon

(1) I regelverket kan det fastsettes at alderspensjonen i utbetalingsperioden er garantert av institusjonen i form av en pensjonsforsikring. Pensjonskapitalbevis skal i utbetalingsperioden enten:

a. forvaltes i spareavtale med institusjon som nevnt i § 2-2, eller

b. konverteres til pensjonsforsikring i livsforsikrings-selskap eller pensjonskasse som nevnt i § 2-2. Pensjonskasse som konverterer pensjonskapital etter bestemmelsen her, skal oppfylle kravene i lov om foretakspensjon § 2-2 annet ledd.

(2) Alderspensjon skal ytes fra den tid medlemmet etter § 7-2 har rett til pensjon, og skal løpe i minst 10 år.

(3) Er alderspensjonen garantert av institusjonen kan pensjonsytelsen ikke settes ned før etter 10 år. Dersom institusjonen ikke garanterer alderspensjonen, skal pensjonen i et enkelt år ikke utgjøre en større andel av pensjonskapitalen enn dette året utgjør av gjenværende utbetalingsperiode. Ved beregning av gjenværende utbetalingsperiode kan det tas utgangspunkt i at pensjonen skal løpe i 10 år. Pensjonens løpetid kan likevel settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon kommer opp på et nivå på omlag 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

(4) Årlig utbetaling av alderspensjon kan likevel ikke overstige differansen mellom beregnet folketrygd etter

lov om foretakspensjon § 5-5 første ledd for lønnsgrunnlag 12 G, der grunnpensjonen settes til grunnbeløpet, og summen av

- a. 100 prosent av 6 G, og
- b. 70 prosent av forskjellene mellom 12 og 6 G.

(5) Hvis pensjonskapitalen gir grunnlag for større årlige utbetalinger enn det som framkommer av fjerde ledd, skal utbetaling av alderspensjon fordeles over flere år.

(6) Det kan fastsettes i ordningens regelverk at alderspensjon er garantert av institusjonen.

Presidenten: Da det her er varierende flertall, vil presidenten redegjøre for voteringen ledd for ledd, og vi starter med første ledd.

Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går mot første punktum, og det voteres derfor først over dette punktum.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til § 7-3 (1) første punktum bifaltes med 41 mot 36 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.57.25)

Presidenten: Til annet punktum foreligger et avvikende forslag, forslag nr. 2, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Presidenten vil gjøre oppmerksom på en rettelse når det gjelder dette forslag, som er inntatt på side 70 i innstillingen. Det forslag som står under § 7-1 første ledd annet punktum, skal gjelde § 7-3 første ledd annet punktum. Forslaget lyder:

«§ 7-1 (1) annet punktum:

Pensjonskapitalbevis skal i utbetalingseperioden konverteres til pensjonsforsikring i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse som nevnt i § 2-2. Pensjonskasse som konverterer pensjonskapital etter bestemmelsen her, skal oppfylle kravene i lov om foretakspensjon § 2-2 annet ledd.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 7-3 (1) annet punktum og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre – med den foretatte rettelse – bifaltes innstillingen med 53 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.58.18)

Presidenten: Til annet og tredje ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 2, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«§ 7-3 (2):

(2) Alderspensjonen skal ytes fra den tid medlemmet etter § 7-2 har rett til pensjon, og skal løpe så lenge medlemmet lever. Det kan ikke fastsettes i regelverket at alderspensjonen skal opphøre eller pensjonsytelsen settes ned etter et bestemt antall år.

§ 7-3 (3):

(3) Dersom institusjonen ikke garanterer alderspensjonen, skal pensjonen et enkelt år ikke utgjøre mer enn dette året utgjør av forventet gjenværende utbetalingsperiode etter forsikringens beregningsgrunnlag.»

Det voteres alternativt mellom innstillingen og dette forslaget.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 7-3 (2) og (3) og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Venstre bifaltes innstillingen med 53 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.58.46)

Presidenten: Det voteres så over fjerde og femte ledd. Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, SV og Venstre har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til § 7-3 (4) og (5) bifaltes med 52 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.59.11)

Presidenten: Det voteres så over sjette ledd.

Her har Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til § 7-3 (6) bifaltes med 41 mot 36 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.59.31)

Videre var innstillet:

§ 7-4. Medlem som dør

(1) Dør et medlem skal pensjonskapital i spareavtale benyttes til barnpensjon til de barn medlemmet ved sin død forsørger eller plikter å forsørge og pensjon til ektefelle, samboer eller registrert partner.

(2) Barnpensjon utbetales etter reglene i § 7-3 tredje ledd. Pensjonen skal opphøre når barnet fyller 21 år.

(3) Er pensjonskapitalen større enn det som trengs for å sikre hvert barn en årlig pensjon etter annet ledd på 1 G, benyttes gjenværende kapital til å gi ektefelle, samboer eller registrert partner pensjon i minst 10 år etter reglene i § 7-3 tredje ledd. Bestemmelsene i lov om foretakspensjon §§ 7-3 og 7-8 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for etterlattepensjon etter bestemmelsen her.

(4) Overstiger pensjonskapitalen det som trengs for å gi barna pensjon etter paragrafen her, og har ingen rett til pensjon etter tredje ledd, utbetales gjenværende pensjonskapital som engangsbeløp til dødsboet.

(5) Har etterlatt ektefelle, registrert partner eller samboer som gis pensjon etter reglene i fjerde ledd, også rett

til pensjon etter forsikring tegnet etter § 2-4 første ledd, gjelder reglene om ervervsprøving i lov om foretakspensjon §§ 7-5 og 7-6. I så fall anses pensjon etter reglene i tredje ledd som ervervsinntekt.

Kapittel 8. Pensjonsordningens midler

§ 8-1. Midler knyttet til pensjonsordningen

(1) Pensjonsordningens midler omfatter pensjonskapitalen til enhver tid og innskuddsfond. Er pensjonsordningen opprettet i livsforsikringsselskap eller pensjonskasse, inngår også tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond tilordnet pensjonsordningen.

(2) Har pensjonsordningen egen alderspensjonskonto for hver arbeidstaker, gjelder første ledd tilsvarende i forhold til de midler som er knyttet til samtlige konti som inngår i pensjonsordningen.

(3) Pensjonskapital knyttet til pensjonskapitalbevis utstedt etter §§ 6-2 og 7-2 inngår ikke i pensjonsordningens midler.

§ 8-2. Rådighet over pensjonsordningens midler

(1) Pensjonsordningens midler skal disponeres i samsvar med regler gitt i eller i medhold av loven her.

(2) Midlene kan ikke benyttes til å utbetale ytelser til arbeidstakere som ikke er medlem av pensjonsordningen.

§ 8-3. Forholdet til foretaket m.v.

(1) Pensjonsordningens midler skal holdes atskilt fra foretakets midler.

(2) Midlene hefter ikke for foretakets forpliktelser. Midlene kan ikke ved pantsettelse eller på annen måte benyttes til å dekke foretakets eller medlemmenes kreditorer.

(3) Midler i innskuddsfond kan likevel tilbakeføres til foretaket etter reglene i § 9-4.

§ 8-4. Kapitalforvaltningen

(1) Pensjonsordningens midler skal forvaltes i samsvar med de regler for kapitalforvaltningen som gjelder til enhver tid for så vidt annet ikke følger av regler om forvaltning av egen investeringsportefølje fastsatt i eller i samsvar med §§ 3-2 til 3-4.

(2) Renten på lån til foretaket eller medlemmer skal settes lik vanlig markedsrente for tilsvarende lån. Lånevilkårene skal gi adgang til å endre renten i samsvar med utviklingen i rentemarkedet.

(3) Avkastningen og overskudd på midler i innskuddsfondet skal årlig tilføres innskuddsfondet. Det kan fastsettes at midler i innskuddsfondet skal forvaltes som egen investeringsportefølje i samsvar med § 3-5. Foretaket skal ha adgang til å endre den investeringsportefølje som er tilordnet innskuddsfondet.

§ 8-5 Flytting av pensjonsordningen m.v.

Pensjonsordningens midler kan flyttes til annen institusjon som nevnt i § 2-2 i henhold til ellers gjeldende regler. Før foretaket gjør dette, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.

Kapittel 9. Innskuddsfond

§ 9-1. Innskuddsfond for pensjonsordningen

(1) Foretaket skal ha et innskuddsfond for pensjonsordningen. Dette gjelder selv om pensjonsordningen har egen alderspensjonskonto for hver arbeidstaker.

(2) Midler i innskuddsfondet opprettet av samme foretak skal anses som et fond knyttet til alle pensjonsordninger foretaket har opprettet eller sluttet seg til.

§ 9-2. Midler i innskuddsfondet

Innskuddsfondet skal tilføres:

- alle tilskudd til innskuddsfondet som omfattes av skatteloven § 6-46
- avkastning på midlene i innskuddsfondet etter § 8-4 tredje ledd
- avkastning på pensjonskapitalen i samsvar med § 3-2 annet ledd
- innskudd for arbeidstakere med kortere medlemstid enn 12 måneder, jf. § 6-1 annet ledd, samt for meget forskuddsbetalt innskudd for medlemmer som slutter i foretaket i løpet av året.

§ 9-3. Bruk av midler i innskuddsfond

(1) Innskuddsfondet kan brukes til dekning av:

- årets innskudd i henhold til innskuddsplanen for pensjonsordningen
- overføring fra innskuddsfondet som nevnt i § 3-2 tredje ledd
- alderspensjon til arbeidstakere som ikke har nådd fastsatt pensjonsalder, men som har fylt 67 år eller i tilfelle en lavere alder fastsatt etter § 7-1 annet ledd.

(2) Foretaket kan ikke bruke midler i innskuddsfondet til formål som nevnt i første ledd bokstav c, med mindre innskuddsfondet fortsatt vil være tilstrekkelig til å sikre at forpliktelser som nevnt i første ledd bokstav a blir dekket for inneværende og neste år.

(3) Har en pensjonskasse tapt sin ansvarlige kapital, kan midler i innskuddsfondet også benyttes til å dekke manglende pensjonskapital.

§ 9-4. Overføring til foretaket

(1) Er innskuddsfondet ved årets utgang større enn ti ganger gjennomsnittet av årets innskudd etter innskuddsplanen og tilsvarende innskudd for de to foregående år, skal foretaket sørge for at det overskytende beløp overføres til foretaket.

(2) Foretaket kan bestemme at midler i innskuddsfondet som overstiger halvparten av grensen etter første ledd, skal overføres til foretaket. Før dette gjøres skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg.

Kapittel 10. Konsernforhold

§ 10-1. Felles pensjonsordning for konsernforetak

(1) Flere foretak i samme konsern kan opprette felles pensjonsordning dersom de til sammen fyller minstekravene i § 2-3. Et foretak i konsernet kan også slutte seg til

pensjonsordning som er opprettet av ett eller flere andre konsernforetak.

(2) Kredittilsynet kan samtykke i at andre foretak som har tilsvarende nær tilknytning til hverandre, har felles pensjonsordning.

§ 10-2. Gruppeinndeling

(1) Arbeidstakerne i hvert av foretakene skal utgjøre en egen gruppe innenfor pensjonsordningen. Kredittilsynet avgjør i tvilstilfelle hvilken gruppe en arbeidstaker skal tilhøre.

(2) Bestemmelsene i kapitlene 4 til 7 og 9 gjelder i forhold til medlemmene av hver gruppe. Det kan fastsettes særskilt innskuddsplan for hver gruppe.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for at det fastsettes felles innskuddsplan for alle medlemmene i pensjonsordningen eller felles regler for bruk av pensjonskapitalen.

§ 10-3. Tilskudd til pensjonsordningen m.v.

(1) Årlige innskudd, premier og andre tilskudd til pensjonsordningen skal fordeles mellom foretakene på grunnlag av de beløp som trengs for å sikre rettighetene for de medlemmer som inngår i hver gruppe.

(2) Ingen av foretakene kan belastes med en større andel av tilskuddene enn fastsatt i første ledd.

(3) Avkastning og overskudd, samt andre inntekter og kostnader knyttet til pensjonsordningen, skal fordeles mellom gruppene etter gjeldende regler.

§ 10-4. Fellesfond m.v.

(1) Pensjonsordningen kan ha felles ordning for forvaltning av pensjonskapitalen i samsvar med reglene i §§ 3-2 til 3-4. Pensjonsordningen kan ha felles innskuddsfond.

(2) Ved disponeringen av felles innskuddsfond gjelder reglene i § 10-3 tilsvarende.

(3) Det skal føres regnskap for midler under felles forvaltning som sikrer at bestemmelsene i § 10-3 blir overholdt.

§ 10-5. Opphør av konsernforholdet

(1) Selges et konsernforetak eller opphører konsernforholdet på annen måte, skal foretaket og dets gruppe av medlemmer skilles ut fra den felles pensjonsordning. Tilsvarende gjelder dersom tilknytningsforhold som nevnt i § 10-1 annet ledd opphører.

(2) Ved utskillelsen skal den del av den felles pensjonsordnings midler som knytter seg til foretakets gruppe, tilordnes foretaket. Er foretaket solgt eller konsernforholdet opphørt på annen måte, kan innskuddsfondet unntas fra fordeling dersom foretakets gruppe av medlemmer utgjør mindre enn en tredel av medlemmene i den felles pensjonsordning.

(3) Er det for det utskilte foretakets gruppe tegnet forsikringer som nevnt i § 2-4, skal også avsetninger knyttet til slike forsikringer fordeles med mindre foretakets gruppe av medlemmer utgjør mindre enn en tredel av medlemmene i den felles pensjonsordning.

(4) Skal medlemmene av foretakets gruppe sikres pensjon i ny pensjonsordning i annen institusjon, skal tilordnede midler overføres til institusjonen etter § 8-5. For øvrig skal pensjonsordningen avvikles etter reglene i loven her.

Kapittel 11. Sammenslåing av foretak

§ 11-1. Virkeområde

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder ved sammenslåing av foretak når minst ett av foretakene har pensjonsordning etter loven her på tidspunktet for sammenslåingen. Dette gjelder selv om foretak som omfattes av sammenslåingen har pensjonsordning etter lov om foretakspensjon.

§ 11-2. Opprettelse av ny pensjonsordning etter loven her

(1) Skal foretaket etter sammenslåingen ha pensjonsordning etter loven her, må ny pensjonsordning opprettes. Pensjonskapital og innskuddsfond knyttet til tidligere ordninger overføres til den nye ordningen.

(2) Fastsetter innskuddsplanen for den nye ordningen lavere innskudd enn innskuddsplanen for en tidligere ordning, kan den tidligere innskuddsplanen videreføres for medlemmene av den tidligere ordningen på tidspunktet for sammenslåingen.

(3) Har et foretak som deltar i sammenslåingen pensjonsordning etter lov om foretakspensjon, kan den tidligere ordningen videreføres for medlemmene av ordningen på tidspunktet for sammenslåingen.

(4) Videreføring etter annet eller tredje ledd kan bare finne sted dersom samtlige tidligere innskuddsplaner eller foretakspensjonsordninger blir videreført.

§ 11-3. Foretaket skal ha foretakspensjonsordning

(1) Skal foretaket etter sammenslåingen ha pensjonsordning etter lov om foretakspensjon, gjelder reglene i lov om foretakspensjon kapittel 13.

(2) Har foretak som omfattes av sammenslåingen pensjonsordning etter loven her, skal pensjonsordningen omformes etter reglene i § 14-1.

§ 11-4. Videreføring av tidligere pensjonsordning

(1) Skal det nye foretaket ikke ha egen pensjonsordning etter loven her eller etter lov om foretakspensjon, kan pensjonsordning for et foretak som omfattes av sammenslåingen videreføres for medlemmene av ordningen på tidspunktet for sammenslåingen. § 11-2 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

(2) Pensjonsordning som ikke blir videreført, skal opphøre og avvikles etter reglene i loven her eller i lov om foretakspensjon.

Kapittel 12. Deling av foretak m.v.

§ 12-1. Deling av foretak

(1) Blir et foretak delt opp i to eller flere nye foretak, skal pensjonsordningen deles på samme måte, med mindre pensjonsordningen videreføres som felles pensjonsordning for de nye foretakene etter reglene i kapittel 10.

De medlemmer som skal overføres til hvert av foretakene skal anses som egen gruppe.

(2) Pensjonskapitalen knyttet til pensjonsordningen skal fordeles mellom medlemmene på grunnlag av opptjent pensjonskapital etter § 3-4 for hvert medlem. Avkastning frem til tidspunktet for deling av foretaket skal være tilført pensjonskapitalen før fordelingen. Innskuddsfondet skal fordeles og overføres til pensjonsordningene for de nye foretakene på grunnlag av innskuddet for hvert medlem i delingsåret.

(3) Hvert av de nye foretakene skal benytte midler tilordnet foretaket og dets gruppe av medlemmer for å sikre medlemmene tilsvarende pensjonsordning. Blir et foretak etablert ved delingen og deretter sluttet sammen med et annet foretak, gjelder reglene i kapittel 11.

(4) Medlemmer i pensjonsordningen som ikke skal overføres til de nye foretakene skal sikres rett til pensjonskapital etter reglene i kapittel 6. Blir en del av foretakets virksomhet avvirket i forbindelse med delingen, gjelder § 12-3 tilsvarende.

(5) Har det foretak som deles pensjonsordning i pensjonskasse, skal pensjonskassen avvirkles etter § 13-3 fjerde ledd, likevel slik at sikkerhetsfond og egenkapital deles og tilordnes hvert av de nye foretakene på grunnlag av opptjent pensjonskapital for hvert foretaks gruppe av medlemmer.

§ 12-2. Utskilling av en del av foretaket

(1) Blir en del av foretaket utskilt til eget foretak, og skal en del av medlemmene i pensjonsordningen overføres til det nye foretaket, gjelder § 12-1 første til fjerde ledd tilsvarende. Er det mindre enn en tredel av medlemmene i pensjonsordningen som skal overføres til det nye foretaket, kan innskuddsfondet unntas fra deling.

(2) Blir virksomhet i foretaket utskilt og overført til annet foretak, og skal en del av medlemmene i foretakets pensjonsordning overføres til dette foretaket, gjelder første ledd tilsvarende. Har dette foretaket egen pensjonsordning, gjelder reglene i kapittel 11 tilsvarende. For øvrig gjelder reglene i § 11-4 eller kapittel 6.

§ 12-3. Avvikling av virksomhet i foretaket

(1) Blir en virksomhet i foretaket utskilt og avvirket, skal midlene knyttet til pensjonsordningen fordeles mellom den gruppe av medlemmer som må slutte og den gruppe som blir tilbake i foretaket, etter reglene i § 12-1 annet ledd. Er det mindre enn to tredeler av medlemmene som må slutte i foretaket, skal innskuddsfondet unntas fra deling.

(2) Midler tildelt den gruppe som skal slutte i foretaket disponeres etter reglene i § 13-3 første til tredje ledd.

(3) Paragrafen her gjelder tilsvarende dersom virksomheten i foretaket innskrenkes i løpet av to år på en slik måte at det må likestilles med en avvikling av en virksomhet. Kredittilsynet avgjør i tvilstilfelle om dette er tilfelle.

Kapittel 13. Opphør og avvikling

§ 13-1. Opphør av pensjonsordningen

(1) Foretaket kan bestemme at pensjonsordningen skal opphøre. Før beslutning treffes skal spørsmålet om opphør forelegges styringsgruppen og styret i pensjonskassen.

(2) Pensjonsordningen skal opphøre når det treffes vedtak om at virksomheten i foretaket skal avvirkles. Det samme gjelder når det følger av bestemmelse i loven her at pensjonsordningen skal opphøre.

(3) Slutter foretaket å betale innskudd til pensjonsordningen, og foreligger det ikke midler i innskuddsfondet til dekning av innskuddene, skal ordningen opphøre.

§ 13-2. Avvikling av foretaket

(1) Skal foretaket avvirkles fordi dets virksomhet overføres til annet foretak, gjelder reglene i kapittel 11 tilsvarende så langt de passer dersom minst to tredeler av medlemmene samtidig overføres til det andre foretaket. Medlemmer som ikke overføres, skal sikres rett til pensjonskapital etter reglene i kapittel 6.

(2) Skal mindre enn to tredeler av medlemmene overføres til det andre foretaket, skal pensjonsordningen opphøre og avvirkles etter reglene i § 13-3.

§ 13-3. Avvikling av pensjonsordningen

(1) Når pensjonsordningen opphører, skal pensjonskapitalen knyttet til ordningen fordeles mellom medlemmene på grunnlag av opptjent pensjonskapital etter § 3-4 for hvert medlem. Avkastning frem til opphørstidspunktet skal være tilført pensjonskapitalen før fordelingen.

(2) Innskuddsfondet fordeles mellom medlemmene på grunnlag av innskuddet for hvert medlem i opphørsåret. Ingen skal likevel tildeles mer fra innskuddsfondet enn det som trengs for å sikre fortsatt innbetaling av innskudd i inntil 5 år eller i tilfelle en kortere periode frem til oppnådd pensjonsalder. Resten av innskuddsfondet tilbakeføres til foretaket.

(3) Reglene i kapittel 6 gjelder tilsvarende. Midler tildelt et medlem fra innskuddsfondet tillegges opptjent pensjonskapital.

(4) Ved avvikling av pensjonskasse skal egenkapitalen etter sluttregnskapet anvendes som fastsatt i vedtektene. For øvrig kan egenkapitalen med Kredittilsynets samtykke utbetales til foretaket.

Kapittel 14. Endring av pensjonsordning

§ 14-1. Omdanning til foretakspensjonsordning

(1) Et foretak som vil opprette pensjonsordning etter lov om foretakspensjon i stedet for pensjonsordning etter loven her, skal avvikle pensjonsordningen etter reglene i kapittel 13. Innskuddsfond knyttet til pensjonsordningen skal likevel overføres som premiefond for den nye pensjonsordningen.

(2) Det kan fastsettes i regelverket for den nye pensjonsordningen at opptjent pensjonskapital benyttes som premiereserve for medlemmenes alderspensjonsrettigheter i den nye pensjonsordningen. Lov om foretakspensjon §§ 4-11 annet og tredje ledd, 4-12 og 4-13 gjelder tilsvarende. Bestemmelsen i leddet her gjelder ikke når pensjonsordningen er opprettet med egen pensjonskonto for hver arbeidstaker.

(3) Annet ledd gjelder ikke arbeidstakere som har mindre enn 10 år igjen til pensjonsalderen eller som for øvrig ikke har rett til å bli medlem av foretakspensjonsordningen etter reglene i lov om foretakspensjon kapittel 3, med mindre annet er fastsatt i regelverket. Innskuddspensjonsordningen videreføres for slike arbeidstakere.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, til ny § 14-2. Forslaget lyder:

«§ 14-2:

§ 14-2 Omdanning av foretakspensjonsordning

(1) Et foretak som har pensjonsordning etter lov om foretakspensjon og som i stedet vil opprette pensjonsordning etter loven her, skal avvikle foretakspensjonsordningen etter reglene i lov om foretakspensjon kapittel 15. Premiefond knyttet til pensjonsordningen kan likevel overføres som innskuddsfond for pensjonsordningen etter loven her.

(2) Første ledd er ikke til hinder for at foretaket viderefører foretakspensjonsordningen for arbeidstakere som var medlem av ordningen på tidspunktet for opprettelse av ny innskuddspensjonsordning og som da hadde 10 år eller mindre igjen til oppnådd pensjonsalder.

(3) Dersom pensjonsordningens administrasjonsreserve ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadene knyttet til utstedelse av fripoliser ved opphør av eksisterende ordning, skal de resterende kostnadene først dekkes av midler i premiefondet og deretter ved innbetaling fra foretaket dersom midlene i premiefondet ikke er tilstrekkelig.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 40 mot 37 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.00.33)

Videre var innstillet:

§ 14-2. Pensjoner under utbetaling

Omdanning etter reglene i § 14-1 er uten innvirkning på de rettigheter som tilkommer personer som får utbetalt pensjon.

Kapittel 15. Ikrafttredelse. Endring i andre lover

§ 15-1 Ikrafttredelse.

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres her over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, til ny § 15-2:
«§ 15-2:

§ 15-2 Overgangsregler

For foretak som har pensjonsordning etter forskrift av 28. juni 1968 nr. 3 om private tjenestepensjonsordninger og i stedet vil opprette pensjonsordning etter loven her, gjelder § 14-2 tilsvarende.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 38 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.01.05)

Videre var innstillet:

§ 15-2 Endringer i andre lover

1 Endringer i skatteloven

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven):

§ 5-30 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder for midler overført fra innskuddsfond i medhold av innskuddspensjonsloven §§ 9-4 og 13-3 annet ledd.

§ 5-40 femte ledd nytt annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder for innskuddspensjon i arbeidsforhold etter innskuddspensjonsloven.

Overskriften i § 6-46 skal lyde:

§ 6-46 Arbeidsgivers tilskudd til foretakspensjonsordning og innskuddspensjonsordning

§ 6-46 nytt annet ledd skal lyde:

Arbeidsgiver gis fradrag for tilskudd til innskuddspensjonsordning etter innskuddspensjonsloven. Fradraget omfatter

- den skattepliktiges andel av årets innskudd,*
- tilskudd til innskuddsfond med inntil 150 prosent av gjennomsnittet av det beløp som er nevnt under a og den skattepliktiges andel av årets innskudd i de to foregående årene, likevel bare så langt fondet ikke overstiger ti ganger gjennomsnittet av det beløp som er nevnt under a og den skattepliktiges andel av innskuddet i de to foregående år,*
- tilskudd og kostnad i henhold til innskuddspensjonsloven §§ 3-2 tredje ledd og 3-4 femte ledd.*

Nåværende § 6-46 annet ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Fradrag kan kreves når premien, *tilskuddet eller innskuddet etter første og annet ledd* er endelig betalt til pensjonsordningen innen tre måneder etter utgangen av vedkommende inntektsår.

§ 6-47 bokstav d skal lyde:

- d. premie til fortsettelsesforsikring etter lov om foretakspensjon § 4-9 knyttet til fripolise utstedt til den skattepliktige som følge av at medlemskap i foretakspensjonsordning er opphørt av annen grunn enn den skattepliktiges alder. *Det samme gjelder innskudd til alderspensjon etter innskuddspensjonsloven § 6-5 første ledd som følge av at medlemskap i innskuddspensjonsordning er opphørt av annen grunn enn den skattepliktiges alder.* Fradraget kan ikke overstige 40 000 kroner.

§ 10-30 fjerde ledd skal lyde:

Bestemmelsene i §§ 10-31 til 10-37 får ikke anvendelse på andeler i verdipapirfond når disse er eid i forbindelse med individuell pensjonsavtale etter § 6-47 første ledd c når avtalen er inngått mellom andelseier og forvaltningsselskap. *Tilsvarende gjelder for andel i verdipapirfond som er eid i forbindelse med innskuddspensjon etter innskuddspensjonsloven.*

§ 12-2 ny bokstav e skal lyde:

- e. *utbetalinger etter innskuddspensjonsloven,*

Nåværende bokstav e og f blir henholdsvis ny bokstav f og g.

2 Endring i lov om avgift på arv og visse gaver

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endring i lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver:

§ 4 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

Det samme gjelder for engangsutbetaling etter innskuddspensjonsloven.

3 Endringer i folketrygdloven

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven):

§ 3-15 annet ledd bokstav a skal lyde:

- a) pensjon, føderåd og livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, *utbetalinger etter innskuddspensjonsloven* og utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c.

§ 23-3 nr. 1 bokstav a skal lyde:

- a) pensjon, livrente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, føderåd, *utbetalinger etter innskuddspensjonsloven* og individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c.

4 Endringer i ligningsloven

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven):

§ 6-6 første ledd bokstav f skal lyde:

- f. livsforsikringsselskaper, banker og forvaltningsselskaper for verdipapirfond gi oppgave over rettighetshaver og de begunstigedes navn, fødselsnummer, adresse, sparebeløp, gjenkjøpsverdi, betalt innskudd mv. for individuelle pensjonsavtaler (IPA). *Tilsvarende gjelder for innskuddspensjon etter innskuddspensjonsloven.*

§ 6-7 annet ledd skal lyde:

Forsikringsselskaper, banker og forvaltningsselskaper for verdipapirfond skal ukrevet levere oppgaver over utbetalinger fra individuelle pensjonsavtaler (IPA) mv. til rettighetshaver, begunstiget, bo eller arving i siste år. *Det samme gjelder for utbetalinger etter innskuddspensjonsloven.*

§ 6-16 bokstav c skal lyde:

- c. i forskrift bestemte at de i denne paragraf spesifiserte oppgavene; lønnsoppgaver mv. etter § 6-2, saldo- og renteoppgaver ved årsskifte eller ved oppgjør av konti i løpet av det siste inntektsår etter § 6-4 og § 6-13 nr. 2 d, kontrolloppgaver etter § 6-3 nr. 5, kontrolloppgaver fra Verdipapirsentralen etter § 6-5, livsforsikringspremie, pensjonsforsikringspremie, *innskudd etter innskuddspensjonsloven* og innskudd i individuell pensjonsavtale (IPA) mv., spare- og fondsinnskudd, tilskudd til forskningsinstitutter mv. og betaling for pass og stell av barn mv. etter § 6-6, utbetalinger mv. fra forsikringsselskaper, banker og forvaltningsselskaper for verdipapirfond etter § 6-7, aksjonær oppgaver etter § 6-11, oppgaver fra Trygdeetatens Innkrevingsentral og Statens Innkrevingsentral etter § 6-13 nr. 4, fordelingsoppgaver over inntekter, utgifter og formue i boligselskap etter skatteloven § 51 sjettede ledd og i boligsameier etter forskrift gitt i medhold av skatteloven § 42 b nr. 9, skal overleveres i maskinlesbar form.

5 Endring i forsikringsavtaleloven

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endring i lov av 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler:

§ 19-2 annet ledd skal lyde:

Avtale om kollektiv pensjonsforsikring skal fastsette om forsikringens overskudd skal godskrives forsikringstakeren eller medlemmene. Overskudd på midler tilknyttet foretakspensjonsordning med skattefordel skal likevel anvendes i samsvar med regler gitt i lov om foretakspensjon. *Overskudd på midler tilknyttet innskuddspensjonsordning med skattefordel skal anvendes i samsvar med regler gitt i innskuddspensjonsloven.*

6 Endring i stiftelsesloven

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endring i lov av 23. mai 1980 nr. 11 om stiftelser m.m.:

§ 3 tredje ledd nytt nr. 3 skal lyde:

3) *Pensjonskasse med pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven*

Nåværende nr. 3 – 5 blir nye nr. 4 – 6.

7 Endring i verdipapirfondloven

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endring i lov av 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond:

§ 6-8 første ledd skal lyde:

Andelseier har i samsvar med bestemmelsene i denne paragraf rett til å få sine andeler innløst i kontanter, med mindre annet følger av *avtale om pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven eller* individuell pensjonsavtale etter skatteloven inngått mellom andelseier og forvaltningsselskapet. Ved særskilt avtale med større andelseiere kan forvaltningsselskapet avgrense det antall andeler som disse kan kreve innløst innen fastsatte tidsrom.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B

Stortinget ber Regjeringen så raskt som mulig komme tilbake til spørsmålet om investeringsvalg i foretakspensjon og tilhørende endringer i virksomhetsreglene, slik at endringer i tråd med konkurranseflateutvalgets tilrådinger knyttet til virksomhetsregler i livsforsikring kan implementeres.

C

Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag som åpner for adgang til parallelle innskudds- og ytelsesordninger i samme bedrift.

D

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av å legge innskuddspensjon på toppen av en ytelsesbasert pensjon.

E

Stortinget ber Regjeringen foreslå endringer i § 5 - 1 om alminnelige regler for innskuddsplanen i tilknytning til den varslede proposisjonen om endringer i lov om foretakspensjon for å ivareta denne intensjonen på en hensiktsmessig måte.

F

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om adgang til at man lukker ordningen for nye medlemmer, slik at de som i dag er inne i en ytelsesordning kan ha rett til å stå i ordningen frem til pensjonsalder.

Presidenten: B, C, D, E og F blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Den reglementsmessige tiden for formiddagsmøtet er omme, men i henhold til vedtak i Stortinget tidligere i dag fortsetter Odelstingets møte inntil dagens kart er ferdigbehandlet.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen
- forslag nr. 2, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslag nr. 3, fra Lars Gunnar Lie på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre
- forslag nr. 4, fra Odd Roger Enoksen på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 3, fra Kristelig folkeparti, Senterpartiet og Venstre, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001 legge fram forslag til oppretting og omfang av et fond for å fremme økt kunnskap om kapitaldannelse, øke bevisstheten og innsikten rundt næringslivsetikk og også forskning på disse områdene.»

Dette forslag blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om børsvirksomhet m.m. (børsloven)

Del I Innledende bestemmelser

Kapittel 1 Alminnelige regler

§ 1-1 Lovens formål

Lovens formål er å legge til rette for effektive, velordnede og tillitvekkende markeder for finansielle instrumenter.

§ 1-2 Lovens stedlige virkeområde

Loven gjelder virksomhet som børs eller autorisert markeds plass i Norge. Kongen gir forskrift om denne lovs anvendelse på Svalbard og kontinentalsokkelen og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

Loven gjelder også virksomhet som norsk børs eller autorisert markeds plass driver i utlandet gjennom filial

eller ved grensekryssende virksomhet, med mindre annet er fastsatt av departementet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 1-3 Definisjoner

Med autorisert markeds plass menes foretak som organiserer eller driver et marked for finansielle instrumenter der det legges til rette for handel ved regelmessig og offentlig kursnotering av finansielle instrumenter.

Med børs menes foretak som organiserer eller driver et marked for finansielle instrumenter der det legges til rette for handel ved regelmessig og offentlig kursnotering og opptak av finansielle instrumenter til børsnotering i overensstemmelse med kravene i § 5-6 med forskrifter.

Presidenten: Til § 1-3 første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Bastesen. Forslaget lyder:

«§ 1-3 første ledd:

Med autorisert markeds plass menes foretak som organiserer eller driver et marked for finansielle instrumenter der det legges til rette for handel ved regelmessig og offentlig kursnotering av finansielle instrumenter, og som har tillatelse etter loven her.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 1-3 første ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen bifaltes innstillingen med 51 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.03.14)
2. Komiteens innstilling til § 1-3 annet ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 1-4 Lovens anvendelse for markeds plasser for varederivater

Departementet kan i forskrift fastsette at denne lov og forskrifter gitt i medhold av denne lov helt eller delvis skal få anvendelse for foretak som organiserer eller driver et marked for varederivater. Departementet kan også i forskrift gi regler for slike foretak som utfyller, supplerer eller avviker fra regler gitt i eller i medhold av loven.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 2 Krav om tillatelse m.v.

§ 2-1 Tillatelse til å drive virksomhet som børs eller autorisert markeds plass

Virksomhet som børs eller autorisert markeds plass kan bare drives av foretak som har tillatelse til dette fra departementet.

Departementet avgjør i tvilstilfelle om en virksomhet omfattes av bestemmelsen i første ledd.

Foretak som ikke har tillatelse som børs etter denne lov kan ikke benytte betegnelsen børs i eller som tillegg til sitt navn, eller ved omtale av sin virksomhet, dersom bruken er egnet til å gi inntrykk av at foretaket har tillatelse som børs etter denne loven. Foretak som ikke har tillatelse som autorisert markeds plass etter denne loven kan ikke benytte betegnelsen autorisert markeds plass i eller som tillegg til sitt navn, eller ved omtale av sin virksomhet, dersom bruken er egnet til å gi inntrykk av at foretaket har konsesjon som autorisert markeds plass etter denne loven.

Med regulert marked menes foretak med tillatelse som børs eller autorisert markeds plass. Foretak som ikke har tillatelse som børs eller autorisert markeds plass kan ikke benytte betegnelsen regulert marked i eller som tillegg til sitt navn, eller ved omtale av sin virksomhet, dersom bruken er egnet til å gi inntrykk av at foretaket har konsesjon som børs eller autorisert markeds plass etter denne loven.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen. Forslaget lyder:

«§ 2-1 første ledd:

Virksomhet som børs kan bare drives av foretak som har tillatelse til dette fra departementet. Departementet kan etter søknad gi tillatelse til foretak som driver virksomhet som autorisert markeds plass.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 2-1 første ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen bifaltes innstillingen med 53 mot 23 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.03.52)
2. Komiteens innstilling til § 2-1 annet, tredje og fjerde ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-2 Konsesjonsmyndighet. Søknad om tillatelse

Departementet kan gi tillatelse som børs eller autorisert markeds plass til foretak som oppfyller kravene i loven her. Søknad om tillatelse som børs eller autorisert markeds plass skal inneholde de opplysninger som er av betydning for behandling av søknaden og som viser at de lovbestemte krav er oppfylt. Utkast til regler og forretningsvilkår i henhold til kapittel 5 eller kapittel 6 skal

vedlegges søknaden. Departementet kan be om ytterligere opplysninger.

Vedtak om tillatelse skal meddeles søker snarest mulig og senest seks måneder etter at søknaden ble mottatt. Dersom ikke søknaden inneholder opplysninger som er nødvendige for å avgjøre om tillatelse skal gis, regnes fristen fra det tidspunkt slike opplysninger ble mottatt.

§ 2-3 Bortfall, endring og tilbakekall av tillatelse

Tillatelse etter § 2-2 bortfaller dersom børs eller autorisert markedsplass kommer under konkursbehandling eller offentlig akkordforhandling.

Departementet kan helt eller delvis endre, herunder sette nye vilkår, eller tilbakekalle tillatelse som børs eller autorisert markedsplass dersom:

- foretaket ikke gjør bruk av tillatelsen innen tolv måneder, gir uttrykkelig avkall på tillatelsen eller har opphørt å drive virksomhet som børs eller autorisert markedsplass i mer enn seks måneder,
- foretaket har fått tillatelsen ved hjelp av uriktige opplysninger eller andre uregelmessigheter,
- foretaket ikke lenger oppfyller de vilkår som kreves for tillatelsen, herunder kravene til ansvarlig kapital og likviditet,
- foretaket alvorlig eller systematisk overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av lov,
- mislige forhold hos foretaket gir grunn til å frykte at en fortsettelse av virksomheten kan skade allmenne interesser, eller
- foretaket ikke etterkommer pålegg gitt i medhold av § 8-4 eller lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. § 4 første ledd nr. 7.

§ 2-4 Sammenslåing og deling av børs m.v.

Vedtak om sammenslåing og deling av foretak med tillatelse som børs skal meddeles departementet minst tre måneder før vedtaket gjennomføres. Tilsvarende gjelder ved avhendelse av en vesentlig del av børsens konsesjonspliktige virksomhet. Kongen avgjør i tvilstilfelle om en avhendelse omfatter en vesentlig del av den konsesjonspliktige virksomhet. Departementet kan innen tre måneder fra den dag melding er mottatt nekte sammenslåing, deling eller avhendelse som nevnt i første og annet punktum, sette vilkår for gjennomføring av transaksjonen eller endre den konsesjon som foreligger.

§ 2-5 Virksomhet i utlandet

Norsk børs eller autorisert markedsplass som skal utøve virksomhet i utlandet gjennom datterselskap eller filial, skal ha tillatelse fra departementet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Del II Børs

Kapittel 3 Organisasjonsform, organer m.v.

§ 3-1 Organisasjonsform

Børs skal være organisert som allmennaksjeselskap.

Vedtektene og endringer i disse skal forelegges departementet til godkjenning. Departementet kan gi forskrift om innhold og godkjenning av børsers vedtekter.

Vedtak om avhendelse av en vesentlig del av den konsesjonspliktige virksomheten skal treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 4, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 3-1 første ledd:

Børs skal være organisert som selveiende institusjon. Departementet kan gi nærmere regler om børs organisert som selveiende institusjon.»

V o t e r i n g :

- Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 3-1 første ledd og forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 67 mot 10 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.04.37)
- Komiteens innstilling til § 3-1 annet og tredje ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 3-2 Styre og ledelse

Børs skal ha et styre med minst fem medlemmer. Daglig leder kan ikke være medlem av styret.

Styremedlemmer, daglig leder og andre som faktisk deltar i ledelsen av børs skal ha relevante kvalifikasjoner og yrkeserfaring, ha ført en hederligandel, og for øvrig ikke ha utvist utilbørlig adferd som gir grunn til å anta at stillingen eller vervet ikke vil kunne ivaretas på forsvarlig måte.

Børs skal gi Kredittilsynet melding ved endring av styrets sammensetning og ved skifte av daglig leder eller andre som faktisk deltar i ledelsen av virksomheten. Meldingen skal så vidt mulig gis på forhånd, og inneholde nødvendige opplysninger om kvalifikasjoner og yrkeserfaring,andel, verv eller stilling i annen virksomhet.

Kredittilsynet kan gi pålegg om at endringer ikke skal iverksettes dersom endringen kan antas å medføre at vilkårene i første og annet ledd ikke oppfylles.

§ 3-3 Kontrollkomité

Børs skal ha en kontrollkomité på minst tre medlemmer valgt av generalforsamlingen. Kontrollkomiteen skal føre tilsyn med at børsen følger lover, forskrifter og konsesjonsvilkår, samt vedtekter og vedtak truffet av børsens organer, og herunder vurdere sikkerhetsmessige forhold ved virksomheten. Generalforsamlingen skal fastsette instruks for kontrollkomiteen. Instruksen skal

godkjennes av Kredittilsynet. Kontrollkomiteen skal hvert år gi melding til generalforsamlingen og Kredittilsynet om sitt arbeid. Kredittilsynet kan gi nærmere regler om sammensetningen av og virksomheten til børsers kontrollkomité.

§ 3-4 Internkontroll

Styret skal fastsette retningslinjer for internkontroll, og forvisse seg om at internkontrollen etableres, gjennomføres og dokumenteres på en forsvarlig måte i samsvar med styrets retningslinjer og pålegg. Kredittilsynet kan gi nærmere regler om gjennomføringen av internkontroll.

Daglig leder skal sørge for at internkontroll etableres og gjennomføres i henhold til lov og forskrifter, samt styrets retningslinjer og pålegg.

§ 3-5 Revisor

Kredittilsynet kan gi nærmere regler om revisors arbeidsoppgaver i børs.

§ 3-6 Taushetsplikt

Tillitsvalgte, ansatte og revisor ved børsen plikter å hindre at noen får adgang eller kjennskap til det som de i sitt arbeid får vite om andres forretningsmessige eller personlige forhold hvis ikke annet følger av denne eller annen lov. Vedkommende må heller ikke gjøre bruk av slike opplysninger ved ervervsvirksomhet eller ved kjøp og salg av finansielle instrumenter. Bestemmelsene i forvaltningsloven §§ 13a til 13e får tilsvarende anvendelse.

Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har sluttet i tjenesten eller vervet.

Taushetsplikt etter første og annet ledd i denne bestemmelse er ikke til hinder for at opplysninger gis tilsynsmyndighetene.

Departementet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra taushetsplikten overfor annen børs, verdipapirsentral, oppgjørssentral, autorisert markedsplass og utenlandske tilsynsmyndigheter.

§ 3-7 Habilitetsregler

Tillitsvalgte og ansatte ved børs må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at vedkommende må anses for å ha en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Vedkommende må heller ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av noe spørsmål som har fremtredende økonomisk særinteresse for selskap, forening eller annen offentlig eller privat institusjon som vedkommende er knyttet til.

Departementet kan i forskrift fastsette begrensninger i ansatte og tillitsvalgtes adgang til å ha styreverv eller bierverv i selskap hvis finansielle instrumenter er opptatt til notering og handel på vedkommende børs. Departementet kan fastsette tilsvarende begrensning for ansatte og tillitsvalgte i foretak som inngår i samme konsern som børs.

§ 3-8 Adgang til å eie finansielle instrumenter m.m.

Børs kan ikke eie finansielle instrumenter som er opptatt til notering og handel på vedkommende børs, eller rettigheter til slike, med unntak av obligasjoner og sertifikater utstedt av en EØS-stat.

Børsens ansatte kan bare erverve eller avhende finansielle instrumenter i den utstrekning det følger av forskrift fastsatt av departementet. Departementet kan i forskrift fastsette begrensninger i tillitsvalgtes adgang til å foreta slike transaksjoner. Departementet kan fastsette forskrift om at ansatte og tillitsvalgte skal melde til børsen eller Kredittilsynet egne handler og handler foretatt av nærstående. Reglene i annet og tredje punktum gjelder tilsvarende for ansatte og tillitsvalgte i foretak som inngår i samme konsern som børs.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 4 Eier- og kapitalforhold m.v.

§ 4-1 Eierbegrensninger

Ingen kan eie aksjer som representerer mer enn 10 prosent av aksjekapitalen eller stemmene i en børs. Likestilt med aksjeeie regnes erverv av rett til å bli eier av aksjer når dette må anses som reelt erverv av aksjene. Departementet kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra reglene i leddet her.

Begrensningene i første ledd er ikke til hinder for at en børs eies 100 prosent av et foretak med hovedkontor i Norge som ikke driver annen virksomhet enn å forvalte eierinteresser i datterselskaper, og datterselskapene ikke driver annen virksomhet enn børsvirksomhet eller virksomhet som har naturlig sammenheng med dette. Første ledd gjelder tilsvarende for slike foretak.

Departementet kan gi tillatelse til at norsk eller utenlandsk børs eller annet foretak kan ha eierandeler svarende til inntil 25 prosent av aksjekapitalen eller stemmene i en børs som ledd i en strategisk samarbeidsavtale mellom foretakene vedrørende børsvirksomheten, når dette er vedtatt av generalforsamlingen i den eide børsen med flertall som for vedtektsendring, så lenge avtalen gjelder.

Dersom en aksjeeier besitter aksjer i strid med reglene i paragrafen her kan departementet fastsette frist for å bringe eierforholdet i overensstemmelse med loven. Dersom denne fristen overskrides, kan departementet selge aksjene etter reglene om tvangssalg av omsettelige verdipapirer så langt de passer. Tvangsfullbyrdelsesloven § 10-6 jf. § 8-16 kommer ikke til anvendelse. Vedkommende aksjeeier skal varsles om at tvangssalg vil bli foretatt to uker før salg foretas.

Inntil nedsalg eller tvangssalg har funnet sted kan aksjeeieren for den del av aksjene som overstiger tillatt nivå, ikke utøve andre rettigheter i selskapet enn retten til å heve utbytte og til å utøve fortrinnsrett ved kapitalforhøyelse.

Presidenten: Til første ledd første punktum foreligger et avvikende forslag, nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Ingen kan eie aksjer som representerer mer enn 20 pst. av aksjekapitalen eller stemmene i en børs.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 3-1 første ledd første punktum og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre bifaltes innstillingen med 54 mot 23 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.05.18)
2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd og punktum bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 4-2 Stemmerettsbegrensninger

På generalforsamlingen i børs kan ingen stemme for mer enn 10 prosent av stemmene i foretaket eller for mer enn 20 prosent av de stemmer som er representert på generalforsamlingen.

Reglene i denne paragraf gjelder ikke på generalforsamling i børs som omfattes av bestemmelsene i § 4-1 første ledd tredje punktum, og annet og tredje ledd.

§ 4-3 Konsolidering av eierandeler

Likt med aksjeeierens egne aksjer regnes i forhold til reglene i § 4-1 og § 4-2 de aksjer som eies eller overtas av

- a) aksjeeierens ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold,
- b) aksjeeierens mindreårige barn samt mindreårige barn til en person som nevnt i bokstav a) som aksjeeieren bor sammen med,
- c) selskap hvor aksjeeieren har slik innflytelse som nevnt i allmennaksjeloven § 1-3 annet ledd,
- d) selskap innen samme konsern som aksjeeieren, og
- e) noen som det må antas aksjeeieren har forpliktende samarbeid med når det gjelder å gjøre bruk av rettighetene som aksjonær.

Departementet avgjør i tvilstilfelle om aksjer som aksjeeieren ikke eier skal likestilles med egne aksjer etter reglene i første ledd.

§ 4-4 Opptak til notering av finansielle instrumenter utstedt av børsen m.v.

Børs kan ikke oppta til notering omsettelige verdipapirer utstedt av børsen, eller finansielle instrumenter knyttet til slike.

Departementet kan gi samtykke til at en børs opptar til notering omsettelige verdipapirer som er utstedt av et foretak som inngår i konsernforhold med vedkommende børs eller finansielle instrumenter knyttet til slike. Det kan stilles vilkår for slikt samtykke, herunder at slikt foretak skal underlegges særlig tilsyn fra Kredittilsynet, samt at foretaket skal ha opplysningsplikt overfor Kredittilsynet.

Departementet kan gi nærmere regler om prosedyrer, beslutning og kontroll vedrørende slikt opptak, om løpende notering og om tilsyn med utsteder og børsen.

§ 4-5 Krav til ansvarlig kapital

Børs skal til enhver tid ha en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i foretaket.

Ved vurderingen av foretakets risiko skal det blant annet tas hensyn til virksomhetsrisiko, kontraktsrisiko, operasjonell risiko og annen særlig risiko som foretakets virksomhet er eksponert for.

Departementet kan gi nærmere regler om hva som skal regnes som foretakets ansvarlige kapital, samt om minstekrav til ansvarlig kapital.

§ 4-6 Likviditetskrav

Børs skal ha en beholdning av likvide midler, eller tilgang på slike, som anses betryggende ut fra foretakets virksomhet og situasjon. Departementet kan gi nærmere regler om beregning av likvide midler og om hva som kan anses som betryggende beholdning.

Kapittel 5 Virksomhetsregler

§ 5-1 Generelle krav til virksomheten m.v.

Børsvirksomhet skal drives med tilbørlig hensyn til prinsipper om effektivitet, nøytralitet og likebehandling av aktører samt for å sikre at markedet har god gjennomsiktighet og at kursnoteringen gjenspeiler de noterte instrumentenes markedsverdi.

Børs skal ha de systemer for gjennomføring av handel, kursnoteringer, gjennomsiktighet, informasjonsgivning og markedsovervåking som er nødvendige i forhold til den måten virksomheten er organisert på.

Til utfylling av denne lov med forskrifter skal børsen fastsette regler og forretningsvilkår om opptak til børsnotering, kursnotering, samt om rettigheter og plikter for utsteder av børsnoterte finansielle instrumenter og børsmedlemmer. En børs' regler og forretningsvilkår, og endringer i disse, skal innsendes til Kredittilsynet. Kredittilsynet kan kreve disse endret dersom de ikke oppfyller lov eller forskrift. Kredittilsynet kan fastsette frist for innsending av endring og tillegg i regler og forretningsvilkår før endringen eller tillegget settes i verk.

§ 5-2 Virksomhetsbegrensninger

I tillegg til børsvirksomhet kan børs bare drive virksomhet som har naturlig sammenheng med børsvirksomhet og som ikke svekker tilliten til børsens integritet og uavhengighet. Departementet avgjør i tvilstilfelle om vilkårene i første punktum er oppfylt.

Dersom børs driver oppgjørsvirksomhet etter verdipapirhandelloven kapittel 6 må virksomheten drives i eget foretak. Departementet kan i forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsen i første punktum.

Kredittilsynet kan pålegge børs som driver annen virksomhet, å drive denne i et eget foretak.

§ 5-3 Kursnotering

Kursnotering foregår gjennom de kjøps- og salgs-tilbud som fremsettes på børs, samt de avsluttede handler som finner sted på eller rapporteres til vedkommende børs.

Børs skal offentliggjøre kursnoteringene på en måte som sikrer god gjennomsiktighet.

Børs skal oppbevare innrapporterte opplysninger og holde dem offentlig tilgjengelige i minst 10 år.

Departementet kan gi nærmere regler om kursnotering, om børsmedlemmenes rapporteringsplikt og om børsens offentliggjøring av opplysninger innrapportert etter denne paragraf.

§ 5-4 Deltagelse i kursnotering. Børsmedlemskap

Bare børsmedlemmer opptatt av vedkommende børs kan delta i den handel og kursnotering som organiseres av børsen.

Børs kan bare oppta medlemmer som har en forsvarlig kapital, formålstjenlig organisasjon, og tilstrekkelige tekniske systemer, og som for øvrig anses skikket til å delta i kursnoteringen i forhold til de forpliktelser medlemskapet innebærer. Børsmedlem må ha de nødvendige offentlige tillatelser til å drive den virksomhet børsmedlemskapet etter sin art innebærer, og må oppfylle betingelser og plikter knyttet til børsmedlemskapet.

Børs skal gi foretak med hovedkontor i annen EØS-stat som i sitt hjemland har tillatelse til å yte investeringstjenester som nevnt i verdipapirhandelloven § 1-2 første ledd nr. 1 til 4 adgang til å delta i handel og kursnotering på like vilkår som andre børsmedlemmer.

Departementet kan fastsette nærmere regler om vilkår for medlemskap og medlemmers forpliktelser.

Børsmedlemmer samt tillitsvalgte og ansatte hos børsmedlem er uten hinder av taushetsplikt forpliktet til å gi vedkommende børs de opplysninger som er nødvendig for at den skal kunne oppfylle sine plikter etter denne lov og annen lovgivning.

§ 5-5 Opphør og suspensjon av børsmedlemskap

Børs kan bestemme at børsmedlemskapet skal opphøre dersom et børsmedlem opptrer i strid med lov eller forskrifter gitt i medhold av lov, ikke lenger tilfredsstiller vilkårene for medlemskap eller vesentlig misligholder sine plikter etter børsens regler og forretningsvilkår eller på annen måte viser seg uskikket som børsmedlem.

Børs kan på samme vilkår som nevnt i første ledd, suspendere et børsmedlem. Suspensjonen må ikke vare lenger enn påkrevet og ikke ut over 21 dager. Børsen kan dersom særlige grunner tilsier det vedta forlenget suspensjon for et bestemt tidsrom ut over 21 dager. Vedtak om suspensjon av børsmedlem, unntatt vedtak om ny suspensjon, kan ikke påklages.

§ 5-6 Opptak til børsnotering

Finansielle instrumenter kan opptas til børsnotering dersom vedkommende børs finner at de finansielle instrumentene er egnet for dette og kan forventes å bli

gjenstand for regelmessig omsetning. Opptak til børsnotering av omsettelige verdipapirer kan bare skje etter søknad fra utstederen. Ved avgjørelsen av om et omsettelig verdipapir skal anses egnet for børsnotering skal det blant annet legges vekt på utstederforetakets økonomi. Opptak til børsnotering av finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 1-2 annet ledd nr. 4 til 7, kan skje dersom det foreligger en betydelig handel med tryggende kursfastsettelse i det eller de underliggende finansielle instrumentene eller dersom det av et prospekt etter annet ledd i paragrafen her eller etter verdipapirhandelloven § 5-1 fremgår at slik handel må forventes å skje innen seks måneder fra tidspunktet fra offentliggjøring av prospektet.

Utsteder som søker opptak til børsnotering av omsettelige verdipapirer skal i samsvar med regler gitt i medhold av tredje ledd og § 5-1 tredje ledd utarbeide prospekt som skal offentliggjøres før kursnoteringen begynner. Børsen kan bestemme at det skal utarbeides prospekt eller annet informasjonsmateriale også ved opptak av finansielle instrumenter som ikke er omsettelige verdipapirer.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om vilkår for å oppta finansielle instrumenter til børsnotering, herunder om utsteders løpende forpliktelser, om utarbeidelse og offentliggjøring av prospekt eller andre opplysninger. Departementet kan i forskrift fastsette unntak fra kravet i første ledd om søknad fra utsteder av omsettelige verdipapirer som er børsnotert ved annen børs, samt fra reglene om utsteders opplysningsplikt i § 5-7 for omsettelige verdipapirer som er børsnotert.

§ 5-7 Opplysningsplikt for utstedere

Etter nærmere regler fastsatt av departementet skal utstederen av omsettelige verdipapirer offentliggjøre opplysninger av betydning for en riktig vurdering av verdipapirene, og sende slike opplysninger til den børs der verdipapirene er notert.

Børs kan kreve at utstedere av børsnoterte omsettelige verdipapirer, utsteders tillitsvalgte og ansatte uten hinder av taushetsplikt gir børsen de opplysninger som er nødvendige for at børsen skal kunne oppfylle sine lovbestemte plikter.

§ 5-8 Strykning fra børsnotering

Børs kan vedta at et finansielt instrument skal strykes fra børsnotering hvis det ikke lenger tilfredsstiller vilkårene for opptak eller hvis særlige grunner for øvrig tilsier det.

Utsteder av børsnoterte omsettelige verdipapirer kan søke om at disse skal strykes fra børsnotering.

Søknad om at aksjer skal strykes fra børsnotering kan bare fremmes dersom generalforsamlingen i utstederselskapet har besluttet dette med flertall som for vedtektsendringer. Søknad om at grunnfondsbevis skal strykes fra børsnotering kan bare fremmes dersom forstanderskapet i sparebanken har besluttet dette etter reglene for vedtektsendringer.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om strykning av finansielle instrumenter fra børsnotering.

§ 5-9 Suspensjon fra børsnotering

Børs kan vedta at et finansielt instrument skal suspenderes fra børsnotering dersom særlige grunner tilsier det. Suspensjonen må ikke vare lenger enn påkrevet og ikke i noen tilfelle utover 21 dager. Børsens vedtak om suspensjon kan ikke påklages.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om suspensjon av finansielle instrumenter fra børsnotering.

§ 5-10 Stans av handel og notering

Departementet kan i ekstraordinære situasjoner vedta at all notering og handel ved børs skal stanses. Så vidt mulig skal børsens og Kredittilsynets uttalelse innhentes før beslutning fattes. Dersom departementets vedtak ikke kan forventes, kan Kredittilsynet treffe slik avgjørelse. Dersom Kredittilsynets vedtak ikke kan forventes, kan børs treffe slik avgjørelse.

§ 5-11 Markedsovervåking

Børs skal overvåke handelen og kursnoteringene og sørge for at dette skjer i overensstemmelse med lov og forskrifter samt børsens regler og forretningsvilkår. Departementet kan gi nærmere regler om markedsovervåkingen og om børsers medvirkning i myndighetenes tilsyn med verdipapirhandelen.

Børs kan kreve at verdipapirsentral og oppgjørssentral uten hinder av taushetsplikt gir slike opplysninger som er nødvendige for at børsen skal kunne oppfylle sine plikter etter første ledd. Opplysningene kan ikke benyttes til andre formål.

Departementet kan gi nærmere regler om opplysningsplikten etter annet ledd, herunder om innskrenkninger i denne og om det formål opplysningene kan benyttes til, samt om og i hvilken utstrekning det skal kunne kreves betaling for kostnader ved utlevering av opplysninger.

§ 5-12 Overtredelsesgebyr

Ved brudd på denne lov, forskrifter gitt i medhold av denne lov eller vesentlige brudd på børsens regler og forretningsvilkår, kan børs pålegge utsteder av finansielle instrumenter notert på vedkommende børs eller børsmedlemmer å betale et overtredelsesgebyr til børsen. Departementet kan gi nærmere regler om ileggelse av overtredelsesgebyr.

§ 5-13 Løpende mulkt

Børs kan pålegge et foretak eller en person som ikke oppfyller sin opplysningsplikt etter denne lov § 5-4 femte ledd eller § 5-7 eller forskrift gitt i medhold av § 5-4 fjerde ledd eller § 5-7 første ledd, en daglig løpende mulkt inntil opplysningsplikten er oppfylt. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan gi nærmere regler om ileggelse av løpende mulkt.

§ 5-14 Forvaltningslovens anvendelse på avgjørelser truffet av børs

Når børs treffer avgjørelser etter denne lov §§ 5-4, 5-5, 5-6, 5-8, 5-9, 5-12 og 5-13, samt verdipapirhandellov-

en kapittel 4 og 5, skal forvaltningslovens kap. III, IV, V, VI og VIII, med unntak av § 13, få anvendelse. Departementet kan fastsette nærmere regler om saksbehandlingen.

§ 5-15 Begrensninger i styrets handlefrihet i en overtagelsessituasjon

Styret i et børsnotert allmennaksjeselskap som befinner seg i en overtagelsessituasjon, kan ikke foreta en rettet emisjon til en eller flere bestemt angitte personer eller foretak på grunnlag av en fullmakt fra generalforsamlingen etter reglene i allmennaksjeloven § 10-14, med mindre fullmakten går ut på dette. Kongen kan fastsette nærmere regler om når et allmennaksjeselskap skal anses for å være i en overtagelsessituasjon etter denne bestemmelse.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Del IV Autoriserte markedsplasser**Kapittel 6 Særregler for autorisert markedsplass***§ 6-1 Organisasjonsform*

Autorisert markedsplass skal være organisert som allmennaksjeselskap.

Presidenten: Presidenten vil her gjøre oppmerksom på en rettelse. Autoriserte markedsplasser skal være del III, ikke del IV slik det står i innstillingen.

Her foreligger et avvikende forslag, nr. 4, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 6-1:

Autorisert markedsplass skal være organisert som selveiende institusjon.

Departementet kan gi nærmere regler om autorisert markedsplass organisert som selveiende institusjon.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling – med den foretatte rettelse – og forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 65 mot 10 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.24)

Videre var innstillet:

§ 6-2 Krav til aksjeeiere

Erverv av betydelig eierandel i autorisert markedsplass kan bare gjennomføres etter at melding om dette på forhånd er sendt til Kredittilsynet.

Med betydelig eierandel menes direkte eller indirekte eierandel som representerer minst 10 prosent av aksjekapitalen eller stemmene, eller som på annen måte gjør det mulig å utøve betydelig innflytelse over forvaltningen av selskapet. Likt med vedkommende aksjeeiers egne aksjer

regnes i denne sammenheng aksjer som eies av aksjeeiere som nevnt i § 6-3 nedenfor.

Kredittilsynet skal innen tre måneder fra den dag melding som nevnt i første ledd er mottatt, nekte slikt erverv dersom vedkommende aksjeeier ikke anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket.

Ved avhendelse av eierandel som medfører at eierandelens størrelse kommer under grensene som nevnt i annet ledd, skal det gis melding til Kredittilsynet.

Kredittilsynet kan gi nærmere regler om plikten til å gi melding om foretakets aksjeeiere som nevnt i denne paragraf.

§ 6-3 Konsolidering av eierandeler

Likt med aksjeeierens egne aksjer regnes i forhold til reglene i § 6-2 de aksjer som eies eller overtas av

- a) aksjeeierens ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold,
- b) aksjeeierens mindreårige barn samt mindreårige barn til en person som nevnt i bokstav a) som aksjeeieren bor sammen med,
- c) selskap hvor aksjeeieren har slik innflytelse som nevnt i allmennaksjeloven § 1-3 annet ledd,
- d) selskap innen samme konsern som aksjeeieren, og
- e) noen som det må antas aksjeeieren har forpliktende samarbeid med når det gjelder å gjøre bruk av rettighetene som aksjonær.

Departementet avgjør i tvilstilfelle om aksjer som aksjeeieren ikke eier skal likestilles med egne aksjer etter reglene i første ledd.

§ 6-4 Generelle krav til virksomheten m.v.

Virksomhet som autorisert markedsplass skal drives med tilbørlig hensyn til prinsipper om effektivitet, nøytralitet og likebehandling av aktører samt for å sikre at markedet har god gjennomsiktighet og at kursnoteringene gjenspeiler de noterte instrumentenes markedsverdi.

Markedsplassen skal ha de systemer for gjennomføring av handel, kursnoteringer, gjennomsiktighet, informasjonsgivning og markedsovervåking som er nødvendige i forhold til den måten virksomheten er organisert på.

Til utfylling av denne lov med forskrifter skal markedsplassen fastsette regler og forretningsvilkår om opptak til notering og handel, kursnotering, samt om rettigheter og plikter for utsteder av finansielle instrumenter som er opptatt til notering og handel og for markedsplassens medlemmer. Markedsplassens regler og forretningsvilkår, og endringer i disse skal innsendes til Kredittilsynet. Kredittilsynet kan kreve disse endret dersom de ikke oppfyller lov eller forskrift. Kredittilsynet kan fastsette frist for innsending av endring og tillegg i regler og forretningsvilkår før endringen eller tillegget settes i verk.

§ 6-5 Virksomhetsbegrensninger

I tillegg til virksomhet som markedsplass kan autorisert markedsplass bare drive virksomhet som har naturlig sammenheng med markedsplassvirksomheten og

som ikke svekker tilliten til markedsplassens integritet og uavhengighet. Departementet avgjør i tvilstilfelle om vilkårene i første punktum er oppfylt.

Dersom en autorisert markedsplass driver oppgjørsvirksomhet etter verdipapirhandelloven kapittel 6 må virksomheten drives i et eget foretak. Departementet kan i forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsen i første punktum.

Kredittilsynet kan pålegge autorisert markedsplass som driver annen virksomhet, å drive denne i et eget foretak.

§ 6-6 Investeringsforetak med hovedkontor i annen EØS-stat

Autoriserte markedsplasser skal gi foretak med hovedkontor i annen EØS-stat som i sitt hjemland har tillatelse til å yte investeringstjenester som nevnt i verdipapirhandelloven § 1-2 første ledd nr. 1 til 4, adgang til å delta i handel og kursnotering på markedsplassen på like vilkår som andre medlemmer. Departementet kan gi nærmere regler til utfylling av bestemmelsene i denne paragraf.

§ 6-7 Opptak til notering og handel på autorisert markedsplass

Opptak til notering og handel av omsettelige verdipapirer kan bare skje etter søknad fra utsteder.

Utsteder som søker om opptak av omsettelige verdipapirer til notering og handel på autorisert markedsplass, skal i samsvar med regler gitt i medhold av annet punktum og § 6-4 tredje ledd utarbeide prospekt som skal offentliggjøres før kursnotering begynner. Departementet kan gi nærmere regler om utarbeidelse og offentliggjøring av prospekt. Autorisert markedsplass kan bestemme at det skal utarbeides prospekt eller annet informasjonsmateriale også ved opptak av finansielle instrumenter som ikke er omsettelige verdipapirer.

Autoriserte markedsplasser kan oppta børsnoterte finansielle instrumenter til notering og handel. Departementet kan i forskrift fastsette unntak fra kravet i første ledd om søknad fra utsteder av omsettelige verdipapirer som er børsnotert, samt fra reglene om utsteders opplysningsplikt i § 6-8, jf. § 5-7 for omsettelige verdipapirer som er børsnotert. Markedsplassen skal rapportere gjennomførte transaksjoner ved markedsplassen i slike finansielle instrumenter til vedkommende børs etter nærmere regler fastsatt av departementet.

§ 6-8 Øvrige bestemmelsers anvendelse for autoriserte markedsplasser

Følgende regler for børsvirksomhet i denne lov kommer tilsvarende til anvendelse for autoriserte markedsplasser:

- § 3-2 om styre og ledelse
- § 3-4 om internkontroll
- § 3-6 om taushetsplikt
- § 3-7 om habilitet
- § 3-8 om adgang til å eie finansielle instrumenter m.m.

- § 4-4 om opptak til notering av finansielle instrumenter utstedt av børsen selv m.m.
- § 4-5 om krav til ansvarlig kapital
- § 4-6 om likviditetskrav
- § 5-3 om kursnotering
- § 5-4 femte ledd om opplysningsplikt for børsmedlem
- § 5-7 om opplysningsplikt for utsteder
- § 5-8 om strykning fra børsnotering
- § 5-9 om suspensjon fra børsnotering
- § 5-11 første ledd om markedsovervåking
- § 5-12 om overtredelsesgebyr
- § 5-13 om løpende mulkt

Departementet kan fastsette nærmere regler for organiseringen av autoriserte markedsplassers virksomhet. Slike regler kan utfylle, supplere eller avvike fra regler gitt i eller i medhold av denne lov. Videre kan fastsettes om og i hvilken utstrekning § 5-11 annet og tredje ledd skal gis tilsvarende anvendelse for autoriserte markedsplasser.

§ 6-9 Forvaltningslovens anvendelse for avgjørelser truffet av autoriserte markedsplasser

Departementet kan i forskrift fastsette i hvilken utstrekning forvaltningsloven skal gjelde når autorisert markedsplass treffer avgjørelser. Departementet kan fastsette nærmere regler om saksbehandlingen.

Del IV Fellesbestemmelser

Kapittel 7 Klagenemnd og søksmålsadgang

§ 7-1 Oppnevning og kompetanse m.v.

Departementet kan oppnevne en egen klagenemnd for å avgjøre klager på slike vedtak som nevnt i § 5-14. Klagenemnden skal ha en leder og en nestleder som begge skal ha juridisk embetseksamen. Departementet kan i forskrift fastsette at også andre vedtak fattet av børs enn de som er nevnt i § 5-14 skal kunne påklages, og fastsette unntak fra klageadgangen. Departementet kan i forskrift fastsette i hvilken utstrekning avgjørelser truffet av autorisert markedsplass kan bringes inn for klagenemnden.

I tvister mellom private parter som har tilknytning til de børsnoterte selskaper eller børsomsetningen eller tilsvarende tilknytning til en autorisert markedsplass, kan partene avtale at klagenemnden skal opptre som voldgiftsnemnd etter nærmere regler fastsatt av departementet i forskrift.

Forvaltningsloven kommer til anvendelse for klagenemndens virksomhet. Departementet kan fastsette nærmere regler om frister, innholdet av klage, tilsvarende og muntlig forhandling og om klagenemndens sammensetning og virksomhet. Slike regler kan utfylle, supplere eller avvike fra regler gitt i eller i medhold av denne lov.

§ 7-2 Dekning av klagenemndens utgifter

Klagenemndens utgifter dekkes av børs og autoriserte markedsplasser etter fordeling fastsatt av departementet etter forslag fra klagenemnden. Departementet fastsetter medlemmenes godtgjørelse.

Det kan kreves gebyr for behandling av klage som angitt i § 7-1 første ledd. Departementet kan gi nærmere reg-

ler om når gebyr skal kreves, om gebyrenes størrelse og om innkrevingen.

Departementet kan gi nærmere regler om når en part kan bli tilkjent saksomkostninger fra det offentlige og om en parts rett til dekning av saksomkostninger fra andre parter.

§ 7-3 Søksmålsadgang

Søksmål mot vedtak som omhandlet i § 5-14 kan ikke reises før klageadgangen er utnyttet. Klagenemnden kan i særlige tilfeller gjøre vedtak om at det likevel kan reises søksmål mot avgjørelsen. Frist for søksmål er 6 måneder fra det tidspunkt klagen er avgjort eller tillatelse til søksmål er gitt.

Søksmål mot vedtak truffet av en børs eller autorisert markedsplass reises mot vedkommende foretak. Staten kan på ethvert trinn tre inn i saken som hjelpeintervenient og kan etter avtale med børsen eller den autoriserte markedsplassen overta saken.

Kapittel 8 Tilsyn

§ 8-1 Tilsynsmyndighet

Kredittilsynet forestår tilsyn med børs og autoriserte markedsplasser.

§ 8-2 Opplysningsplikt overfor Kredittilsynet

Børs, autorisert markedsplass og selskap i samme konsern som slike, har plikt til å gi de opplysninger som Kredittilsynet krever om forhold som angår foretakets virksomhet, samt til å fremvise og utlevere til Kredittilsynet dokumentasjon som angår virksomheten.

Dersom det inntreffer forhold som medfører risiko for at børs eller autorisert markedsplass ikke vil kunne oppfylle de fastsatte krav til ansvarlig kapital og likviditet, eller det oppstår andre forhold som kan innebære betydelig risiko knyttet til driften av foretaket, skal foretaket straks gi melding til Kredittilsynet om dette.

Utsteder av finansielle instrumenter som er børsnotert eller opptatt til handel på en autorisert markedsplass, plikter å gi Kredittilsynet de opplysninger som Kredittilsynet anser nødvendige for å avgjøre om det har skjedd overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov vedrørende de finansielle instrumentene. Børsmedlemmer samt tillitsvalgte og ansatte hos børsmedlem plikter å gi Kredittilsynet de opplysninger som Kredittilsynet anser nødvendig for å avgjøre om det har skjedd overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov vedrørende medlemskapet eller deltagelsen i handel på børs eller autorisert markedsplass.

§ 8-3 Innskrenking av Kredittilsynets taushetsplikt

Dersom Kredittilsynet gjennom sitt tilsyn med børs og autoriserte markedsplasser får grunn til å anta at noen er eller vil bli påført tap som følge av at bestemmelser i lov eller i medhold av lov ikke er overholdt, kan Kredittilsynet uten hinder av lovbestemt taushetsplikt underrette vedkommende om forholdet.

§ 8-4 Pålegg fra Kredittilsynet

Kredittilsynet kan gi børs eller autorisert markeds- plass pålegg om retting dersom foretaket opptrer i strid med lov eller bestemmelser gitt med hjemmel i lov eller egne regler og forretningsvilkår. Tilsvarende gjelder dersom foretakets ledelse eller styremedlemmer ikke oppfyller kravene til hederlig vandel og erfaring som fastsatt i § 3-2 annet ledd.

Dersom en aksjeeier med betydelig eierandel ikke anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket, eller en aksjeeier ikke har gitt melding til Kredittilsynet etter § 6-2 første ledd, eller erverver aksjer i strid med Kredittilsynets vedtak etter § 6-2 tredje ledd, kan Kredittilsynet gi pålegg om at stemmerettighetene knyttet til aksjene ikke kan utøves.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 9 Sanksjoner

§ 9-1 Straff

Med bøter straffes den som forsettlig eller uaktsomt driver virksomhet som børs eller autorisert markeds- plass uten tillatelse etter § 2-1 første ledd, eller benytter betegnelsen børs eller autorisert markeds- plass i strid med § 2-1 tredje ledd.

Den som forsettlig eller uaktsomt tilsidesetter sin opplysningsplikt etter § 5-4 femte ledd eller § 5-7 straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler. Tilsvarende gjelder for den som forsettlig eller uaktsomt tilsidesetter sin opplysningsplikt etter § 6-8, jf. § 5-4 femte ledd eller § 6-8, jf. § 5-7. Foreligger det særlig skjerpene omstendigheter kan fengsel inntil 3 år anvendes.

Tillitsvalgte eller ansatte ved børs eller autorisert markeds- plass som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, straffes med bøter eller under særlig skjerpene omstendigheter med fengsel inntil 1 år eller begge deler hvis ikke handlingen går inn under noen strengere straffebestemmelse.

Medvirkning straffes på samme måte.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Bastesen. Forslaget lyder:

«§ 9-1 første ledd:

Med bøter straffes den som forsettlig eller uaktsomt driver virksomhet som børs uten tillatelse etter § 2-1 første ledd, eller benytter betegnelsen børs eller autorisert markeds- plass i strid med § 2-1 tredje ledd.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 9-1 første ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet,

Høyre og representanten Steinar Bastesen bifaltes innstillingen med 53 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.07.12)

2. Komiteens innstilling til § 9-1 annet, tredje og fjerde ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 10 Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser – endringer i andre lover

§ 10-1 Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser

Denne lov trer i kraft og lov 17. juni 1988 nr. 57 om verdipapirbørs (børsloven) oppheves fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft eller oppheves til ulik tid.

Børs som har tillatelse med hjemmel i lov 17. juni 1988 nr. 57 om verdipapirbørs (børsloven) gis en frist på inntil to år fra lovens ikrafttredelse til å avvikle sin virksomhet. Eventuell søknad om tillatelse som børs etter denne lov må fremmes innen ett år fra lovens ikrafttredelse.

Kongen kan gi nærmere overgangsregler, herunder bestemme at hele eller deler av lov 17. juni 1988 nr. 57 om verdipapirbørs med forskrifter inntil videre skal gjelde for børs med tillatelse etter nevnte lov. Kongen kan gi bestemmelser om avvikling av eksisterende børs.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 10-2 Omdannelse

Selveiende institusjon som har tillatelse etter lov 17. juni 1988 nr. 57 om verdipapirbørs ved denne lovs ikrafttredelse skal innen to år fra ikrafttredelsen omdannes til allmennaksjeselskap.

Omdannelsen skal skje ved at børsens eiendeler og forpliktelser overføres til et nystiftet allmennaksjeselskap. Aksjene i det nystiftede selskapet skal selges. Den formue som oppstår ved salget av aksjene skal overføres til staten, og den selveiende institusjonen skal avvikles.

Kreditorer etter de overførte forpliktelser kan ikke kreve utløsning på grunn av omdannelsen eller motsette seg omdannelsen.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om omdannelsen, salg av aksjene og disponeringen av formuen.

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag, nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen til annet ledd tredje punktum samt til fjerde ledd. Forslaget lyder:

«§ 10-2 annet ledd tredje punktum:

Den formue som oppstår ved salget av aksjene skal overføres til en stiftelse med formål å fremme et vel- fungerende marked for finansielle instrumenter.

§ 10-2 fjerde ledd:

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om omdannelsen, salg av aksjene og organisering av stiftelsen som nevnt i annet ledd.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 10-2 annet ledd tredje punktum samt fjerde ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og representanten Steinar Bastesen bifaltes innstillingen med 54 mot 23 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.07.54)
2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd og punktum bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 10-3 Endringer i andre lover

Det gjøres følgende endringer i andre lover. Disse endringene tar til å gjelde fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid:

1. I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd nr. 10 skal lyde:

10. *Børser og autoriserte markedsplasser.*

§ 3 annet ledd annet punktum skal lyde:

Institusjonen plikter når som helst å gi alle opplysninger som tilsynet måtte kreve og å la tilsynet få innsyn i og i tilfelle få utlevert til kontroll institusjonens protokoller, registrerte regnskapsopplysninger, regnskapsmateriale, bøker, dokumenter, datamaskiner eller annet teknisk hjelpemiddel og materiale som er tilgjengelig ved bruk av slikt hjelpemiddel samt beholdninger av enhver art.

§ 4 første ledd nr. 2 og 3 skal lyde:

2. å innrette sin internkontroll etter de bestemmelser tilsynet fastsetter,
  3. å sende inn oppgaver og opplysninger på den måten Kredittilsynet bestemmer og som tilsynet mener det trenger for å kunne utføre sitt verv, herunder til statistiske formål,
- § 4 første ledd nr. 4 oppheves.

§ 4 første ledd nr. 5 til 9 blir nye nr. 4 til 8.

§ 4 første ledd ny nr. 7 skal lyde:

7. å rette på forholdet dersom en institusjons organer ikke har overholdt sine plikter i henhold til bestemmelser gitt i eller eller i medhold av lov, eller handlet i strid med konsesjonsvilkår. Det samme gjelder dersom institusjonens organer ikke har overholdt vedtekter eller interne retningslinjer fastsatt etter bestemmelser gitt i eller i medhold av lov.

§ 9 første ledd fjerde punktum skal lyde:

Slike utgifter skal allikevel ikke utliknes på eiendomsmeglerforetak og inkassoforetak og revisorer eller revisjonsselskap og regnskapsførere, regnskapsførerselskap eller regnskapslag.

§ 10 annet ledd skal lyde:

Hvis et pålegg av tilsynet med hjemmel i bestemmelse gitt i eller i medhold av lov ikke blir etterkommet, kan vedkommende departement bestemme at de personer eller den institusjon, institusjonenes morselskap eller morselskapet i det konsern som institusjonen er en del av, som skal oppfylle pålegget, skal betale en daglig løpende mulkt til forholdet er rettet. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

2. I lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond skal § 4-4 lyde:

§ 4-4. Kapitalinnskudd i verdipapirfond kan bare plasseres i verdipapirer som:

- a) er opptatt til offisiell notering på børs i en stat som er part i EØS-avtalen, herunder verdipapirer som er opptatt til børsnotering på norsk børs
- b) omsettes på et annet regulert marked som fungerer regelmessig og er åpent for allmennheten i stat som er part i EØS-avtalen
- c) er opptatt til offisiell notering på børs i en stat som ikke er part i EØS-avtalen eller som omsettes i slik stat på et annet regulert marked som fungerer regelmessig og er åpent for allmennheten, dersom børs og marked er angitt i verdipapirfondets vedtekter eller godkjent av tilsynsmyndigheten
- d) er nytstedte dersom utstedelsesvilkårene inneholder bindende tilsagn om at det vil bli søkt om opptak til offisiell notering på børs, herunder børsnotering på norsk børs, eller marked som nevnt i bokstavene a, b og c. Opptak til offisiell notering, herunder børsnotering på norsk børs, må ha funnet sted senest innen ett år fra tegningsfristens utløp.

3. I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 4-4 bokstav g) skal lyde:

- g) I aksjeselskap og allmennaksjeselskap skal de meldepliktige opplyse om aksjetegning er skjedd uten prospekt som nevnt i verdipapirhandelloven § 5-1. De meldepliktige skal i tilfelle vedlegge en underskrevet erklæring om hvorfor prospekt ikke var nødvendig. Er prospekt nødvendig, skal prospektet og alt annet tegningsmateriale vedlegges, og de meldepliktige skal bekræfte at alt tegningsmaterialet er innsendt til børsen i samsvar med verdipapirhandelloven § 5-7 og til foretaksregisteret i samsvar med verdipapirhandelloven § 5-8. Plikten etter første punktum til å vedlegge prospekt gjelder ikke dersom prospektet allerede er innsendt til Foretaksregisteret i samsvar med verdipapirhandelloven § 5-8. Disse reglene kommer til-

svarende til anvendelse på grunnfondsbevis og andel i kommandittselskap.

§ 5-1 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Når grunnlaget for det som innkommer til registrering er tegning av aksje, grunnfondsbevis eller andel i kommandittselskap, skal registerføreren prøve om tegningsinnbydelse var nødvendig og i tilfelle om tegningsmaterialet er innsendt til børsen *for kontroll som nevnt i verdipapirhandelloven § 5-7 eller til foretaksregisteret for registrering som nevnt i verdipapirhandelloven § 5-8.*

4. I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner skal ny § 2-1 la lyde:

§ 2-11a Begrensning av kredittinstitusjoners bruk av opplysninger om sikringsordninger i markedsføring

Kongen kan ved forskrift fastsette regler som begrenser kredittinstitusjoners adgang til å bruke opplysninger om sikringsordninger i sin markedsføring.

5. I lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 1-3 oppheves.

§§ 1-4 til 1-6 blir nye §§ 1-3 til 1-5.

§ 1-7 blir ny § 1-6 og skal lyde:

§ 1-6 Lovens anvendelse ved omsetning på *autorisert markeds plass*

Departementet kan fastsette at bestemmelser i denne lov som gjelder børsnoterte finansielle instrumenter, helt eller delvis skal gjelde tilsvarende for finansielle instrumenter som noteres på *autorisert markeds plass etter børsloven § 2-1 første ledd.*

Departementet kan fastsette at kompetanse som i denne lov *kapittel 4* er tillagt børsen, skal tillegges *Kreditilsynet.*

§ 2-1 første ledd første punktum skal lyde:

Tegning, kjøp, salg eller bytte av finansielle instrumenter som er eller søkes notert på norsk børs *eller norsk autorisert markeds plass* eller tilskyndelse til slike disposisjoner, må ikke foretas av noen som har presise og fortlørlige opplysninger om de finansielle instrumentene, *utstederne* av disse eller andre forhold som er egnet til å påvirke kursen på de finansielle instrumentene vesentlig.

§ 2-2 tredje ledd skal lyde:

Et foretak med børsnoterte finansielle instrumenter *eller med finansielle instrumenter notert på autorisert markeds plass*, skal føre lister over personer som mottar opplysninger som nevnt i § 2-1 første ledd og som ikke er ansatt eller tillitsmann i foretaket. Dersom de aktuelle opplysningene skal oversendes *børs eller autorisert markeds plass etter børsloven § 5-7 eller § 6-8 jf. § 5-7*, skal listen vedlegges oversendelsen, *samt oversendes Kreditilsynet.* Foretaket plikter å oppbevare listene i minst 10 år.

§ 2-3 første ledd første punktum skal lyde:

Personer som nevnt i § 2-1 annet ledd kan ikke foreta tegning, kjøp, salg eller bytte av børsnoterte finansielle instrumenter *eller finansielle instrumenter notert på norsk autorisert markeds plass* utstedt av det foretaket de er tilknyttet i tidsrommet to måneder før offentliggjøring av styrets forslag til utsteders årsregnskap eller to måneder før foreløpig årsregnskap dersom dette offentliggjøres tidligere.

§ 2-3 tredje ledd skal lyde:

Kreditilsynet kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra denne bestemmelsen.

§ 2-6 første ledd skal lyde:

Ingen må søke uredelig å påvirke kursen på et finansielt instrument som er notert på norsk børs *eller norsk autorisert markeds plass.*

§ 2a-4 nytt tredje punktum skal lyde:

Ansatte i Folketrygdfondet kan likevel delta i beslutninger som nevnt i første punktum, selv om vedkommende er medlem av bedriftsforsamlingen i utstederforetaket. Departementet kan i forskrift gjøre tilsvarende unntak for ansatte i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, Husbanken, Norges Bank, Statens Bankinvesteringsfond og Statens Banksikringsfond.

§ 3-1 første ledd skal lyde:

Personer som nevnt i § 2-1 annet ledd skal straks gi *norsk børs og autorisert markeds plass hvor aksjene er notert*, melding om kjøp, salg eller tegning av aksjer utstedt av selskapet eller av selskaper i samme *konsern.* Det samme gjelder for selskapets handel med egne aksjer. Foretak som eier børsnoterte aksjer i et annet foretak *eller aksjer i et annet foretak som er notert på autorisert markeds plass*, og som på grunn av eierskapet er representert i vedkommende foretaks styre, må gi melding ved handel i slike aksjer. Meldingen skal *sendes senest innen åpningen av børsen eller markeds plassen* dagen etter at kjøp, salg eller tegning har funnet sted.

§ 3-1 fjerde og femte ledd skal lyde:

Selskapet skal sende oversikt over personer som nevnt i første ledd til *vedkommende børs og autoriserte markeds plass.* Meldingen skal inneholde den meldepliktiges navn og adresse, type tillitsverv eller stilling i selskapet og eventuell øvrig arbeidsstilling.

Meldepliktige etter første ledd skal sende *vedkommende børs og autoriserte markeds plass* oversikt over personer og selskaper som nevnt i tredje ledd dersom disse innehar finansielle instrumenter som nevnt i første ledd og annet ledd.

§ 3-3 tredje ledd skal lyde:

Vedkommende børs og autoriserte markeds plass skal offentliggjøre meldinger som nevnt i denne bestemmelse.

§ 5-1 første ledd tredje punktum skal lyde:

Vedkommende børs, eller Foretaksregisteret ved tilbud som nevnt i § 5-8, avgjør i tvilstilfelle om flere adskilte tilbud skal anses som ett tilbud.

§ 5-2 første ledd annet punktum skal lyde:

Vedkommende børs, eller Foretaksregisteret ved tilbud som nevnt i § 5-8, kan fastsette krav til omfanget av investeringsvirksomheten, herunder kapitalforhold, som vilkår for slik registrering.

§ 5-3 annet, tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Ved tilbud som tar sikte på å skaffe til veie midler til ideelle formål, kan *vedkommende børs, eller Foretaksregisteret ved tilbud som nevnt i § 5-8*, gjøre unntak fra reglene i dette kapittel.

Vedkommende børs, eller Foretaksregisteret ved tilbud som nevnt i § 5-8, kan i enkeltvedtak helt eller delvis frita fra plikten til å offentliggjøre prospekt ved tilbud som gjelder obligasjoner eller tilsvarende omsettelige verdipapirer, som

1. utstedes fortløpende eller gjentatte ganger av finansinstitusjoner,
2. utstedes av selskaper eller andre juridiske personer som utøver sin virksomhet på grunnlag av statsmonopol, dersom vedkommende juridiske persons innlån er dekket av en ubetinget og ugjenkallelig statsgaranti, eller
3. utstedes av juridiske personer som er stiftet i henhold til særlov og hvis obligasjoner ved opptak til offisiell børsnotering sidestilles i den nasjonale regulering med obligasjoner som utstedes eller garanteres av staten.

Unntak som nevnt i tredje ledd kan også fastsettes av departementet i forskrift.

§ 5-5 annet ledd annet punktum skal lyde:

Tillegget skal *i samsvar med §§ 5-7 og 5-8* sendes *henholdsvis vedkommende børs eller Foretaksregisteret* og offentliggjøres uten ugrunnet opphold i samsvar med § 5-11.

§ 5-5 tredje ledd skal lyde:

Vedkommende børs, eller Foretaksregisteret ved tilbud som nevnt i § 5-8, kan kreve at prospekt utarbeides på norsk.

§ 5-6 innledningen skal lyde:

Vedkommende børs, eller Foretaksregisteret ved tilbud som nevnt i § 5-8, kan tillate at enkelte opplysninger utelates i prospekt [...]

§ 5-8 skal lyde:

Ved tilbud som gjelder verdipapirer som ikke er eller søkes børsnotert, skal prospektet sendes *Foretaksregisteret* for registrering før det offentliggjøres.

§ 5-9 skal lyde:

Vedkommende børs og Foretaksregisteret kan kreve gebyr av tilbyder til dekning av utgifter ved kontroll som nevnt i § 5-7 og registrering som nevnt i § 5-8.

§ 5-11 annet ledd annet punktum skal lyde:

Vedkommende børs, eller Foretaksregisteret ved tilbud som nevnt i § 5-8, kan fastsette at prospektet også skal stilles til disposisjon på andre måter.

Ny § 5-14 skal lyde:

§ 5-14 Klageinstans for vedtak truffet av Foretaksregisteret

Vedtaket truffet av Foretaksregisteret med hjemmel i bestemmelser i dette kapitlet kan påklages til Kredittilsynet.

§ 6-5 nytt annet, tredje og fjerde ledd skal lyde:

Taushetsplikten etter første ledd er ikke til hinder for at ansatte, tillitsmenn og andre personer med bestemmende innflytelse i en oppgjørssentral utleverer opplysninger til børs som er nødvendige for at børsen skal kunne oppfylle sine plikter etter børsloven § 5-11 første ledd.

Departementet kan gi nærmere regler om utleveringsplikten etter første ledd, herunder om innskrenkninger i denne og om det formål opplysningene kan benyttes til, samt om og i hvilken utstrekning det skal kunne kreves betaling for kostnader ved utleveringen.

Departementet kan fastsette at bestemmelsene i annet og tredje ledd også skal gjelde i forhold til autorisert markeds plass.

§ 7-1 annet ledd skal lyde:

Tillatelse kreves ikke for den virksomhet som utøves av Norges Bank, forvaltningsselskaper for verdipapirfond, *forsikrings selskaper, foretak* med tillatelse til å drive virksomhet som opsjonsentral eller oppgjørssentral eller for virksomhet som utøves i medhold av tillatelse som børs eller autorisert markeds plass.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 10-1 skal lyde:

Dette kapittel gjelder fremtidige renteavtaler (FRA), rente- og valutaopsjoner, rente- og valutaterminer, rente- og valutabytteavtaler, og avtaler om handel med valuta. Departementet kan bestemme at dette kapittel også skal gjelde avtaler om andre finansielle instrumenter eller avtaler om omsettelige termin- eller opsjonskontrakter knyttet til varer eller tjenester etter nærmere bestemmelser av departementet.

Presidenten: Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 41 mot 36 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.08.34)

Videre var innstillet:

§ 12-1 tredje ledd skal lyde:

Dersom en børs *eller autorisert markedsplass* har grunn til å anta at det er benyttet urimelige forretningsmetoder, opptrådt i strid med god forretningsskikk eller for øvrig handlet i strid med bestemmelsene i denne lov, skal dette meddeles Kredittilsynet.

6. I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. skal § 5-8 første ledd lyde:

Finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 1-2 annet ledd skal vurderes til virkelig verdi dersom de

1. er klassifisert som omløpsmiddel,
2. inngår i en handelsportefølje med henblikk på videre salg,
3. omsettes på børs eller i et regulert marked som nevnt i *børsloven § 2-1*, og
4. har god eierspredning og likviditet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 4*Referat*

1. (8) Lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) (Ot.prp. nr. 5 (2000-2001))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
2. (9) Lov om endringer i lov 26. juni 1970 nr. 74 om forskningsavgift på visse landbruksprodukter (Ot.prp. nr. 6 (2000-2001))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
3. (10) Forslag fra stortingsrepresentantene Helge Bjørnsen og Olav Gunnar Ballo om lov om endring i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd. (Funksjonshemmede gis reisestøtte til arbeidsreiser når vedkommende ikke kan benytte kollektivtransport når slikt tilbud ikke er tilgjengelig eller funksjonshemmingen i seg selv gjør egentransport umulig) (Dokument nr. 8:2 (2000-2001))
Enst.: Sendes sosialkomiteen.

Møtet hevet kl. 15.10.
